

Elenchi Joannis Scoti Duns.

Petrus Karaottus de forliuio phylosophie
Cultor Scoto suo felicitatem.

Scote sub obscuro latuisti gurgite quondam:
Et solet in turpi condita gemma luto.
Ethereumq; diu mire virtutis acumen
At q; sagax tenebris mens adoperta fuit:
Non potuit Iontus scelus hoc oliuerius yltra
Darchia quem genuit:seua q; damna pati:
Is prior edocto correxit pectore sollers:
Et voluit nitidum nube carere iubar:
Is prior a niueo nebulam candore diremit.
Fecit et vt toto notior orbe fores
Ignotum iam pande caput:iam territet hostem
Ne ve reformidet:scotica turba suum.

Oliuerius Jontus picens de monte gallozu³ Artiu³ doctor^r medicinae professor;
Balthasar excellētissimi medici; preclarissimiq^z p̄f dñi magistri Stephani de Turre
filio dignissimo; bonarūq^z artū cultori assiduo; felicitatē plurimam dicit.

Cum viderem mi Balthasar et virtutum tuarū culmine: et parētis ab escu-
lapio secūdi auctoritate: iuuenū omnū etatis nostre decus eximiū ac cete-
ris prestans scriptum subtilis doctoris Joānis Scotti: in Aristotelis elen-
chis opus: p̄ immortalē nunē: nedum iuuenibus et mediocriter eruditis
veruētia disertissimo cuiq^z utilitatis precipue: terris passim atq^z opacis nebulis inuo-
latum: multiplicibusq^z scriptorū erroribus ita turpiter et misere lacerum ac discerpiū
vt paucis vel spectandi vel legendi potestas adesset: mihi ipsi temperare nequui: qn
laboranti et penitus opto syderi succurrerem. Statuilaq^z vir apprime nobilis: geni-
toriq^z tuo Stephano de turre: haud degener: qui et phoz et tonus italicus medicoꝝ splē-
didum iubar est: omni pectoris nixu toto mentis conamine circūfulas nēbulas diffi-
pans: hoc sublime diuini Scotti opus: ita sanum atq^z illesum reddere: vt quicunq^z an-
te hac ipsi inhauerat: facile in eo nunc tandem fese ingurgitare ac immergere possit.
Sumā igitur studiosi scotie dogmati secratores abste scoti suū lynceis oculis a no-
bis diligentissime recogniti: ipsumq^z auidis vlnis amplexentur: colant et admirētur.
Hic est enim p̄ immortales deos dux ille inuictissimus: cui quicunq^z adheserint: pcul-
dubio ex proteruo hoste gaudibundi quantesq^z felicia trophea absportat. Clerū si so-
liers atq^z assiduus lector aliquid ī opere hoc reppererit qđ ipsi rectiori trutina pensis
dum censeat: cerbereis queſo moribus ne lancinet: idq^z non inertie mee: aut q̄ labo-
res subterfugia: sed depravatis potine atq^z mendosis exemplaribus: aut non inselle-
cte auctoris subtilitatē attribuat. Bene et diu vale.

CSubtilissimi logici fris Joānis scoti or
dinis minorū sacre theologie doctoris ex
cellentissimi: q̄stiones auree ac p̄tutes su
per libro selechorū Elri. feliciter incipiunt.

Questio prima.

Meritur

virū logica p̄ce
dat ex cōib⁹: Q
nō. p̄bat: Nam
sc̄tēa comparat
ad subiectum si
cū potētia ad ob
iectū: s̄ vni⁹ po
vnū ē obiectus p
se: ḡ vni⁹ sc̄tē vnu
erit subiectū p se: s̄ ens in cōi rōne cui⁹ d
scia cōis est subiectū p se in metaphysica: ḡ
nō in logica: quare t̄c. Itēz logica ē de syl
logismo tanq̄z de subiecto t̄ etiā cōsiderat
de his que h̄nt attributionē ad syllm: sicut
de termino t̄ oratiōe: sed ista nō sunt cōia:
Nam nō quo dlibet est syll⁹ sed a cōmuni
tate subiectū dicitur sc̄tēa cōis: ergo t̄c.

T.c.17. **a** **d qōnē.** **rū:** Si logica esset alicuius generis deter
minati nō interrogaret. C̄ld q̄stionē dicē
dū q̄ logica est de cōib⁹ t̄ phia p̄tia: sed di
uerū mode: Nam phia p̄tia cōsiderat ens
in q̄zū ens est: vnde considerat rem fīm
suam quidditatem. Et q̄r quidditas rei est
entitas p se rei: ideo p̄bia prima cōsiderat
rem fīm suam entitatē. Et q̄r considerat re
fīm suam quidditatē t̄ entitatem absolute.
et multa cōsequuntur rez vi sic: ideo p̄mus
phus p̄t ostendere passiōes de subiecto
iūo t̄ de quolibet alio: licet enim sumēdo
ens p̄t intelligitur in cōmuni: t̄ fīm q̄ ap
prehendit sub se esse cuiuslibet rei: nō pos
sit de eo aliquid ostēdi: tamen de ente fīm
suam q̄dditatem multa possunt ostēdi: nā
multa cōsequuntur ipsum fīm suā quiddi
tatem vt esse pfectū t̄ impfectū: t̄ multa
alia. Similiter logica ē de ente cōmuni si
ue cōsiderat. S̄ ens est duplex. s. nature t̄
rationis. Ens autem nature in q̄zū tale est
cuius esse non dependet ab anima. Sed
ens rōnis dicitur de quibusdam intētioneib⁹

quas ad inuenit ratio in ip̄s rebus: cuius
modi sunt genus t̄ species: diffiniūt t̄ hu
iustimodi. Ens aut dicto isto secūdo modo
equiparaf fīm cōitatem enti priori mō di
cto. Non enim est aliquid enō nature q̄n
possit cadere sub ente rōnis: t̄ quin super
ip̄m fundari possit aliq̄ intentio vīputa ge
neris vel specie vel differentie vel p̄priū
vel in diuidui vel saltem cause vel causarū
quia ergo logica ē de h̄mōi intētioneib⁹
que applicabiles sunt oībus reb⁹: ideo lo
gica dicitur ex cōib⁹ p̄cedere. C̄llteri⁹ sc̄iē
dū: q̄ licet logica q̄zū ad doctrinā sit
ex cōib⁹. Vnūlū est: vñlū doctrine q̄
tradis in dyaletica t̄ in demōstrativa. Illā
dyaletica est ex cōib⁹: t̄ in singulis sc̄tē
tūs ad p̄prias cōclusiones ex cōib⁹ argu
it. Nam ostendit q̄ amor t̄ odū sunt i eo
dem susceptibilē: nō per p̄prietatem amo
ris vel odii: sed p̄ hoc mediū: q̄ contraria
sunt fieri circa idem: vnde ex cōib⁹
nō arguit ad cōia: sed ex cōib⁹ arguit ad
p̄prias cōclusiones. Illā aut pars logice
que est demōstrativa: t̄ si in doctrina tra
das de cōib⁹ puta de syll⁹ demōstratiō t̄
de attributiō ad ip̄m que sunt cōia cuilib⁹
sc̄tē: vñlū in singulis sc̄tēs arguit p̄p̄riū
mediū: illā geometra vñlū rōne demōstrati
ua: vñlū accipit p̄mas t̄ veras causas p̄clu
sionis: t̄ p̄p̄riū mediū arguit ad p̄p̄riā con
clusionē. Sed arguēs dyaleticē alia t̄ alia
cōclusionē in alia t̄ alia sc̄tē p̄ idem mediū
p̄t ostendere: vnde i naturali phia t̄ me
dicina p̄t diuersa t̄ diuersa zēlo ostendi Adar⁹ p̄n
p̄ idē mediū. C̄ld p̄m argumētū in oppo. cipalit
sūtū dicendū q̄ vñlū sc̄tē vñlū est subie
ctū p se. Ulterius cū dicitur ens in cōi cōside
rat a p̄pho: dico q̄ ens nāc cōsiderat a p̄
mo pho. Ens autēz rōnis a logico. C̄ld
alia rōnē dicēdū q̄ ip̄sosibile est aliqd eē i
rerum natura quin sicut h̄z esse sic habeat
quod quid ē: modo vt habet q̄d quid est
sic a p̄io pho cōsiderat. Unde p̄ hoc q̄d vi
co q̄ ens nature a p̄io pho cōsideratur: t̄
ens rōnis a logico: nō intēdo aliqd exclu
dere a cōsideratō p̄m p̄bi. Si enī cōsиде
rē h̄ac itētione que ē sp̄s: t̄ hanc que ē ge
nus: in q̄zū quedā specialia entia sunt: sic
collocant i genere determinato. Et cadūt
sub cōsideratiō eius cui⁹ est quo d̄ q̄d est

definire: in quatuor tamen intentiones sunt: sic cadunt sub consideratio logici: unde ad rationem dicendum quod iste intentiones si consideratur ut quidam specialia entia sunt: sic non sunt cōia. Si tamen considerantur ut sunt rebus applicabili cōia sunt: et sic de eis est logica. Unde consideratio logici est de hominī intentionibus prout rebus sunt applicabiles. Et iō logica dicitur esse de cōibus:

Questio secunda.

Meritur ut ars sophistica sit scientia: sed non probatio: Nam scientia est effectus demonstracionis: propositio posteriorum: sed ars sophistica non est effectus demonstrationis cum sit effectus syllogismi sophistici: sicut scientia est effectus syllogismi demonstrativi. Item ars sophistica est apparentia sapientia et non existens per elenchos. Sed quod est aliud summa apparentia non est illud quod apparet: cum ergo sophistica sit apparentia sapientia et non existens: non erit scientia. Item si sophistica esset scientia: sophista est sciens: consequens falsus: ergo antecedens. Falsitas consequentis patet ex hoc quod sophista est ab apparentia scientia et non existente copiosus: primo elenchos. Item sophistica operatur ad deceptionem sed nulla scientia intendit intendit deceptionem: nam oīs ars et oīs doctrina bonum quoddam appetere videtur. oppositum per philosophorum.

Questio tertia.

Acta hoc quidem: dato quod sophistica sit scientia: virū sit dī syllogismo sophistico tamquam de per se subiecto: quod non virū: non de subiecto opere presupponere quid est quod est syllogismū sophisticū esse probat in ista scientia: ergo ratiō. Item illud quod est per se obliquitas alicuius recti: non cognoscit nisi per cognitionem sui recti: cuī recti sit iudex sui et obligatus: cum ergo syllogismus sophisticus sit per se obliquitas syllogismi dialetici non erit aliqua scientia per se de syllogismo sophistico: sed per se de dialetico: per accidēs de sophistico. Item de non ente non est scientia: nam scientia est veritas: et ens est cōvertitur: cum ergo syllogismus sophisticus sit non

T.c.s

La p.

p ethico²
T.c.pml.

enam: de eo non erit scientia. Major patet de se. Et minor patet: quod syllogismus sophisticus procedit ex falsis: et falsum et non ens cōvertuntur sicut veritas et ens. Item illud quod tamen apparentia non cognoscit nisi per attributionem ad illud quod apparentia: ergo syllogismus sophisticus sit tamen summa apparentia vera elenchus: de eo non erit scientia per se nisi per attributionem ad verum elenchum. Ad oppositionem ē Aristoteles i dando suā intētione: dicens. De sophisticis autem elenchis ratiō. p. elechō. Similiter in separando suā disputationē capitulo primo ab alijs dicens. De demonstratiuis et dialeticis dicunt ē: de agonisticis: vō et litigiosis nūc dicem. Item primam questionē dicē. Ad p. dum quod syllogistica et dialetica uno modo considerate habent rationem scientie. Alio modo considerate a ratione scientie recedunt. Si enim dialetica consideratur ut habet considerationem de quibusdam intentionib⁹ quas ratio adinuenit in re: institutus in illis quendam modum quo procedere potest a principiis ad conclusiones: sic dialetica debet dici scientia. Si autem isto modo adinvento viratur in alijs scientiis sic a scientie ratione recedit. Nam sic solum procedit ex probabilitate: unde scientia dialetica tradit⁹ per demonstrationem: vīsus tamen eius in probabilitibus consistit. Similiter etiam de sophistica est dicendum. Si enī sophistica consideratur prout habet considerationem de principiis sophisticis: institutus in illis quendam modum quo potest procedi ad conclusiones quas concludit sophista: sic sophistica est scientia: nam sic sophistica tradit⁹ per determinata principia. Ita enī ostenditur apparentia de syllogismo sophistico per unitatem vocis: tantumque per propriū medium: sicut habere tres de triangulo per eum diffinitionē. Si autem isto modo adinvento virat ad concludendum alii quid falsum per syllogismū sophisticū: sicut a scientie ratione recedit. Item primam rationem in oppositū dicendum quod maior est vera. Ulterius cum dicit sophistica non est ratiō. Dico quod si sophistica consideratur prout est quedam scientia tradita per demonstrationem: sic est effectus demonstrationis. Sed si accipiatur pro falsa credulitate aggerata per syllogismum sophisticum: sic non est scientia nec effectus demonstrationis.

p. post.
T.c.s.

Ad art. p.

7c.

Ad alias rōnem dicēdū q̄ si sophystica cōsidere p̄t est quedā scientia iradita per principia determinata sic nō solū ē apparens scientia sed existēs. Sed si accipiat p̄ falsa credulitate aggenerata p̄ syllogismum sophysticū; sic est solū apparens scientia et non existēs; nam sic argues sophystice vī arguere; cū in non arguat. **A**d alias rōnem dicēdū; q̄ sophystica accepta p̄t est tradita per principia determinata ē scientia; et habēs eam dicēt sc̄ens. Sed si accipitur p̄ falsa credulitate nō ē scientia vt p̄ dictū est nec habēs eam dicēt sc̄ens. **A**d vñlūmā rōnem dicēdū q̄ nō determinatur de aliis obliquitatib⁹ vt eis vitamur; s̄z v̄tab eis caueamus. Si enī nulla eēt obliquitas que posset decipere supuacū eēt de ea determinare; vnde de sophistica nō determinat p̄ se vt faciam⁹ deceptionē sed vt deceptionē vitemus. Et q̄ deceptio v̄tarī nō p̄t nisi cognita ideo deteriuina fō modo decipiēdī. **A**d alias q̄nem dicēdū q̄ de syllogismo sophystico ē ista scientia tāq̄ de p̄ se subiecto. Nam illud ē subiectum in scientia qđ habet passiones de eo demonstrabiles in scientia p̄ cām; sed syllogismus sophysticus ē h̄mōi; ergo tēc̄ p̄ battio assump̄i. s̄ minoris. Nam apparen̄tia potest ostendit de syllogismo sophystico per vñitatem vocis tanq̄ per p̄p̄riū me diūm; ergo habet passiones de eo demonstrabiles p̄ p̄priū mediū; potest ergo eēt scientie sophystice subiectū. Et ad hoc signum ielen. c. I evidens. Nam Ari, separādo disputatiōnem de qua intēdit in hoc libro ab alijs; dicit de demonstratiōis et dyaleticis in alijs; dicītū ē; sed de litigiosis nunc dicem⁹. Lūz ergo ista de quib⁹ determinat Aristo, in libro s̄nt principia syllogismi apparetis in q̄z̄tūm apparens. syllogismus sophysticus erit subiectū in ista scientia. **A**d p̄mā rōnem dicēdū q̄ q̄ nō ē manifestū q̄ aliquid sit subiectū in scientia; nihil p̄hib̄z p̄ suadere ē illius subiecti; verū tamē subiectum in scientia nō p̄t p̄bari p̄ aliqua p̄ncipia priora in illa scientia; nam subiectum debet eēt primū in scientia. Nunc aut̄ Ari, ostendit syllogismus sophysticus ēēt p̄ similitudines et non p̄ priora simpliciter. Quia enī syllogismus sophysticus apparet est et

non existēs; iō vtile fuit ostēdere syllogismum sophysticū ēēt in hoc libro. Alter dicit ostendit ipsū esse deceptoriu⁹; et hoc vt dicit expositor apparet si media p̄bi sp̄ci autur; nam p̄bus accipit̄ s̄ mediu⁹ primo q̄ in rebus ita ē q̄ quedā res apparent eē tales quales sunt et qdā quales nō sunt. Et ideo circa tales decipimur; vñ syllogismus sophysticus ēēt deceptoriu⁹ oñdī in ista scientia; et nō ipsū ēēt. **A**d secūdā rōnem coeditur maior; ad minorē tamē cum dicēt q̄ syllogismus sophysticus ēēt per se obligas syllogismi dyaleticū; intermedīū est cui⁹ ratio eit; nam obliquitas alicui⁹ nature p̄stutuit in esse solum p̄ negationem sui rectū. Sed syllogismus sophysticus nō cōstituitur in eēt solum p̄ negationē syllogismi dialetici; nā in eēt cōstituit p̄ apparetia; et aparentia etiā p̄tinet ad suū rectū. s̄ ad syllogismum dyaleticū. **A**d tertīā dicēdū q̄ si syllogismus sophysticus cōsiderat p̄t cadit in vñlū arguendi sophystice sic p̄cedit ex fallis; et sic syllogismus sophysticus nō ē subiectū; nec de ipso est scientia; itmo vt sic rōnem scientie a lē excludit. Si tamē cōsiderat p̄t est qđ traditū p̄ determinata p̄ncipia que sūt media ad determinatas conclusiones. Quoꝝ vñlū potissimū et primū est vñitas vocis; sic est ens suo modo; et potest eēt subiectū scientie. **A**d quartā rationem dicēdū q̄ licet illud qđ tantū apparet nō cognoscat nisi per attributionēs ad illud qđ apparet; nihil tamē p̄hibet aliquā passiones esse de eo demonstrabiles. Et p̄ cōsequens de tali p̄t esse scientia.

Questio quarta.

Veritut vtrū syllogism⁹ habens p̄missas falsas, vel p̄missam que dī peccans ī materia sit syllogismus? Et vide q̄ non. Nam p̄missa sunt cause cōclūsionis; q̄r in rōne syllogismi accipit̄ q̄ cōclūsio sequat̄ ex p̄missis ex eo q̄ hec sunt. Sed non ens nullius est causa. Et falsū et nō ens cōuertuntur; sicut verum et ens. Cum ergo p̄missa sint false per positum non possunt esse causa conclusionis. Ad istud dicitur q̄ licet p̄missa false non sint cause cōclūsionis in essen-

Ad 2^{am}. q̄nem. **A**d alias q̄nem dicēdū q̄ de syllogismo sophystico ē ista scientia tāq̄ de p̄ se subiecto. Nam illud ē subiectum in scientia qđ habet passiones de eo demonstrabiles in scientia p̄ cām; sed syllogismus sophysticus ē h̄mōi; ergo tēc̄ p̄ battio assump̄i. s̄ minoris. Nam apparen̄tia potest ostendit de syllogismo sophystico per vñitatem vocis tanq̄ per p̄p̄riū me diūm; ergo habet passiones de eo demonstrabiles p̄ p̄priū mediū; potest ergo eēt scientie sophystice subiectū. Et ad hoc signum ielen. c. I evidens. Nam Ari, separādo disputatiōnem de qua intēdit in hoc libro ab alijs; dicit de demonstratiōis et dyaleticis in alijs; dicītū ē; sed de litigiosis nunc dicem⁹. Lūz ergo ista de quib⁹ determinat Aristo, in libro s̄nt principia syllogismi apparetis in q̄z̄tūm apparens. syllogismus sophysticus erit subiectū in ista scientia. **A**d p̄mā rōnem dicēdū q̄ q̄ nō ē manifestū q̄ aliquid sit subiectū in scientia; nihil p̄hib̄z p̄ suadere ē illius subiecti; verū tamē subiectum in scientia nō p̄t p̄bari p̄ aliqua p̄ncipia priora in illa scientia; nam subiectum debet eēt primū in scientia. Nunc aut̄ Ari, ostendit syllogismus sophysticus ēēt p̄ similitudines et non p̄ priora simpliciter. Quia enī syllogismus sophysticus apparet est et

Liber

do: sunt tñ cause in inferendo. **C**õtra: si ad rõnem syllogismi sufficeret q̄ premisse eent cause cõclusionis in inferendo: seq̄ ref q̄ petitio pncipij sit bonū argumētū: cõsequens falsum; ergo antēdēs. Falsitas i. elen. cõsequentis patet ex hoc q̄ Aristo. reducē capi. 1. 2. tredecim locos sophysticos: de quoꝝ nūero est petitio pncipij in ignorantiam elenchi. eo q̄ oēs sunt imodificati: pbatio consequente: nam in petitioꝝ pncipij pōt esse bona illatio. Si enim argut sic: oīum op̄positoꝝ est eadē disciplina: contraria sunt opposita: ergo rē. **H**ic est necessaria illatō cõclusionis ex premissis: tñ est petitio fz pncipij: quare rē. **T**h̄e quod est de rōne argumenti est de rōne syllogismi: sed d̄rātione argumenti est q̄ faciat fidē de cõcluſione: nam argumentū est ratio rei dubie faciens fidem: sūn boētiū: sed falsum nō sauit fidem: ergo rē. **I**tem qñ ad eē alicui⁹ speciei vel cōpositū requirunt duo. s. materia & forma: illa species vel cōpositū non solum pōt deficere ppter defectū forme fz etiam pp defectū materiæ enim ad speciem denarij requiratur materia argētea: t talis forma nō solū deficit a specie denarij ppter defectum forme sed ēt pp defectum materie argenteæ. Lū ergo ad syllogismū requiratur mā & forma: sicut deficit pp defectum forme sic deficit pp defectus materie: sed talis syllogismus deficit in mā cuꝝ dicitur peccans i in materia ergo rē. **O**p̄positum patet p̄ Ari. p̄ tho. Syllogismus sophysticus qđ pcedere ex falsis: syllogismus est t syllogismus dicatur. Item due premissæ se habēt ad conclusionē sicut antecedens ad cõsequēs: qđ ergo non impedit cõsequentiam: nō ipedit syllogismum. Sed falsitas antecedentis nō ipedit cõsequētiā. Nam hec est vera: si Sortes volat sortes mouetur. Et silt hec: si h̄s est asin⁹ homo ē animal. **C**āl questionē dicendū q̄ nō est de rōne syllogismi q̄ procedat ex veris neq; ex necessarijs neq; ex pbabilitib;: qz veritas necessitas & pbabilitas sūt pprietates iphi⁹ rei. Cum ḡ syllogism⁹ sūm suū formale sit ens rōnis: iste pprietates non erūt syllogismi: in q̄stum syllogismus est. **I**nde syllogismus sic se h̄s ad syllogismum qui procedit ex falsis. et ad syllogismum

Questio

mum dyalerici & demōstratiū: sicut circa lus se h̄s ad circulū ligneū & eneum. Circulus vero nullā mām sibi determinat: vñ in quaç q̄ mā repertaf sue forti sine debili: dūmodo forma circuli ibi salutē circul⁹ dicif. **Q**d̄ syllogismus ergo repertaf i materia necessaria vel pbabili: hoc sibi accidit in q̄z syllogismus ē. **E**t h̄i signū est nam Ari. de syllogismo in cōi non ostēdit q̄ pcedat ex veris neq; ex necessarijs: sed istas p̄ditiones ostēdit de syllogismo demōstratiuo. **H**oc ēt p̄z p̄ sua pbationez cōmūnem in li. p̄oz: vbi ad pbāndā veritatem syllogismi docet ipse sumere opp⁹ p̄clusiōnis cū altera p̄missaz iſerendo opp⁹ alteri⁹ p̄missē: t si syllogism⁹ pbans sit bon⁹ & pbatus: si ḡ syllogismus p̄miss pcessit ex veris: syllogismus ex opposito habbit vñā p̄missam falsā. **C**āl p̄mū arg⁹ dico q̄ ad syllogismū tria requirunt. s. figura q̄stum pncipali ad dispositionē terminoꝝ. **E**t modus: q̄stum ad dispositionē ppositionū. **E**t tertio requirif necessaria illatio p̄clomis ex premissis. **E**t iō in diffōne syllogismi accipit q̄ ea q̄ posita sūt aliquid aliud a positis necesse ē euēire. **U**n̄ licet premissæ false nō sint cāe in ecudo: sunt tñ cāe ī inferendo. **C**āl rōne cōtra hoc dico q̄ petitio pncipij i demōstratiū sc̄iētis: pōt ēē bonus argumentū: vnde petitio pncipij non pecat cōtra syllogismu simplr sed cōtra syllogismum pbantē. **E**t ḡ deceptio i pbatiōe & nō in syllogizatiōe: t ideo dī q̄ sumitur qđ pbari debet: t p̄sequēta nō negatur. **C**āl aliud arg⁹ potest dici q̄ boēti⁹ non diffinit argumētū in sui cōitate: sed solum argu⁹ probans: t hoc quia illa que non probant videntur esse vana. **U**n̄ q̄ syllogismus ex falsis pcedēs nō sit arg⁹ pbās hoc cōcedo. **C**el pōt dici q̄ arg⁹ est ratio q̄ apta nata ē de se facere fidē: q̄ tñ non sp̄ faciat fidē hoc ē pp applicationē ad materiam. Sicut loquedo de nā mot⁹ i cōi dicitur: q̄ oē qđ mouet veloci⁹ & tardi⁹ cōtinuit̄ moueri: si tñ applicef ad mām spālem aliḡs ē mot⁹ q̄ nec iēdi pōt nec remitti. **U**n̄ dico q̄ nō sp̄ arg⁹ faciat fidē: hoc ē pp applicationē ei⁹ ad mām. **C**āl aliò dico q̄ si syllogismus deficiat a rōne mate rie q̄ ad syllogismuz simplr requirif: que

sunt tres termini et due propositiones; et talis syllogismus a ratioe syllogismi deficit sicut si deficeret in forma: tunc syllogismus non dicit peccans in materia; quod peccat in materia que requirit ad syllogismum simpliciter; sed quia peccat contra speciem conditionem syllogismi.

Qd. 5^a.

Eritur virū nō men eq.
uocū sit nōmē vnu vel plu-
ra noīaz. Et q̄ pluravideſ:
nāz multiplicato eo q̄ est
formale in aliquo multipli-
catur et ipsū: sed ratio significandi est for-
male in termino equoco: et in eo sunt plu-
res rōnes significandi: ergo ipsum nōmē
equiuocū multiplicata: quare tē. C̄ Itē im-
possibile ē duo accidēta eiusdē speciei eē
simul in eodē subiecto: et hui⁹ rō ē: nam ī
possibile ē idēz subiectū moueri ad eadēz
specie duob⁹ motib⁹: vt q̄ aliquād subiectūz
simul et semel moueat duab⁹ dealbaioni
bus ad eandē albedinē fin spēm ē ipossi-
bile: sed oēs rōnes significādi sūt eiusdēz
specie: ergo ipossibile est q̄ sint ī vno no-
mine plures rōnes significādi: cū ergo in
termino equoco sint plures rōnes signifi-
candi: ipse erit plura nomina. C̄ Itē sicut
modus specificus se h̄z ad p̄te oratiois: sic
ratio significādi se habet ad nōm̄: s̄z si plu-
res modi specifici adueniāt alicui vocis: il-
la vox diceſ plures partes: vt amor est no-
men et verbu: ergo eadē rōne vox habens
plures rōnes significādi diceſ plura no-
mina: ergo tē. C̄ Opositū p̄z per p̄sum.

Dicitur enīz in principio hui⁹ q̄ res sunt infi-
nite: nomina vero finita: et rōnuz multū
dōz necessere est vnu nōmē plura signifi-
care. C̄ Itē si nōmē habēs pluree rōnes si-
gnificādi diceſ plura nomina: eadē rōne
habēs plures artes et plures sciētas: dice-
tur plures artifices et plures sciētes: hoc at
nō dicimus: cōsequētia patet: nā scies a sci-
entia denominār sicut nōmē a rōne signi-
ficādi. C̄ Ad qōnē dicēdū: q̄ nōmē eq.
uocū nec debet dici simplicit vnu nōmē
nec plura nomina: sed nōmē multiplex
quālī sub vnu multa plicās: hoc est mani-
festum: naz nōmē dī tale eo q̄ sic p̄ intel-
lectum iponitur: vnde intellectu⁹ est prin-

cipium nominū: cīm sit imponēs ad pla-
citum. Nomen ergo est quoddā artificia-
le: sed in artificialib⁹ tota substātia est ipa
materia. Unde artifex operatur ex mate-
ria quā sibi ministratnā: sed ipsavox ē ma-
teria et substātia nominis: manente ergo
vnitate vocis nō dicetur illud nōmē plu-
ra nomina: sed in termino equoco vox
est vna: ḡ tē. Nec simplē debet dici vnum
nōmē: nam ib⁹ sūt plures rōnes significā-
di. C̄ Relinqut ergo dicēdū q̄ sit nōmē
multiplex. Et hoc vult Boen⁹ in divisiō
bus. Dicitur enīz q̄ si res non sit significata
vox non dicit signum. Si autē plures vo-
ces imponantur pluribus rebus: ille voces
dicentur plura nomina. Si autē vna vox ī
ponat vnu rei: illa vox diceſ vnu nōmē
vel nōmē simplex. Si autē plurib⁹ rebus
imponatur vna vox: illa diceſ nōmē m̄l Ad arg⁹
tuplex. C̄ Ad p̄mū argumentū dicēdū q̄ p̄ncipiala
in rebus naturalib⁹ multiplicato eo qd̄ ē
formale: multiplicat et ipsū: nō autem ī ar-
tificialib⁹ sicut ī p̄posito: q̄ ipsōz substā-
tie sūt sue materie: et nō sūt forme: sicut ī
naturalib⁹. C̄ Ad aliud dicendum: q̄ il-
la propoſitio potest intelligi de accidenti-
bus que inducunt per motū: rōnes autē
significandi non inducuntur per motum:
sed sunt intentiōes īducte per anūnā. C̄ El
potest dici per interemptionem: q̄ nō om-
nes rōnes significandi sunt eiusdem speci-
ei: quia rōnes significandi diuersificant
fin diuersitatē cōceptū. C̄ El potest di-
ci q̄ rōnes significandi sunt in signo vī ī
termino. Mūcaut plures relationes pos-
sunt esse in eodem ūcū ī termino. In co-
dem enim patre possunt esse plures filia-
tōes tanq̄ ī termino. C̄ Ad ultimū cum-
dicitur: si plures modi specifici adueniāt
tē. falsum est: non enim diceſ plures par-
tes: sed pars multiplex.

Quotho sexta.

Eritur virū ēmē
nus eq.
uocis cōtineat sua signifi-
cata p̄ modum disiunctio-
nis: Q̄ sic vī: nā ēmē eq.
uocis p̄positionat totū vī: sed totū vīle qd̄
libz ūcū supp̄ ideteriate pōt et nullū actu-
quantū ē de se: ergo ūcū se hēbit vox eq.

a 4

voca ad sua significata. Cum ergo totum vniuersale disiunctive se habeat ad sua supposita. Et vox equiuoca sibi se habebit ad sua significata. Si dicat q̄ vox inq̄stū vox se haber ad sua significata: sicut totum vniuersale ad sua supposita. S̄z vox ut habet diuersam rōnem significandi non respicit sua significata sicut totū vle sua supposita. Sed cōtra: sicut totū vniuersale sibi aliud sui talium correspōdet vni supposito et alteri sic termin⁹ equocus per altā et altā rationem significādi respicit vnu⁹ significatum et aliud: ergo vox equiuoca ut habēs diuersas rōnes significādi pportionatō tu vniuersali: et p̄ dñs reddit argumētū. C̄ Itē ad p̄ncipale ois vox significatiō or̄dinatur ad exprimēdū mētis cōceptum: q̄ necesse est vocē significare: sicut possibile est eam cadere sub vſu exprimētis. S̄z vox equiuoca sub vſu exprimētis solū cadit p̄ hoc vel pro illo: nam simul nō potest nisi vnu⁹ itelligere: ergo r̄c. C̄ Itē p̄ Aristotelē Illa disiunctive p̄ terminū ipotatātur de q̄ bus cōtingit querere vtrū sermōne plato. Sed sic dicto Lantis currunt: cōuenit quere re vtrū aīal latrabile sit vel sydus celeste. et sic de alijs: ergo r̄c. C̄ Itē p̄ Ari. i tho- picis: ad cōstruendū multiplex sufficit cōstruere i altero sensu hoc vel illo. C̄ Item termino equoco semel positōnō conuenit vnu⁹ equoce p̄ Boetū ergo termin⁹ equoc⁹ determinate accipere pro hoc vel p̄ illo. C̄ Ad oppositū si sic eēt: nō eēt respondendum ad terminū equoc⁹ per distinctionē si predictū vni significator⁹ cōueniret unū respondendū eēt simpliciter q̄ talis p̄positio eēt simpliciter vera. Illa disiunctiva est vera cuius altera pars ē vera ergo r̄c.

Questio septima.

Acta hoc q̄rif: vtrū termin⁹ equoc⁹ cōtineat sua significata per modū copulatiōis: q̄ sic videt. Nam q̄ significat actu plura significat: et s̄: sed termin⁹ equoc⁹ eo q̄ equoc⁹ est si ḡnificat plura actu: ergo r̄c. C̄ Item illa si ḡnificantur copulatiue p̄ terminuz q̄ actu cōcipiunt sermone prolato. Sed sic dicto Lantis currunt: multa significata possunt ap-

prehendi ergo r̄c. C̄ Itē p̄ Ari. in lib. pier menias si tunica iponat hoū: et equo: et dicatur Tunica ē alba: idē ē ac si dicere hoīmo est albus: et equ⁹ ē alb⁹. Sed hic multa ipotant copulatiue ḡ r̄c. C̄ Itē p̄ phm non refert qrere vtrū. Callias et The. sint domi: q̄z sicut ē vnu nomē. ipsiſ in diuerſis: s̄z hic cadit copulatio ḡ r̄c. C̄ Ad oppoſitū si sic eſſet tunc ad orationē multipli cem nō eſſet respondendū p̄ distinctionē. Sed respondendum q̄ eēt simpliciter veſra vel simpliciter falsa. C̄ Ilera enī si predicatiū omnib⁹ significatiōis attribueret: falsa si alteri significato non cōueniret: nā co-pularia ē falsa cui⁹ alta p̄ ē falsa. C̄ Ad p̄am q̄. dicēdū: q̄ hec q̄o: vtrū termin⁹ equiuoc⁹ cōtineat r̄c. duplicitē p̄t querere. Uno modo vtrū termin⁹ equiuoc⁹ signiſicet vnu⁹ totum disiunctū. Et alio mō vnu⁹ signifiet hoc vel illud indeterminate. Et dicēdū q̄ neutro modo. Non p̄mo modo quia sic equiuoc⁹ vnu⁹ solū significaret. hoc enī totū aīal latrabile vel celeste fid⁹ sub rōne determinata occurreret intellec-tui: et p̄ dñs terminus equiuoc⁹ vnum so-lum significaret. Sed de ratioē equiuoc⁹ est plura significare. Nec scđo modo: nāz q̄libet vox significatiua aliquid determina-te representat itellectui: qđ enī vnu⁹ nō si-gnificat nihil significat: sed si significaret hoc vel illud disiunctive nihil determina-te significaret: hoc idē patet p̄ rōnē ſūptaz in oppositū. C̄ Ad primū dicendū est: si-cut dicebatur. Ad illud in p̄trariū dōm q̄ lic̄z vox equiuoca in eo q̄ sibi aliud: et aliud respicit aliud et aliud significat cōueniat cum vſi: quod sibi aliud et aliud respicit sua supposita: in alio tamen est differētia: nam i termino equiuoco non cōtingit cōſiderare aliq̄z rōnē cōem in qua significata cōueniat pier solā voce: s̄z in toto vſi cōtingit cōſiderare aliquā rōnem in q̄ ſup̄ polita vnuocans: et iō non est ſilē. In alto etiam ē dīa: nā ois ratio significādi actu i-potatur p̄ terminū equiuoc⁹: sed nullum ſuppoſitū ipotatur actu p̄ terminū cōmu-nem ideo nō eft ſimile. C̄ Ad altā rōnem cum accipit q̄ necesse ē vocem significare ſoli ſicut poſſibile eft eam cadere ſub vſu exprimētus dico q̄ illud ſaluz eft: nā voces

Ad arg⁹.
p̄c qōnis.

sunt finite: et rationi multitudine: res autem infinite. Et ideo necesse est unum nomine plurimae res significare: et in viis non potest ut illa voce sit et semel nisi per uno significato. Ut potest dici quod quod multa per terminum actus importatur: ideo viens potest ut hoc termino per hoc significato vel illo. Ad alium respondendum est per interemptionem minoris quando accipit sic dicto Lanis currit: contingit querere de quo cane est sermo: hoc non est verum. Nam si dicatur quod callias et themi sunt domini: non contingit querere virum callias sit dominus. Sicut est in proposito: nam hec actus significans per latro sermone. Ad aliud dicendum quod illud habet intelligi quando multiplicitas est late: nam ipse subdit quod vietus est in loco i his quod latent. Ad ultimum dicitur: quod lucius vius termino equoco sicut et scilicet non possit vito eo pro pluribus significari: illa tamen dictio est plurimi significativa. Ad aliam quoniam dicitur quod illa questio triplice potest habere intellectum: et duo intellectus sunt falsi: et tertius potest habere veritatem. Primo potest sic intelligi: quod terminus equoculus significet unum conceptum copulatum sicut factum sunt duo termini duo et tria in ista oratione: duo et tria sunt quinq. Alio modo potest intelligi sic quod significet duos conceptus ad uniuersum copulatos mediante copulatione: sicut est in proposito copulativa. Tertio modo potest intelligi: quod inter actus significandi cadat copulatio: et iste intellectus potest esse verus. Primum intellectus est falsus: nam de ratione equoculi est significare plura sicut de ratione unius: et quod huius ratione ratione intelligendi si significet potest habere unam rationem significandi. Sed totum copulatum potest habere duas rationes intelligendis: cum sit extremus orationis: ergo habebit duas rationes significandi. Sed ad terminum equoculus requiriunt plures rationes significandi: ergo iste intellectus questionis est falsus. Sicut secundus intellectus est falsus: sicut significet duos conceptus ad uniuersum copulatos. Nam de ratione potest non est aliud posterius: si intentio significata per nomem: est namque potest intentione significata per coniunctionem: quod de intellectu nostro non erit copulativa punctio. Ita fallacia equocatio non peccaret per multiplex nam in omnibus oratione acciperef nomen equino: cui per ipsum significato: et non quinq. per uno quinq.

per alterum: et per quod est multiplex non peccaret fallacia equocationis. Si iterum modum intellegatur: sicut inter actus significandi cadat copulatio: non autem iter res significatas: tunc intellectus potest esse verus: nam canis significat latrabile animal: et significat marinam beluam: et ut inter actus significandi cadat copulatio: non autem iter res significatas. Nam inter significata termini equoci nulla est habitudo. Ad primum argumentum dicendum Ad argumtum se quod si intelligitur quod inter actus significandi cadat copulatio: tunc cedetur maiorem. Si inter significata nego. Ad finem nego maiorem. Ad tertium dicendum quod id est dicere equum est albus et hoc est albus et dicere tunica est alba: quodnam ad pluralitatem significatorum: non autem quodnam ad modum significandi. nam sicut hec: hoc est albus et equus est albus: significat plura: sic hec: tunica est alba. Ad ultimum dicendum: quod quodnam ad pluralitatem interrogacionis vero est quod dicitur a Christo. Et ideo subdit Christus quod id est rectum ad plures interrogaciones respondere una responsione non erit rectum ad nomine equoculus una response respondere.

Quarto octaua.

Veritur virtus terminorum equoculus habeat omnia sua significata actu respectu predictarum: Et intelligo questionem sic: Terminus unius eius determinate unius significat: et illud actu ponit respectu predictarum: terminus vero equoculus significat actu plausibiliter erit quod virum illa plausibiliter respondebit predicari sicut terminus unius equoculus unius: quod non videtur: quod si sic: hec est et sic graua Lanis currit: quod hic geminatur subiecta et non geminatur actus. Ita si sic esset: tunc hec sequentia est bona: Lanis currit: ergo animal latrabile: currit: consequens est falsum quod et antecedens. Falsitas consequens patet: nam determinata falsitas in consequente arguit determinata falsitatem in antecedente: si ergo hec est falsa: latrabile animal currit: hec est falsa canis currit: quod non est verum. consequens per quod illud quod actu significatur per terminum sequitur ad ipsum. Ita ceteratorum: alephader dixit: quod terminus equoculus significat unius significatum ac si aliquid non significaret:

Sed hoc non esset nisi vnu terminus significatus poneat actu respectu predicatur. Itē de eo quod actu significatur per terminum; statim est querere plato finione; an de ipso fiat finis; sed sic dicto; Canis currit; vere potest queri de quo cane fiat finis virū de latrabilis animali vel certe latrabit; et cetero. Itē si sic est; non posset contrahit ad aliquod utrum per aliquod immediate ad iunctum; cōsequens falsum; nam aliter non contrigeret conceptum minus significare; cōsequētia patet; nam nihil contrahit ad illud quod actu significatur; hō enim ad naturā humanā contrahi non potest cum illis actu significetur. Item si sic esset; propositio multiplex non est distinguenda; quia est falsum ut per ipsum; cōsequētia eius per se; nam distinctio est determinata acceptio termini per uno significato; sed si oia significata actu ponenter respectu predicatur; tunc oībus attribueretur predicatur; quod re certe. Ad oppositū. Si vox equiuoca non haberet oia sua significata actu respectu predicatur; oportaret quod positum aliquid ab ipsa voce tolleret posita respectu predicatur; quod ab ea per se sumpta non auferret; sed nihil auferat a voce posita respectu predicatur nisi sola negatio; ergo certe. Itē illud determinante ponit in quoniam ad cuius rationem exigitur dicere ad illud sic aut non sic; sed si queraf; currit ne canis; hec questio quid rationem ad oia significata istius termini canis; ad omnem. multiplex est rūdēdū sic aut non sic; sed non vna ratione; et certe. Itē illa significatur per terminum que cōcipiunt finione plato; sed sic dicto Canis currit; prout plura actu cōcipiunt; quod vnu potest accipere ly canis pro aliis latribus; et altius pro celesti sydere; ergo certe. Itē si alijs ad multiplex rūdet vna ratione; non cōtingit ipsum vitare contradictionem; sed si terminus equiuocus vnu terminus significatus ponetur respectu predicatur; possem simili cōcedere orationem per illo significato; nec fieret mihi redargutio i amittendo multiplex; quod certe. Circa istam quoniam est duplex modus dicens. Quidā ponit quod huius de ratione termini equoci sit per significetur plaus in de ratione ei non est per semper actu representetur plaus nam si ponat in ratione ponet vnu significatum respectu predicatur ideterminate tamen non alter terminus equocum est signum futile. Et huius partis tres rationes per positiones per ordinem. Quia

rū prior est de p̄ntia ista; Canis currit; quod aīal latrabile currit. Ista autē positio non potest stare pro duo. nam terminus equocum significatur sua significata sub propriis rationibus. Sed ponere quod terminus equocum representetur in determinate aliquod suo per significatorum; est ponere ipsum significare sua significata sub ratione coi. Ponere quod terminus equocum significare aliquod suo per significatorum ideterminate; est ponere ipsum non significare sua significata sub propriis rationibus. Et per quoniam est ponere ipsum non esse equocum. Itē si terminus equocum significatur aliquod suo per significatorum respetu predicatur ponetur; posset taliter ostendere quod vel negari simili per illo significato; nec oportaret ad terminum equocum rūdēdū per distinctiores scilicet ad multiplex. Et iō dicitur quod terminus equocum actus quantum est de se; oia sua significata ponit respectu predicatur. Et huius ratione est quod vox non per se ipse retinet nisi per rationem significandi. Sed iteratio equoco sicut actu plurimis rationes significatur; quod in termino equoco erit actu plaus significata; maior et minor patet. Ad quartum argumentum dicitur quod terminus equocum representetur et significatur vnu significatum ac si alius non significaret; quod iteratio significata termini equoci nulla cadit hitudo media. Unus canis non significat ea per modum similitatis; neque per modum geminatio neque numeratio. Sed tria representant sine hitudine. quod quilibet potest esse sufficiens subiectum respectu predicatur; et iō non est incongrua hec; Canis currit. Ad hoc autem quod est incongrua oportaret quod actus per ratione vnu attribueretur subiecto per ratione geminatio. Contraria ista rationem arguit; quod tunc non est hec incongrua. Sartes Plato currit; quod illud non significatur per ratione similitatis. Dicendum quod hec non est incongrua. Nam Ari. vnde talibet interrogatorib; Est ne celum terra mare vel non. Ad secundum dicitur quod ista sequentia non valet Canis currit; quod aīal latrabile currit. Nam ad hanc p̄ntia sit bona opinio quod quoniam vnu talibet includatur in animadēte; et non sub proprio ratione; nūc autē quoniam sub proprio ratione includitur in animadēte et iō p̄ntia non valit. Sed forte alijs diceret ad hanc quod ex copulativa sequitur quilibet per se; et tamen quilibet per se includatur in copulativa sub proprio ratione; scilicet p̄ntia ista erit bona. Dicendum quod ex copulativa in quantum huius per distinctiones ad inveniē non copulatas; non sequitur altera pars; sed in quantum huius intellectus copulati distinctiones ab intellectu virtutis per se. Sed in termino

no equoco nō est aliquis ceptus cōis oībus significatis; qz nihil est eis cōe nisi sola vox. Et nō ē sile vtrōbiqz. Ad 3^m pncipale dō qz cōmentator alexander nō itelli-
gu nisi qz terminus equiūcōs significat sua significata sine aliqua habitudine me-
dia. Ad aliud dō qz sic dicto: canis currit: nō
dō queri de quo sit hmo. nā hic actu plura
ponunt. Sz pōt qri p qz significato viens
dō vī termino equiūcō. Ad aliud vī
termino equo^c possit p̄trahi vel nō vide-
bis inferi^r: verūn rō eqliter cōcludit p̄tra-
illā positionē sicut cōtra istā. Nā si de rōne
termini equiūcō sit repūtare vnum indeter-
mīate respēcū p̄dicati. salua rōne termini eq-
uiūcō nō posset cōtrahī p aliquid ad determi-
natū significatū. Ad vltimū cū dicit: di-
stinctio est determinata acceptio rōne. falsū
ē: quia distinctio istam determinatā acce-
ptionē presupponit: t̄ est vltimū manife-
statio sensus veri et sensus falsi: quare rōne.

Questio nona.

Meritur vīru^s ter-

minus eg-
uocu^s possit p̄trahi p im-
mediate adiunctū: ita qz de vir-
tute hmonis solū possit ac-
cipi p altero ei^r significato^r.

Qz sic vī. Nā multū ē equiūcō ad multū
in aere et in aq p p̄sm. vī. physico^r: sz cui
dicit multū in aere p̄trahit: ḡ rōne. C̄tē per
cap^o. 12. p̄sm ibidē t p̄ thopī. Albū est equiūcōz
ad albū in voce et ad albū in colore: sed cū
dī albū in voce iā p̄trahit: ḡ rōne. C̄tē si
dicas aīaz venit ad troīā: et aīaz fortiter pu-
gnauit: dubiū est vīrū de eodē aīace fiat h-
mo. Sed si dicas aīaz venit ad troīā et idēz
fortiter pugnauit: certū est qz de eodem fit
sermo: aīaz ergo contrahit p hoc relatiū
idē. C̄tē vī termino equiūcō nō posset
cōtrahī p immediate adiunctū: i noībus
pp̄ijs frusta adderent cognomina: naz
cū sic dī: Mētrus hēlye: vīlī hēlye qd̄ ē
cognomē nō p̄trahet lī petrū: frusta ad-
dere. C̄tē oīm. Nihil p̄trahit ad illō qd̄
actu signifīcat: qz. n. hō significat nāz hūanā;
tō ad nām hūanā p̄trahit nō pōt: sz termi-
nus equiūcō actu significat plura sub p-
p̄ijs rōnib^r: ḡ ad nullū eo^r p̄trahit potest.
C̄tē adiunctū non p̄mutat nām illī cui

adiungit: qz si sic subi nō adiūgeref: sed de
rōne termini equiūcō est qz significat p̄la: ḡ
manēte ei^r nā ad nullū eo^r p̄trahit potest.
C̄tē si posset p̄trahī p immediate adiunctū:
tūc qro vīz illud immediate adiunctū signi-
ficet idē qd̄ termino equiūcō i altero eius
significato: vel significet aliquam ei^r pprie-
tate: vel significet aliqd̄ quod p̄tinet ad al-
terū significatū qd̄ contrahī nō dō. Si
p̄mo modo: erit ibi nugatio. Si secundo
modo. s. qz sit ibi p̄tractio ratione alicui^r si-
gnificatis pprietatem alterius significati.
Et ita rōne p̄uenie rei sit p̄tractio: tunc
posset eē cōtractio h: oē atal est homo. Si
ter^r mō: erit repugnatiā itellectū: qre rōne.

Questio decima.

Acta

hoc queritur
vīru terminus
equiūcō possit p̄trahi p
mediate adiunctū: Et vide-
tur qz sic. Nam p Boetiu^r
sicut dicitur Lanna romanō-
rū sanguinē sorbuit. Hic ly canna est equi-
uocū: et idifferēt ut accipiat p fluuo et pro-
calamo. Sitn dicat Lanna romanorū san-
guinē sorbuit plen^r: iam cōtrahit ut acci-
piat pro fluuo: et additū est mediate adiunctū.
ergo rōne. C̄tē amor est equiūcō ad no-
men et ad vībū. Sitn dicat amor est bon^r:
iam cōtrahit ad nomē. Ad oppositū:
si terminus equiūcō p mediate adiunctū pos-
set cōtrahī ad alterū significator^r: hec nō es-
set distinguēda Lanis currit: sz h̄ ē falsū: qz
quēta p̄z. nā ly currit p̄trahit ly canis ad
illud significatū cui cōpetere pōt cursus.

Ad p̄am qōnē qdā dicit qz necesse i equiūcō
uocū cōtrahī p immediate adiunctū. Et rōne
corū est ista: qz finis imponit necessitatē
his qz sūt ad fine: vīnde a fine accipit neces-
sitatis i reb^r. Quia enim finis serre est diui-
dere: i hūc autē fine nō pōt nisi sit dentata:
nec dentata p̄t i illū fine nisi sit ferrea. Et
iō a fine accipit rōne: quare necesse ē serrā ē
ferrea et dentata. Sīlī dicūt in p̄posito. Si
nis enim sermonis est vt exprimam^r que
apud nos sunt. i. que in mēte cōcipim^r: vī
ad hūc finē ordīat qlibet vox significativa
Sed oratio in qua ponit terminus equiūcō
uocū: in hūc finē nō posset nisi p immedia-
te adiunctū cōtrahere. nā cū actu plura

Ad p̄ma^r
qōnem.

per terminū equiuocū significent: nisi possit
contrahi nō possemus ut eo p altero signifi-
cato; et per consequēt vel oporteret eo ut p
omnibus significatis vel p nullo: sed eo ut
p plurib⁹ sit nō possumus: utq⁹ sit instrum
conueniens ad illū finē: necesse est qđ per i-
mediate adiunctū contrahat. Et ultraq⁹ dicunt
qđ sicut in impositionib⁹ vocū nō est rō que-
renda: cū imponatur ad placitū: sic in tali
contractione equoci nō est rō querēda: qđ
ex voluntate imponit terminū equiuocum
sic contrahit. Cetera istos arguit. Et primo
videt qđ si ceteras singāt aliquid a pte ipso
positionis ut evitent difficultatē questionis.
Nam si contrahit p immediate adiunctū et ha-
beat h̄ ex ipso imponente ut sit instrum cō-
gruens in suū finē. Eadē rōne potuit ipo-
sitor posuisse terminū equiuocū p media-
te adiunctū contrahi posse. Nam sic eēt in-
strum magis congruū in suū finē. Et tolle
ref ambiguitas ī sermōe. Et per sequēt
h̄mōi ppositiones Lanis latrat: Lanis lu-
cet: Lanis natat: nō poneremus eēt distin-
guendas: eadē coacti necessitate ut ppter
finē sermonis. Ulterius qđ accipiunt qđ ī
impositionibus vocū non estratio querē-
da: illud non videt verū. Nam licet signifi-
cata incōplexorū pbare nō possumus: si-
gnificata tñ cōplexorū pbare possum⁹: qđ
h̄z habemus media determinata: ut signi-
ficata icōplexorū: qđ ḡ h̄ cōplexū Lanis cur-
rit: et alij h̄mōi determinate significēt ali-
qd: hoc nō debemus accipe a voluntate im-
ponētis: sed recurrere debem⁹ ad signifi-
cata icōplexorū. Cetero ista duo qđ sit
intelligendū est qđ termin⁹ equiuocus p
prie loquendo nō potest contrahi per im-
mediate sibi adiunctū: nec p mediate. Nam
contractio est determinatio alicui⁹ cōsis: na qđ
aggregatū ex contrahēt et contracto necesse ē
representare intellectū determinationē qđ sit
intellect⁹ ipsi⁹ contracti de se. Sed in termino
equoco non ē itellēs cōsis oībus significatis:
qđ cū significata p terminū equiuocū signi-
ficiant sub ppter rōnib⁹: nihil ē eis cōe p-
ter solā vocē que contrahi nō potēt si singu-
laris. Cetero qđ vox equoca plā signifi-
cāt sub ppter rōnib⁹ de vi h̄monis nō p-
contrahi ad alterū suō signifikatoriū: na ibi
sunt plures rōnes significādi actu correspō-

dētes diversis significatis: qđ bus nihil ē
cōe nō vox. Per accīs tñ et p quendā di-
scursum possumus accipe terminū equocū
p altero significato. Nam audiens aliquem
loquētē p terminū equocū bñ pcepit qđ nō
intendit significare nisi vnu: nā nō potēt
si vnu simul intelligere: illud autē vnum
sub uno pcepit audiens ex determinatō ad
dita ipsi termino equoco. Nam si dicat Pe-
currit audiēs bñ pcepit qđ pferens intendit
logē aliquo vno: qđ autē sit illud vnu pce-
pit ex determinatō sequēte: cī dī petrus
helvē currit: sed nō ē ita intelligēdū qđ hec
determinatō helvē faciat vocē p̄io plura si-
gnificatē tūc determinate significare vnu
ita qđ nō aliud. Sed qđ p quendā discursum
in eius cognitionē facit deuenire. Ad p
mam ḡ qđnē dicendū qđ termin⁹ equiuoc⁹
p immediate adiunctū contrahi nō potēt: h̄z per
tale immediate adiunctū posuit audiens ma-
nuduci ut accipiat terminū equocū p alte-
ro suo signifikatorū determinate. Ad
primum argumentum in oppositū dicendū.
qđ quedam sunt noia penit⁹ vnuoca et illa
sunt quoꝝ ratio substātie eadē ē t nomen
idem. Quedā sunt nomina que ppter di-
cunt equiuoca ut illa que actu plura signi-
ficiant sub ppter rōnib⁹: et illa sunt quoꝝ
nomē ē idē et ratio substātie diuersa. Et
aliquantum noia qđ significat p̄io aliqd cōe:
sunt illud cōe diuersimode rep̄is ī diuersis
Sicut ī finitū significat illud cui⁹ ē termi-
n⁹: h̄z diuersimode rep̄is ī magnitudine et
nueris et ī stūtū et discreta: qđ ḡ h̄mōi no-
mia significat aliqd cōe: iō ppter nō dicunt
equoca. Et qđ illud cōe diuersimode rep̄is ī
diuersis: iō talia noia n̄ dicunt ppter vnuoca
si dicunt ppter analogia: qđ ḡ h̄mōi noia signi-
ficat aliqd cōe p̄io: iō immediate adiunctū con-
trahi p̄it. H̄mōi autē noia sunt: multū et al-
bū: na multū p̄io significat excessū ī quā-
titate: et iō contrahi p̄t. Sunt albi p̄io signifi-
cat aliqd faciliter mouēs sensu: et iō p̄t con-
trahi. Qđ multū et albū significat aliqd cōe:
iō p̄ immediate adiunctū contrahi p̄it. Equo
cū autē in quaū equocū nihil cōe significat
et iō contrahi nō potēt. Ad 3^m rōnum est.
Ad 3^m dō qđ ly idē potēt manuducē ut ali-
qd determinate apprehēdat audiēs. H̄ au-
dem ē p accīs et per discursum ut dictū est.

Ad 2^{am} q
monem

CAd quartum pater quid dicēdū p̄ idem.
CAd alia questionē dicendū: q̄ termin⁹ equiuocus p̄ mediate adiunctuz cōtrahi nō potest: nec p̄ tale mediate adiunctū pōt au diēs manuduci vt concipiāt aliquēz dēter minatū cōceptū de virtute sermonis: quia nihil tale mediate adiunctuz cadit in idē titatez extremiti cui addit⁹ mediate. Et ideo nō pōt esse modus intelligēdi alterū extre mu. Clerumt̄ intelligēdū est q̄ ipsi termino equiuoco, annectis quedā vniuocatio in modis significādi respectuī sibi cor respōdentib⁹ penes res significatas diuer sas; verbi grā: amor significat cōceptū no minalē z verbalez; qui duo cōceptus sufficiunt ad equiuocationē: in ipso tamen potest esse vniuocatio i modis significādi respectuī: cuiusmodi sunt persona: numerus zc. sufficiēt ad p̄tractiōnē per accidē termini equiuoci. **T**ū f termin⁹ equiuoc⁹ sub uno mō significādi cōueniat alteri significato: si ille modus significādi respe ctius p̄trahat modū significādi ipsi⁹ modus significādi p̄ se erit p̄tractio: equoci at p̄ accidēs. Clerbi grā: Lanna ē equiuoco cum ad flumū z ad calamū: h̄ t̄ dicat: Lanna romanorū sanguine fluit plenus: iā ipsi⁹ generis est p̄tractio p̄ se: equiuoci autē per accidēs: z per hoc p̄ ad argumēta.

Questio vndecima.

Veritut̄ vtrum si gnū vni uersale adueniēs termino equiuoco possit ipsum di stribuere pro omnib⁹ sup positis cuiuslibet sui signi ficati? q̄ sic videt. Nam signū vniuersale circa subiectuz et eius significatiū si sibi cō forme ponit suū modū significandi: ḡ sic dō: ois canis currut, ly ois circa ly canis et quodlibet ei⁹ significatiū cū sibi cōforme tur ponit suū modū significādi q̄ ē distri buio. **T**ie signū vle adueniēs termino equiuoco distribuit ipm p̄ suppositis alicui⁹ significati, nā alī sibi frustra adderef. Sed q̄ rōne distribuit p̄ suppositis vni⁹ z cuius liber: p̄batto hui⁹: nā eque p̄ sub termino cōuenit. **T**ie agēs rōnis p̄portionat agēti næ: cū arbū imitēt nām inq̄stū p̄: s̄ agēs nature s̄l̄ pragere i multa passibilia; sicut

ignis i multa cōbstibilia: cū ḡ significata termini equoci sint distribubilia: ipm p̄ oī bus distribuet. **C**Ad oī. In qbuscunq; re perif aliq; pprietas cōis: rep̄f in ill⁹ p̄ al quā rōne cōe: sed i termino equoco nihil ē cōe nisi sola vox: q̄ distribui nō pōt: cū sit singularis: ḡ i termino equoco ista pp̄etas q̄ ē distributio nō rep̄f p̄ oib⁹ suis signi ficatis: enī q̄ tūc iste syllogismus ēēt rect⁹ p̄ dici de oī. **O**mnis canis currit: celeste sy dus est canis: ḡ celeste sydus currit. **N**am p̄ oib⁹ potest fieri sumptio p̄ qb⁹ fit distri butio: vnicō actu distributionis. **C**Ad qō Ad qōnes nē dicendū: q̄ signū vniuersale adueniēs termino equoco pōt distribuere ipm p̄ oī bus suppositis cuiuslibet significati. **S**ed i telligēdū ē q̄ sicut termin⁹ equucus signi ficat vnu significatū: ac si aliud n̄ significa ret z vnu rep̄sentat respcū predici: ac si aliud n̄ rep̄sentaret: h̄ ē sub nulla hitudine: sic etiā signū vniuersale distribuit vnu significatū ac si aliud n̄ distribueret: hoc ē vnu distribuit sub uno actu distribuēdi: z aliud sub alio. **E**t huius ratio est: Mā di stributio ē acceptio alicui⁹ cōis p̄ quolibz eius supposito: quoru⁹ quodlibet est ipsi⁹. **M**ic aut in termino equoco non est aliqd cōe sup qđ possit cadere distributio: q̄ nihil ē ibi cōe nisi sola vox. **E**t iō distributio cadit sup vno significato ac si super aliud n̄ caderet: z sup qđlibz: s̄ h̄ ē a⁹ actu distri buēdi z a⁹. **C**Rōnes ad p̄am p̄te ostēdunt q̄ signū vle possit distribuere terminū equoci p̄ oib⁹ suis significatis: z hoc est vez sed nō vnicō actu. **C**ōtra h̄ pōt argui sic Signi semel positi est vnu significatum z vnu modus significādi. ḡ z vnu act⁹ distri buēdi. **D**icēdū q̄ sincathegoremata h̄n vnitatē actus distributionis ex distributis: cū ergo hic sint actū plura significata q̄ru nullū ad aliud habet habitudinē vt dictū est: diuersi hic erūt actus distribuēdi quo rū nullus ad aliū h̄z habitudinē. **C**Rōnes ad alia p̄te ostēdunt q̄ signū vle nō possit distribuē terminū equoci p̄ oībus suppositis cuiuslibet sui significati vnicō actu distributionis: z h̄ est vez. **C**Ex his p̄ q̄ cā appārētē i equocationē est vnitatis actua lis vocis incomplexe s̄m materiam z for mā: p̄ hoc q̄ ei⁹ appārētā est in dictiōne

Liber

separatur a locis extra dictioinem; et per hanc punctulam vocis i complexe separatur ab amphibologia; et per hoc quod additur finis materialis et formae separatur a compositione et divisione et accentu; nam ibi est unius finis materialis non tamen finis formae. Per hoc autem quod dicitur unitas actualis vocis separatur a figura dictio- nis: nam ad figuram dictiois non requiritur nisi unitas fantastica. Si atque ibi materies unitatis reperiatur: hoc accidit figura dictiois. Et sic per quod fallacia equivocationis distinguuntur ab omnibus alijs in dictioine et extra dictio nem.

Quæstio duodecima.

Venit viruz syl logismus sophysticus peccatis in for ma: sit defecus syllogismi simpliciter vel syllogismi dyaleticus? Quod syllogismum fini pliciter: virum que oportet non syllogizare deficit a ratione syllogismi simpliciter: sed syllogismus sophysticus peccatis in forma est finis ergo recte. Hoc pater: nam non syllogizare est a ratione syllogismi deficit a ratione modus est de ratione syllogismi in quantum syllogismus est oportet syllogismi sophystici deficit a modo: dicit enim in principio huius quod oportet sophystici deficit a ratione quod sunt imodificati. Si dicatur quod sunt imodificati: quod deficit a ratione syllogismi dyaleticus: et non quod deficit a ratione syllogismi simpliciter. Circa autem ratione syllogismi simpliciter deficit alius simpliciter inferens et syllogizans. Si ergo syllogismus sophysticus non deficit a ratione syllogismi simpliciter: nec deficit a ratione inferenti simpliciter: quare recte. Ad oppositum. Obligates syllogismi simpliciter: determinatur in libro priorum quod ibi determinatur de syllogismo simpliciter: et de eius obligatibus. Hoc ibi non determinatur de syllogismo sophystico: quod recte.

Quæstio decimattima.

Venit hoc quod. Sup posito quod sit defecus syllogismi dyaleticus et syllogismi simpliciter. Quod hoc per finis sit deficit: quod syllogismi dyaleticus virum: quod syl-

Capi. I. syllogismus litigiosus per Ari. i. p. thopicos est syllogismus ex apparente probabilitate. Et

Quæstio. xii. 7. xiii.

primo huius dicit quod litigiosae disputatioes procedunt ex his que videntur probabilitia et non sunt. Ex his arguit sic. Illius est syllogismus sophysticus obliquitas primo cuius apparentia perpendit: sed perpendit apparentiam syllogismi dialetici. non videtur procedere ex apparente probabilitate. et probabile est proprium dialetici: et recte. Aliquis diceret ad haec rationem quod dictum Ari. in thopi: et in perpendit huius intelligitur syllogismo peccatum in materia: qui videtur procedere ex probabilitate simpliciter. Ceterum contra licet permisum in syllogismo peccatum in forma possint esse vere: ut in ad medium comparantur: necesse est ut altera sit falsa: ergo videtur quod de virto quod si habeat auctoritates intelligi. Item formale in syllogismo sophystico est quodam falsa habitudo: supra quam decurrunt: Verbi gratia: si dicatur Lautus currut: sydus celeste est canis: ergo recte. Hic est syllogismus sophysticus decurrentis super hanc habitudinem vel maximam falsam non soli nomini corripiet una res sola et non ista falsam habitudinem locali cōtradicet dialetico: ergo per contra dialepticus peccat. Quidam. 14.

Venit hoc quod virum peccat per contra syllogismus demonstratus. Ut quod sic: quia illud est defectus cuius perpendit apparentia: sed sophysticus perpendit apparentia scientie cum ars sophistica sit apparentia sapientia: et recte. Oppositorum perpendit Ari. p. posteriorum. In demonstratu non cadit paralogismus in dictione neque extra. Item demonstrativa est alienus generis determinata: sed sophistica non est alienus generis determinata: ergo recte. Ad quoniam primam dicendum quod syllogismus sophysticus quod peccans in forma ubi incidit alius locus de numero tredecim peccat contra syllogismum simpliciter: et contra syllogismus dialepticus. Circa quod intelligendum est quod sicut syllogismus dyaleticus additum supra syllogismum simpliciter quandoque habitudinem locali vel maximam veram super quam decurrunt: sic syllogismus sophysticus quod peccans in forma decurrunt super quandam habitudinem locali falsam. Verbi gratia. Si dicatur omnia quod potest miles facere potest rex: sed miles potest debellare castrum: et rex: hic est syllogismus dyaleticus decurrentis super hanc maximam:

qd min⁹ pōt et mai⁹. Exemplū secūdi. Si dialetico canis currit; celeste sydus ē canis; ergo tē. Hic ē syllogism⁹ sophystic⁹ decurrens sup hāc maximā falsā: vñ nomini soli cō respōdet vna res sola. Propter qđ dico q̄ syllogism⁹ sophystic⁹ peccat cōtra virūnq; nam nec ē syllogism⁹ impliciter; nec syllogism⁹ dialeticus: in qđn enī inūt isti in debite habitudinē locali peccat cōtra dialeticū: in qđn aut̄ in isto loco vel i ista habitudine falsa locali: nō possūt saluari principia syllogism⁹ impliciter in qđn syllogism⁹ est q̄ sunt dici de om̄i et dici de nullo; peccat p̄tra syllogism⁹ simpli. Cōtra virūnq; ergo peccat. C Sed dubiū ē p̄tra quem

Ad 2^{am}. ito p̄mo peccat syllogism⁹ sophystic⁹. q̄tionez. Et hoc p̄ qđne. 2^a. Id hoc aut̄ dicūt quidā q̄ syllogism⁹ sophystic⁹ p̄ peccat contra syllogism⁹ simpli: q̄ ad destructioneꝝ inferioris nō sequit̄ destruc̄o superioris. Si ergo syllogism⁹ sophystic⁹ p̄ peccaret p̄tra syllogism⁹ dialeticū: ex hoc nō sequit̄ q̄ peccare et p̄tra syllogism⁹ simpli ceter. Propt̄ b̄ ponūt q̄ peccat p̄tra syllogism⁹ simpli et deinde p̄tra syllogism⁹ dialeticū. Sz q̄ltere cūq; sit b̄ rō nō cludinē alio p̄nt inesse p̄o iserioꝝ: sicut h̄e tres p̄t cōneut ipsi triāgulo et mediat̄e triāgulo cōuenit ipsi figure. Ergo silt̄ p̄t eē in oppositioꝝ et repugnātia: q̄z aliquid p̄t repugnare iſerioꝝ et ex p̄sequētū suo superiori. Et tūc ad rōne eoꝝ q̄n dicūt q̄ ad destructioneꝝ et c̄. Dico q̄ supius et iserius p̄nt duplicit̄ cōiderari: vel absolute. Et tūc ad destructioneꝝ inferioris nō seq̄t et. Uel p̄nt considerari prout supius b̄ eē i suo iserioꝝ. Et tūc ad destructioneꝝ iserioris seq̄t destruc̄o superiori. Licet n̄ sequar: b̄ nō viuit: ḡ hoc nō ē. Tū sequit̄. Sores n̄ viuit: ḡ sores nō ē: et tūvi uere iſerius q̄z eē. Silt̄ cū formale i syllogismo sophystico sit qđa falsa hitudo loca lis i qua nō p̄t formale syllogism⁹ saluari: talis syllogism⁹ sophystic⁹ rōne illi⁹ falsē hitudis p̄t opponit syllogismo dialetico. Et q̄z i ista hitudie falsa n̄ p̄nt saluari p̄n⁹ syllogism⁹. dicit̄ oī et dici d̄ illi⁹: id ex cōsequētū peccat p̄tra syllogism⁹ simpli. Un̄ q̄ p̄t peccat p̄tra syllogism⁹ dialetic⁹ ē opio mlioꝝ et ē expositor. Dic. II, expositor q̄

q̄ hitudo locali vā p̄t cōpetit syllogismo dialetico: id syllogism⁹ sophystic⁹: i q̄ est hitudo localis falsa: p̄t repugnat syllogismo dialetico: q̄z si p̄positū i p̄posito: et op̄positū in oppositō. Crōnes q̄ ostendit q̄ peccat p̄tra syllogism⁹ simpli debet p̄cedi. Et silt̄ rōnes que ostendit q̄ primo peccat cōtra syllogism⁹ dialeticū. Et tūc ad rōne in oppositō p̄t dici: q̄ cum ad syllogism⁹ requiratur quātitas debita q̄litatis et ordo triū terminorū: et enī ipsa habitudo et forma syllogistica: q̄ de illis obliquitatibus que deficiunt a syllogismo rōne q̄litas et quantitaties et ordinis terminorū: i libro p̄uoꝝ determinauit Aristoteles. Sz de illis que deficiunt a syllogismo rōne forme syllogistica hic determinat. Ueritatem alia pars bene p̄t sustineri scilicet q̄ syllogism⁹ sophystic⁹ primo peccet cōtra syllogism⁹ simpli. Et hoc p̄pter ista rōne naz omnis non existentia in quo cūq; loco sophistico ē defect⁹ alioꝝ p̄ticule regis te ad syllogism⁹ unde syllogism⁹ ē. Hoc patet discurrendo p̄nō existentias locorum sophistarum: nam diuersitas rei latēs sub vnitate vocis: est causa non existentia in equiuocatione: diuersitas aut̄e rei variat mediū. Et ideo arguit in quatuor terminis. Sed vniuersitas mediū per se requiri ad syllogism⁹ unde syllogism⁹ est. Almphiologia rōne diuersitatis sine cōsimilem cāt defectu. Silt̄ i fallacia figure dictioꝝ et alijs: b̄ et p̄z i fallacia acciūtis vbi variatio mediū cāt extraneitatē. Un̄ Aristoteles dīc i illo caꝝ. Qui vō i eo q̄ duas et c̄. palogimi acciūtis sunt manifesti diffinio syllo. Similiter fallacia que dī plures interrogatiōes vbi vna facē: peccat p̄tra vnitatē ppōnis. Et nō cā vt causa defeci⁹ est in syllo ad impossibile. Ueritatem alioꝝ loci in dictione et aliq; extra vt h̄m qđ et simpli: et ignorātia elechit: sp̄ali peccat cōtra p̄tradictioꝝ: et cōtradictio ē formale i syllo dialetico: q̄ Ari, dicit q̄ dialetice disputatiōes sunt collatiue p̄tradictionū: id dicūt q̄ peccant cōtra syllīm dialeticū: et ex cōsequētē cōtra syllīm simpli. C Ad rōnes illi⁹ p̄tis. Ad p̄mā dicē dū sicut dicūt est. Et ad illi⁹ i p̄tarū dicē dū q̄ in syllo peccante in forma: premisse p̄nt eē in se vere: et i respectu ad mediū falle.

Liber

Nam si sic dicatur homo est species: sortes est homo. ergo t.c. si hoc referas ad idem: una ppositio erit falsa: sed tu eris syllogismus bonus peccatis in mā. Ad secundam dicendum q̄ licet iste syllogismus: oīs canis currit. t.c. decurrat sup hanc maximā falsam: vni voci correspondet vna res sola: verū tamē nō existentia que latet sub hac maxia nō repugnat dialetico in q̄nū syllogismus dialeticus est: hoc ē manifestū. Nam diuersitas rei et mediū ē cā nō existentie: sed vnitatis rei et mediū nō requirit ad syllogismū dialetici ut syllogismus dialeticū ē: sed ad syllogismū ut syllogismū ē. i. ad syllogismū simpliciter. Sed cōtra hoc pōt argui spāli ter ostēdendo q̄ syllogismus sophysticū nō peccat cōtra syllogismū simpliciter. Nam petitio principij nō peccat contra syllogismū simpliciter: qz infert ex necessitate: q̄ videſ q̄ iste locus sophysticū specialiter non peccat pōt cōtra syllogismū per se. Expositor dicit q̄ petitio principij peccat cōtra syllogismū simpliciter. Nam de rōne syllogismū simpliciter ē vt ex premissis positus t.c. sequaf ex necessitate aliud ab his que posita sūt. Sed in petitio principij nō sequit aliud: qz idē accipit ad pbandū idem: sed idem nō est aliud a se. Et vltierius dicit: q̄ in petitio principij est necessaria illatio: nō tamē necessaria illatio syllogistica. Si tamen dicat q̄ nō peccat cōtra syllogismū simpliciter: tñ cu hoc dicat q̄ syllogismus sophysticū pōt peccat cōtra syllogismū simpliciter. Pōt dici q̄ hoc est vēz p maiori parte locoꝝ sophysticoꝝ. Et id nihil phibet aliquē eoꝝ peccare cōtra aliquā specialem cōditionē syllogismi. Aristo. enīz dicit q̄ loci sophystici extra dictioneꝝ: p̄io peccant cōtra syllogismū: et loci in dictioꝝ contra cōtradictionē. Et h̄ dictū veritatē habz p maiori parte locoꝝ. Nam alig loci extra dictioꝝ specialiter peccat cōtra cōtradictiōnem v̄puta fīm qd et simpliciter: et ignorāntia elenchi. Dicit enim phs q̄ fīm qd et simpliciter ē ex eo q̄ de eodē non est affirmatio et negatio. Similiter pōt dici q̄ loc⁹ sophysticus in cōi peccat cōtra syllogismū simpliciter: nihil in phibet aliquē illorum specialiter peccare cōtra aliquā rōneꝝ vel cōditionē specialem syllogismi. Ad vlti-

Questio

mam qōnem dicendū q̄ syllogism⁹ sophy sticus nō est defect⁹ syllogismi demonstratiū in q̄nū syllogismus demonstratiū ē. Nam p̄uatio null⁹ particule requisite ad syllogismū demonstratiū vt talis ē: est cauſa nō existentie in syllogismo apparente: hoc patet discurrendo per nō existentias locoꝝ. Nam diuersitas rei latēs sub vnitate vocis est cā nō existentie in equiuocatioꝝ. Sed vnitatis rei non est aliquid appropriatum iphi syllogismo demonstratiuo in q̄nū syllogismus demonstratiū ē: et iō non est ibi defect⁹ t.c. et sic in alijs. Ad rationē dicendū q̄ sophistica dicit apparenſ sapi entia: quia procedit ex apparenſ proba bilibus: que tamen probabilitia non sunt. Et non dicitur apparenſ sapientia qz pro cedat ex apparenſ veris: square t.c.

Questio decimaquinta.

Veritur cir/

q

ca prīmū modū equoca tionis virū possibile sit ali quod nomē significat vnu p̄ prius et reliqu p̄ posteri us: q̄ nō videſ. Nam si hoc ēēt possibile: aut hoc erit ex parte vocis aut ex pte iphi imponēt: aut ex parte ipsi⁹ rei. Nō ex pte vocis qz vox in q̄nū vox est: nullā ratio nem sibi determinat. Nec ex pte imponen tis qz ex quo imponēt iponit ad placitum pōt pri⁹ iponere nomen ei qd est posteri⁹ in re. Nec ex parte ipsius rei: nam licet res inter se ordinē habeat nō tamē ppter hoc sequit qz habeat ordinē ad inuicē sunt si gnificabiles: qz illud qd est posterius: vt di cūm ē: pōt prius significari. Ad istaz rationē dicit q̄ quedā sunt res que iter se ad qōnē ordinē nō habēt: et quedam q̄ ordinē habent. Iste autē res que nullā ad inuicē habēt habitudinē: si significant p̄ voceꝝ: pu re equiuoce significantur. Iste vero res q̄ habitudinem ad inuicē habēt: significant sub mō prioris et posterioris: Nam intelligere sequit ēēt: et significare sequit intelligere. Ex quo ergo est in re ordo prioris et posterioris in significādo: erit ordo prior et posterioris. Sed cōtra istam solutionē arguo duplicit. Primo sic: Significare ē quidam actus intellect⁹ p̄ut est attribut⁹ iphi

Ipsius reb^o: sed illud quod posterius est i re
pot esse magis et prius noui apud intellectum qz illud qd simpliciter prius est in re.
Et sicut intelligit intellect^o sic iponit nomine ad significandum: ergo ei qd posterius est i re prius pot esse nomen imponere prioritas: et posterioritas in intellectu no cocludit prioritate et posterioritatem in reb^o prout sunt significabiles: ergo et c. Item si aliquod nomen iponit diversis: aut ergo illis iponitur vna ipositione: aut plurib^o ipositionibus. Si vna ipositione. Quia vna ipositione accepitur sub vna ratione significandum: illa duo in vna ratione vniuocabuntur. Si eis imponitur diversis ipositionibus. Cum prima impositione no magis iprimat voci qz secunda illa duo equaliter representabuntur. Propt^e hec dicit aliter: qz nomine analogum significat primo vnam rationem coem: ista tam^e ratione p^r prius et posterius in diversis reperit. Et sicut ista ratione in diversis reperit: sic nomine illud p^r prius et posterius de eis dicitur. Verbigratis: Ens primo significat entitatem et vnum primo significat divisionem. Sed ratio essendi primo copet substantie: deinde qualitat^e et sic ceteris predicationis. Et si hoc non men ens per prius dicitur de substantia et posteriorius de qualitate et alijs. Similiter est de vno. Sed contra hoc: Circa idem et diversum non cadit medium: ergo omne quod cocepit: cocepitur sub eadem ratione vel diversa. Sed illa que cocepuntur sub eadem ratione sub illa ratione vniuocantur. Que autem sub diversa ratione cocepuntur: sub illis rationibus diversa equiuocatur. Cum igitur inter idem et diversum non cadit medium. Omne nomen vel erit simpliciter equiuocum vel vniuocum. Item terminus quod primo significat supponit respectu predicationis: si ergo nomine analogum significaret vnum commune: illud supponeret respectu predicationis: et per consequens ad tale non men non esset respondendum p^r distinctionem: qz ibi esset unitas et non duplicitas: et per consequens talis analogia equocationem non causaret. Item quod additur de ente veritate non hz: nam primo non significat aliquam rationem coem illis de quibus dicitur. Et hoc propter tria. Nam per ipsum duplex est materia. Sensibilis et intelligibilis. Que autem habent materiam sensibilem vel intelligibilem

non statim sunt id quod sunt: nam in illis materia expectat aduentum forme. In illis autem in quibus non est materia nec sensibilis nec intelligibilis: statim sunt id quod sunt: quia ibi non est aliquid expectans aduentum ipsius forme. Et exemplificat de ente et uno: nam ens est unum statum sive quale et quantum: et c. Sed si ens significaret aliquam rationem coem: illa ratione exspectaret aliquod additum per quod determinaretur ad substantiam vel ad accidentem. Quia ergo statum sit decem genera: non significabit aliam quam rationem coem. Item si ens significaret aliquam rationem coem: diversa predicationes minus differenter quod due species eiusdem generis conuenientur: et differunt per differentias essentiales. Sed si ens significaret vnam rationem coem ad diversa predicationes: in ista ratione coem conuenirent et non differerent per differentias essentiales: quia ens non est genus: quod extra intellectum generis est differentia et exterior. Et de differentia p^r se non predicatur genus: sed ens de differentia p^r se predicatur. Unum ens non dividit in decem genera per differentias essentiales: sed per diversos modos extendit: quibus correspondunt diversi modi predicationis: et ideo dicuntur predicationes: ergo et c. Item quilibet conceptus aut est comparatus aut absolutus: ergo conceptus entis vel erit absolutus vel comparatus. Sed conceptus absolutus est conceptus substantiae: et conceptus comparatus est conceptus accidentis: ergo conceptus entis vel erit conceptus substantiae vel accidentis. Forse dicaret aliquis qz in isto argumento est fallacia figure dictiois: ac si sic argueretur: Omne animal vel rationale vel irrationale ergo animal significat rationale vel irrationale. Hic est fallacia figure dictiois a suppositione personali ad simplicem. Licit enim in re animal non fuerit aliud quod rationale: vel irrationale: animal tam^e potest significare id differens ad rationale et irrationale. Similiter licet quilibet conceptus fuerit absolutus vel comparatus: ens tam^e potest significare id differens ad hunc et ad illum. Sed ista responsio non impedit argumentum: nam absolutus et comparatum sunt differentie ipsius conceptus. Sicut rationale et irrationale sunt differentie animalis ut in rerum natura exi

3°. meta
t.c. 10.

Questio

fit. Sed impossibile est in rerum natura reperire aliquid animal quod indifferenter se habeat ad rationale et irrationale: ergo impossibile est esse aliquem conceptum qui id ferenter se habeat ad absolutum et comparatum. Quare relinquit quod ens non significat primo unam rationem communem illis de quibus dicitur. Et similiter quoniam analogum non significat primum unam rationem communem que per prius et posterius in diuersis reperiatur. Et per consequens responsio illa data non fuit sufficiens nec bene fundata. Quare et ceterum. Ad partem affirmatiuam arguitur. Et primo sic: differentia est inter uniuocum et equiuocum et analogum. Uniuocum enim significat unum. Equiuoco vero plura sed equaliter. Ergo analogum significat unum per prius et reliquum per posterius. Ceterum per philosophum in libro 4. metaphysice. Ens dicitur multis modis: et per hoc minuit quod non penitus uniuoce: sed nec equiuoce: ergo ut sanum. Item intelligere sequitur esse: et significare intelligere. genus modus intelligendi sequitur modum eendi: et modus significandi sequitur modum intelligendi: sed in re est habitudo: ergo et in significando est habitudo. Item in hoc libro distinguit philosophus nomina que dicuntur per prius et posterius: ergo et ceterum. Ad quod ratione dicendum: quod quantum est ex parte vocis significantis non est possibile vocem significare unum per prius et reliquum per posterius. Illa significare est aliud intellectum representare quod ergo significat ab intellectu concipiatur. Sed de quo ab intellectu concipiatur: sub distincta et determinata ratione concipiatur: quod intellectus est quidam actus: et ideo quod intelligit ab alio distinguuntur. Omne ergo quod significatur sub distincta ratione et determinata significatur: hoc patet: nam materia prima que de se est ens in potentia si intelligitur oportet quod intelligatur sub ratione distincta. Et si ita sit de materia prima: multo fortius hoc erit verum de omni alio. Si ergo dictio analogia vel vox imponit diuersis: necesse est ut sub ratione distincta et determinata eis imponatur. Si ergo dictio analogia sub diuersis rationib[us] diuersis imponatur: necesse est quantum est ex parte vocis significantis: quod ea equaliter representet. Unde in re potest esse analogia: sed in voce significante nulla cadit prioritas vel posterioritas. Aliqua enim est

pprietas que magis conuenit vni rei quam alteri: sed non est aliqua propriaetas quod magis conueniat substantie vocis quam alia. hoc etiam patent per signum quod Ari. in libro predicationis dicitur ubi determinat de vocibus significatiuis: nullam mentionem facit de his que in re sunt analoga: sed solum ibi de uniuocis et equiuocis. Unde Boetius dicit ibidec: quod cum Ari. dicat quod equiuoca sunt quoque nomine est commune et ratio substantiae diversa: quod sub ista diffinitio comprehendit que in re sunt analogia: et omne genus equiuocatiois. Unde ratio substantiae per ipsum accipit ubi per ratione determinata quam intellectus attribuit ipsis rebus: et non per ratione put constat ex genere et differentia. Propter quod dico: quod quantum est ex parte vocis significantis: nulla caditur prioritas vel posterioritas: licet res significante ad invicem habeant habitudinem. Ad primam rationem dicendum quod quantum est ex parte vocis significantis medium: non cadit inter uniuocum et equiuocum. Ad aliam rationem dicendum est: quod naturalis et etiam metaphysicus ipsas res considerant. Logica autem considerat res rationes. Et ideo multa sunt uniuoca apud logicum: quod dicuntur equiuoca apud naturalem. Naturalis enim diceret quod corporis equiuoce dicuntur de corpore superiori et inferiori. Sed logica diceret quod de virtutibus quae dicere uniuoce. Unde a quibusvis potest logicus abstractere rationem ratione coem: dicunt illa in illa ratione coem viri vel uniuocari. Unde quod in corpore superiori et inferiori coemunt reperiuntur unam rationem coem: quod hec et illa corpora conueniunt in habendo tres dimensiones: ideo logicus dicit tam hec quam illa in illa ratione coemuntur viri. Sed quod naturalis applicat suam considerationem ipsis rebus. Et alia est natura corporis corruptibilis et corporis in corruptibili. Ideo naturalis dicit quod corpus dicitur de hoc equiuoce. Et de illo logica etiam dicit quod de eiusdem generis species in suo genere uniuocantur. Sed naturalis dicit quod in genere latent equiuocations multe, unde logicus considerat res ipsas ut sub ratione cadunt. Et quod inter ideas et diuersum non cadit medium: ideo logica medium non ponit inter equiuocum et uniuocum. Unde per hoc ad formam argumenti dicendum: quod quod primus plus considerat res secundum suas quidditates. Et in re est ita

ca pi. 2.

q; quedam res adinuicem habent habitu-
dinem: ideo dicit primus phus q; ens dici-
tur de substantia & accidēte analogice. S; q;
logicus considerat res vi sub ratione ca-
dunt: ideo dicit q; ens equiuoce dicitur à
substantia & accidēte. Unde Porphyri^o di-
cit q; si quis oia eniuocet: equiuoce non
vniuoce nūcupabit. Sed contra hoc ar-
guitur. Si enim vox q; dicitur analogā q;
num est ex parte vocis significantis: non si
gnificaret vnum per prius: & reliquā per
posterioris. sequeretur q; prius^omodus eg-
uocationis & secūdus nō differrent: nam
primus modus est quādo aliqua dictio si-
gnificat equaliter plura. Ideo dicendum
est q; analogia non causat secundum mo-
dum equiuocationis: q; proprie analogia
reducitur ad primū modum equiuocatio-
nis. Unde ad presens dicitur q; translatio
& transsumptio a propria significatiōe ad
impropriā p; aliquam similitudinem cau-
sat secundum modū equiuocationis hoc p;
p; Ar. in littera. Dicit enim q; secūdus mo-
dus equiuocationis resultat ex hoc q; soli
sumus sic dicere. Sicut ridere p; p; signi-
ficat actū hoīs: & per quandā translationē
floritudinem pratorum: vnde dicerez q; h
est secūdus modus equiuocationis. Quic-
quid rideret habet oss; pratu; rideat: ergo z.
Unde in secūdo modo nulla cadit habitu-
do: vnde si illa que in re habent habitudi-
nem adinuicem sub diversis rationibus si-
gnificant equiuoce: q;num est ex parte vo-
cis importantur. Unde talis analogia ē re-
ducenda ad primū modum equiuocatio-
nis. Ad alius dicendum q; si accidēs in
telligitur vt habeat habitudinem ad substā-
tiā: & nomen si sic sibi imponitur sub ra-
tionē distincta & determinata sibi impone-
tur: & per consequens si idem nomen im-
ponatur vtriq; illa equiuoce representabit:
vnde licet prius sit causa esse posterioris:
non tamen oportet q; prius sit causa qua-
re posterioris significetur: nam posterioris i
re p;ot esse magis & prius notum itellectui
& per consequens sibi prius p;ot nomen i-
poni: vñ hūdō in re nō cōcludit neccō p;
oritatē & posterioritatē i fmōe. Ad alid p;

Questio decimasexta.

Meritur virtus ter-
minata
logus per se posit^o stet solū
p; mō famosior? D; sic vi-
detur: nā hic ē fallacia fm
qd ad simplr fm p;hm: hoc
est opinabile: q; h est. Q; d nō esset nisi ly ee
i cōsequēte solū staret, p; ee in actu. C Itē
arist. cōcedit utā cōsequētā: Est in poten-
tia. g nō ē sed hoc nō eet nisi in p;sequētūne
gatio solū negaret esse i actu. C Itē Aꝝ. 7.
ethy^r. dicit q; si dicatur: incōtinēs: iam stat
ly incōtinēs hic p; eo qd excedit certam rō
nem in gustu vel i tactu. Sed si dicatur in
cōtinēs ire: iam stat p; eo quod excedit cer-
tam rōnē in ira: sed excedere rectam rōnē
i gustu vel i tactu ē modus famosior: incō
tinētē ergo z. C Ad oppositū dicit boe
tius q; si dicaf. Homo viuut: hic stat ly hō p
homine picto & viuo: sed hō viuus est mo-
dus famosior: ergo z. C Itē si sic dicatur.
Quecunq; expeditū bona sit: mala expe-
diunt: q; z. paralogism^o ē equiuocationis:
sed si termin^o analogus p; se positus staret
p; mō famosior: nū eēt hic aliqua duplicitas
nam maior: nō eēt duplex: q; ponit ly ex-
pedire per se: nec minor: q; cōtrahit ibi p
ly mala. Si cōcedaf q; neutra utaz p;posi-
tionū ē per se multiplex: hoc nō p;ot stare:
q; paralogismi in dictione nō solū peccat
cōtrahyllogismi s; p;tra cōtradictionē: sed
in nō multiplicib^o saluat vera cōtradictio-
sequit^r q; q; hic nō eēt fallacia equiuocationis:
si neutra premisaz eēt multiplex. C Itē
Aristo. in p;mo physico p; arguit sic. Si vñ com. 13.
vñ ens est: aut ergo ens illud ē substantia
aut accidēs: sed ista forma arguendi non
valeret nisi ens q;ntum est de se possit acci-
pi pro substantia & accidēte. C Itē dictum ē
q; terminus analogus q;ntuz est ex pte vo-
cis significatiōis vtriq; significatiū represenat
equaliter: cū ergo accidētale sit sibi q; i ora-
tione ponat: sequitur q;ntuz ē de se p;viroq;
significato possit accipi: cū nullū accidēta-
le p;mutet cēntiale. C Itē si ponaf q; aliq;
vox pluribus imponatur. s; rei & eius simi-
litudini: vt si homo imponatur nature hu-
mane & eius similitudini: volo significare
viuere inesse similitudini hominis licet fal-
so: s; hoc nō possū facere nisi sic dicēdo: hō
b. 2

Libri

Ad quoniam viuit ergo rē. Ad questionem dicitur: Q[uod] analogum p[ro]p[ter]e possumus ita solum p[er] modo famosiori; nā sic vtūm auctores vt patet p[er] exēpla adducta: sed ois significatio nominis debet ē nota in scientia: q[uod] per ratio[n]ē sc̄ientiā significata terminorū probare nō possim⁹. Ergo q[uod] auctores sic vtūm iō cōcedere debemus terminorū analogorū sic de bere accipi. Sed contra hoc arguo sic: Si terminus analogus qui dī importare multitudinē imponat diuersis; quero vt̄z eis vna ipositiōne imponat vel diuersis i[ps]o positiōibus. Si vna; cū vna impositio accipiatur ex vna ratio[n]ē significandi ista diuersa in illa rōne vniuocabunt. Si diuersis i[ps]o positionibus cū p[ri]ma ipso h[ab]ito nō magis i[ps]o primit voci q[uod] secunda; sequitur q[uod] quātum est ex parte vocis significatis atq[ue] p[er] vitroq[ue] accipie. Item ista responso nō vadit ad questionē q[uod] hic non querit de significato termini analogi; q[uod] eius significata debemus supponere. Sed hic q[ui]ritur de modo significati analogi; licet enim nō possim⁹ pbare q[uod] homo significet naturā humānam tamē eius significatio modū eius accipie di p[er] suis suppositis pbare possum⁹. Propter hoc dicendū q[uod] cū terminus analogus vtrūq[ue] significati representet tāq[ue] signum virtutisq[ue]; h[ab]itū signū virtutisq[ue] per hoc q[uod] sub determinata rōne et distinguta vtrūq[ue] impo[n]it. Et iō cōcludere possumus q[uod] q[ui]tūz est ex parte vocis significatis vtrūq[ue] significatiū equaliter representat; et p[er] cōsequens q[uod] p[er] vitroq[ue] accipi possit. Unde intellegendū q[uod] terminus analogus q[ui]nq[ue] plura rep[re]sentat: quādoq[ue] tñ vnu: sed illud vnu s[ic]m diuersa ēē in diuersis reputur. Exemplū pri mi: Expedire significat expeditionē q[uod] est i[ps]o bonis: et utilitatē que ē in malis: et ista duo in voce significante nō se habet s[ic]m prius et posterius. Similiter ens significat ēs q[uod] est substantia et ens q[uod] est accidentes. Et licet ens quod est accidentes in re habeat attributionem ad substantiam: in voce tamē significante nullā habet habitudinem ad substantiam. Et ideo omnia talia analogia habet reduci ad primū modum equiuocationis. Exemplū secundi: nam sanū significat proportionē calidorū et frigidorum humidorū et siccorū: ista p[ro]portio in animali reperitur.

Questio

vt in subiecto: et in vrina vt in signo: et i[ps]o dicta vt in cōseruante: et similiter ē de elemēto respectu ignis et materie prime. Et ita analogia reducenda sunt ad vniuocationē cum solum vnu primo significet. Ad p[ri]mu[m] ad ar[istoteli] argumētu dicendum q[uod] hic ē fallacia p[er] q[uod] q[uod] p[er] principalia ad simplicit[er]: est opinabile ergo ē. Et cū dicatur ēs opinabile ē secundariū significatum huius q[uod] dico ēs. ne govinde dico q[uod] ēs ē in opinione ēē nō significat: sed hoc totum ēē ē in opione illud intellectui rep[re]sentat. Ad secundū dico q[uod] ēē nō significat ēē ē in potētia: et ideo Art. concedit istā p[er]missiōnē: est ē in potētia: ergo nō est. Ad tertium dico q[uod] incontinens significat excessum ratiōis in gustu et tactu: et significat excessus rationis simpliciter et hoc equoce. Sed termio equoco vnu possumus pro altero significato: ideo hoc nomine incontinens vnu possumus et pro excessu ratiōis in tactu et gustu: et p[er] excessu rōnis in cōmuni. Et q[uod] cōmuni de se non accipitur pro aliquo determinato nisi per additum determinetur: ideo incontinens quod significat excessum rationis in cōmuni: potest determinari ad alterum eoru ita q[uod] possit accipi p[er] excessu rationis in ira: sic dicendo: incontinēs ire. rē.

Questio decimaseptima.

Meritur ut tercius modus

equiuocationis resultet ex hoc solum q[uod] aliqua dictio significat vnu de se: et aliud ex adiuncto. Et hoc ē quere rere vtrū hec sit distinguenda: laborans sanus est: t[em]p[or]e. I. elen. us est: Clide q[uod] nō: nam p[er] Arist. tres sūt capi. 2. modi cōdes equiuocationis et amphibologie. Et tertius modus est quādo dictio significat vnu de se et reliquū ex adiuncto. Cum ergo in ista oratione: laborans sanus ē: nō sit aliquid q[uod] possit cōferre huicqd dico laborans: multitudinem aliquā: sequitur q[uod] hec non sit distinguēda: laborans sanus ē. Item Priscianus in magno volumine dicit in illo capi. Tempora quoq[ue] participijs accidunt: q[uod] nobis deficiunt duo participijs: presens passivi: et preteritum actu: ui: concludens ex hoc q[uod] participium dicens in ens vel i[ps]o ans si significat ips[er] p[er]teritū.

Enihil ponit in hac oratione laborans sanus est: quod possit perferre huic quod dico laborans: aliquam multiplicitatē: ergo rē. **C**ité multiplicitas consignificat p̄ determinari pōt p adiūcū: s̄ ergo laborās d̄ se significet duo tēpora: tamen in ista oratione: laborans sanus ē: ad vñ tēpus determinat. **A**ssumptū patet p̄ Boetiu qui dicit: q̄ si datur Lāna romanorū sanguinem sorbit plenū: iam cōtrahit̄ canna p̄ mediate adūctum. **C**ité in multiplicib⁹ vīraqz p̄ contradictionis pōt esse vera. s̄z hec s̄m Arist. i cap. 2⁹. līra est determinate vera: sanus ē non laborans: et hec apparet determinate falsa. Laborans sanus ē: ergo rē. **A**d oppositū Illa p̄positio est distinguēda ut multiplex: que pōt habere s̄m vocē vīraqz partē contradictionis verā: sed iste due possunt ēē vere. Non laborās sanus ē laborās san⁹ est eodē; ca. vt p̄ in līra. Dicit enim Arist. vix qdē sanabatur laborās: sanus ē autē non laborans. Sed nō laborās nūc sed p̄r⁹. **C**ité in euocatiōe multiplicitas lateris sub vnitate vīcis incōplexo: s̄z si huic quod dico laborās: cōferrat tēpus ex adiūcto: sequit̄ q̄ tota multiplicitas euocatiōis ēē in complexo & nō in incōplexo. **C**līca ista qōnē duplex est opinio. Quidā dicit q̄ hec nō est distinguenda. Laborans sanus ē. Et quidaz q̄ sic. Et rō p̄mōz est illa q̄ tacta ē. s. q̄ tres sunt modi cōes rē. **H**ec tamē est distinguēda s̄m ipsos: laborans sanabat. Et hui⁹ rō ueniunt ipsi: qz p̄teritū imperfectum sicut ē imperfecte factū sic ē imperfecte p̄ns: vnde vīrum talis tēpis cōsignificat actū in choatu: sed tamē nō totaliter determinatū vnde de eo qui cōpleuit totaliter actū scribendi versum: nō possim dicere q̄ scribebat versum: p̄p̄ igif̄ cōuenientia preteriti ī pfecti ad p̄ns: volunt ipsi q̄ sanabat cōse-rat tēpus iperfectū huic quod dico laborans. **U**nde cū laborans de se nō consignificet nisi tēpus p̄ns: hec non erit distinguenda: laborans sanus ē. Et sic dicentes respondent ad argumentū in cōtrariū. **A**d pri-mū dicūt quādō dicit iste sūt vere: laborans sanus est: et nō laborans sanus ē ipsi negant. **A**d aliud dicunt q̄ nihil phibz q̄ aliquid alteri cōferat multiplicitatez: et tamē q̄ ista multiplicitas solū sit in dictio-

ne vna. Verbigrā hec p̄positio. b. cōuenit esse. a. h̄z duas accepitōes ab hoc verbo cōuenit: et tamē tota multiplicitas est in h̄z quod dico. b. Similē dicerent in p̄posito q̄ nihil phibet q̄ temp⁹ cōferatur ab hoc vībo sanabat: huic quod dico laborans: et tñ q̄ tota multiplicitas sit in hoc q̄ dico laborās. **S**ed cōtra. Et primo cōtra hoc quod dicit q̄ hoc quod dico laborās nō significat duplex temp⁹. Priscianus in magno volumie dicit q̄ p̄cipiū desinens in ans vel in ēs cōsignificat duplex tēpus sc̄z presens et p̄teritū impfectū: et idē dicit in minori: ergo rē. **C**ité modi significandi absoluti et respectivi p̄cedunt ordinationē dictiōis in oratione cum sint principia ordinandi dictiōē cum diciōē in oratiōe. Et huius signum ē: nā Priscianus in magno volūnep̄ determinat de mō significādi anq̄ determinet in minori de oratiōe: nō videt ergo rōnable q̄ aliquis modus significādi conferat dictōi ex ordinatione ei⁹ i oīōne. **C**ité licet aliqua dictio alteri posset cōferrare aliquē modū significādi respectiūz cum s̄m modos significādi respectiūos adiunctū dependant: nō tamē vī q̄ aliquid dictio posset alteri cōferrare aliquē modū significādi absolutū: cū ergo tēpus nō modus significādi absolutū: nō videt q̄ aliquid dictio possit tēpus p̄ferre alteri. **A**d illō quod dicit de illa cōuenientia inter p̄sens et p̄teritū impfectū: veritatē habere posset si caderent ex vna parte orationis. **Q**uid aut̄ fit tenēdū nō potest s̄m p̄bari p̄ rōnes demonstratinas. Nā ista mā p̄p̄inqua est ī positionib⁹ nominū in quib⁹ nō est rō q̄rēda. Veritatemē potest dici ad p̄sens q̄ hec est distinguēda. Laborans san⁹ ē: ex eo q̄ laborās potest accipi p̄ laborante nūc et p̄us. Et ad hoc multū facit quod dicit Priscianus. s. q̄ p̄cipiū cōsignificat duo tēpora. Propter hoc dico q̄ tertū modus equocatiōis est ex hoc q̄ dictio de se p̄significat plura: et non exadiunctio. **A**d primū ar-gumentū dicendū: q̄ tm̄ duos sūt modi eō munes: et tertū modus nō est cōmunius: s̄z amphibologie appropriat. Et isto modo loquendi vītūtū Arist. in li. 2⁹. de anima: vī distinguit sensibilia p̄p̄ia et cōmuniua. Et dicit q̄ quinq̄ sunt sensibilia cōmuniua

Ad ad^{ta}.

T. c. 64.

scz motus quies numer^o: magnitudo et figura. Et in ista non sunt cōdīa cui libet sensui sed quedā sic et quedā nō. Numerus enim odortauit nō conuenit. Cūd aliud dōz q̄ duo participia nobis deficiant, s. p̄ns passi ui et preteritu actuū: qđ cūculo quimur sic dicēdo. Sum qui legi: sed hoc non intelligit de preterito imperfecto. Cūd tertiu dicē dum q̄ illud argumentū est cōē viri ḡ p̄i Nam quidā sunt modi significandi respectuū: et quidā absolutū: mō multiplex in modis significandi respectuīs p̄t determinari per mediate adiunctū. Et hoc intelligit boetus. Sed ips̄ ē modus significandi ab solutus et iō nō op̄z q̄ p̄ mediatiū determi netur. Cūd quartū dicēdū q̄ iste due propositiōes vere sūt: nō laborans sanus ē et la borans sanus ē. Et adūgo sicut phus: labo rans nō nunc sed prius. Itē ad principale q̄ nō sit distinguēda p̄batio: qz q̄icū q̄ est multiplicitas in termino absolute. Utrū in manifestando exēpla ad p̄positum semp manifestat vbi ē multiplicitas abso lute etē distinguēdū. Dicit enim q̄ expedie ca. 2. est duplex. Sed i manifestando exēpla iux ta tertiu modū equocatōis nō manifestat multiplicitatē in aliquo termino absolute. Dicit enī laboratē quēlibet facere vel pati nō tñ vñ significat. Vñ ḡ q̄ multiplicitas fuerit in toto: et nō i ista picula laborans.

i.elen. codez.c. Dico q̄ Ari. hāc multiplicitatē manifestas terij modi equocatōis dicit b̄ totū: labo ratēm quēlibet facere vel pati multa signifi care: vt designet hūc modū accipi penes significata dictionis: q̄ qdē sūt modi signifi cādi qui modi significati dictioni insunt vt in oratione ordinat. Sunt enī modi signifi cādi p̄incipia ordinandi dictionē cū dicti one. Et licet tps non sit p̄n^m ordinandi di ctionē cū dictiōe. s. appositiū cū supposito: est tñ mensura actus qui ab eo egredieatur

Questio decima octava.

Meritur vñ vni tas vocis cōplexē sit sufficiēs p̄n^m di stingueidi amphibilogiaz ab equocatōe: q̄ nō vñ. Qz cōplexū et incōplexū soluz differūt māliter: sed diuersitas in mā non cōcludit diuersitatē in forma. Sed loci so-

phylogia distinguitur sūt speciē: ergo p̄ cōplexū et incōplexū solū nō distinguitur. Cūte cōplexū et incōplexū differūt sic p̄ et totū: sed p̄ et totū nō distinguitur specie qz que distinguūt spē totaliter sūt diuersa sed p̄ et totū totaliter nō sūt diuersa. ergo etē Cūd opp^m. Equiuocatio et amphibilogia differūt sicut dictio et oratio: sed dictio et oratio differūt p̄ cōplexū et incōplexū. ḡ etē

Questio decimanaona.

Artia hoc q̄rit vñ vñ diversa rō con

struēdi regrāf ad amphibilogia: q̄ sic vñ: qz oēs paralogismi eiusdē fallacie di cūtū habere vñ p̄n^m non existētie sicut vñ p̄n^m apparentie: s̄z alig paralogismi hūr^m fallacie nō habēt alid p̄cipium nō existētie q̄z diuersa rōne co nstruēdi: ergo diuersa rō cōstruēdi ad amphibilogia requirūt. Cūtū dicas q̄ oēs lo ci hūr^m fallacie habēt vñā cām cōēm non existētie. scz diuersitatē sentētie. Et p̄ con sequēs q̄ illud assūptum est falsū q̄ acci pitur q̄ alig paralogismi habēt diuersam rationēz cōstruēdi: p̄ nō existētie. Cūtū In aliquib^m paralogismis hūr^m fallacie di ueritas sentētie resultat ex diuersitate con structiōis sicut ex cā: modo vñ^m effectū rationē. vna ē causa sūt rōne. Cum ḡ diuer sitas sentētie in oib^m paralogismis hūr^m lo ci reperiatur: et in aliqbus vñ planū ē resul tet ex diuersitate cōstructiōis: vñ q̄ diuersa ratio construēdi requiraf ad amphibilogiam. Cūtū in oratione amphibilogie tria requirunt scz vox: significatiū: et modi significandi dictionū. Sed diuersitas sen tentie nō resultat ex voce: nam vox manet eadem. Nec ex diuersitate significatiū. Itaz hec per se requiri ad equiuocationē. Qz ergo q̄ diuersitas sentētie in amphibilogia resultet ex diuersitate modorū significādi dictionū q̄ causat diuersitatē cōstructiōis. Cūtē hoc p̄z per signū: nā Arist. instruens nos circa istā fallaciā: nō ponit alii quem paralogismū. quin in eo contingat capi. 2. reperire diuersitatē cōstructiōis. Cūd oppositum. Quando cōtradicōnt duo sic se hūt adiūtūcēm q̄ cōtingit reperire vnum sine altero; vnum nō est de ratiōe alterius licet

ecōuerso. Quia enim cōtingit reperire animal sine homine: ideo homo nō est de ratione animalis licet ecōuerso. Sed cōtingit reperire amphibologiam sine diversa ratione cōstruendi: ut patet hic Litus arat: gōnem: &c. Ad p̄maz nō cōstruendi: ut patet hic Litus arat: gōnem: &c.

Ad primā questionē dicendū q̄ vni-
tas vocis cōplexē sīm in materia & formā est
sufficiens principiū distinguēdi amphibolo-
giā a quolibet alio loco sophistico in di-
ctione & extra. Per hoc enī q̄ eius appa-
rentia accipit ex parte vocis distinguuntur
a locis extra dictionē. Et p̄ hoc q̄ dicit sī
materiam & formā: distinguunt a cōpositio-
ne & divisione & accentu. Et per hoc q̄ est
ibi vera vnitatis: distinguunt a figura dictio-
nis: ad quam nō exigunt nisi vnitatis fā-
stica. Per h̄ q̄ dicitur vocis complexe: ab
equiuocatiōe distinguunt. Est enī cōplexū
sufficiēs p̄n̄m distinguishing ipsam amphibolo-
giā ab equiuocatiōe. Nam diuersitas
aliquorum sīm speciē: prouenit ex diuersi-
tate materie & forme. Sed cōplexū & in-
complexū differunt ex parte materie & forme:
ergo loci qui accipiunt sīm cōplexū
& incomplexū differunt specie. Qd autē
cōplexū & incomplexū differantur parte ma-
terie hoc patet p̄ simile. Nam alia ē mā p̄
prīa ipsius lapidis & ipsius domus. Similiter
alia ē materia cōplexi & incomplexi.
Propria materia autem cōplexi sūt dictio-
nes p̄ se significatiue. Sed materia incom-
plexi sunt syllabe & littere nō p̄ se significa-
tiue. Differunt etiam ex parte forme. Mā for-
ma cōplexi cōsistit in vniōne dictioniū que
p̄ se significant. Sed forma incomplexi cō-
sistit in vniōne literarū & syllabarū que per
se non sunt significatiue. Differunt ergo ex
parte materie & forme: ergo &c. Ad pri-
mum argumentū dicendū q̄ cōplexū &
incomplexū magis differunt sīm materiam
q̄ sīm formam ut dictum est. Ad secun-
dum dicendū q̄ duplex est totū sīs ho-
mogeneum & etherogeneum. In toto au-
tem primo modo dicto est idem nōmē to-
tūs & partis. Quelibet enim pars signis ē
ignis: & quelibet pars carnis ē caro. Et iō
in toto homogeneo pars non differt a to-
to specie. In toto autem secundo modo di-
cto nōmē totūs non conuenit cui libet
parti: quelibet enim pars hominis non ē

homo. Et sicut duplex est totūs sīc duplex
est pars. sīc homogenea & etherogenea: ps
autem p̄mo modo dicta non differt a suo
toto specie. Sed secundo modo dicta po-
test duplicitate considerari. Aut ut est p̄ for-
matum totūs. Et adhuc talis pars a suo to-
to non differt specie. Aut ut est quoddam
compositum in se habens esse distinctum
ab esse totūs. Et talis pars potest differe
a suo toto specie. Et sic intelligimus ap̄t
bologiam accipi ex parte vocis complexe
& equiuocationem ex parte vocis incōple-
xe: ppter sīc in cōplexū habet esse distinctū
a complexo. Ad aliam questionem dicē-
dūm q̄ ad amphibologia sicut ad quēlibet
alium locum sophisticum duo requiruntur
sīc apparentia & similicū hoc existat: de-
ceptionē non causat. Similiter si aliquid
non existat nec apparentia habeat: nullā
causabit fallaciā. Sed sciendū q̄ du-
plex est multiplicitas. in dictiōe & extra di-
ctionem. In dictiōe est triplex multiplici-
tas: scilicet actualis: potentialis & fantasti-
ca. Actualis multiplicitas est. quando ē
ibi idētas vocis sīm materia & formam.
Potentialis est quādo est ibi idētas vo-
cis sīm materiam & nō sīm formam. Fanta-
stica est quādo aliqua dictio vnum signifi-
cat: sed ppter aliquā similitudinē videtur
aliquid aliud significare. Nam oīs multi-
plicitas aut est vera: aut nō vera. Si nō ve-
ra: tunc ibi est figura dictionis. Si est vera
multiplicitas: aut ibi est identitas vocis sīs
materia & formā aut sīm materiā nū. Si sīs
materiam nū: aut hoc erit i voce comple-
xa: & tunc habemus cōpositionē & divisio-
nem. Si in voce incomplexa tunc habemus
accentum. Si sit identitas sīm materiam &
formā: & ista identitas sit i voce complexa
sic est amphibologia. Si in voce incomplexa
sic est equiuocatio. Nunc videndum ē
vtrū ad amphibologiam requiratur di-
uersitas constructionis. Et dicendū q̄ cū
amphibologia operetur actualem multi-
plicitatē que prouenit ex diuersitate sen-
tentie. Diuersitas autem sententie habe-
ri potest sine diuersa ratione construendi
Concludēdūm est ergo q̄ ad amphibolo-
giā non requirit diuersitas constructionis.

Ad 2am
qōnem.

Qd autē dīversitas sūtē nō semp pueniat ex dīversitate cōstrūctiōis; hoc p5. **M**az in ter cōstrucubilia que tñ vno mō cōstrūuntur ad unūcē; pōt esse dīversitas sententie; qz inter illa pōt esse dīversitas habitudinis; t ex dīversitate habitudinis sequit dīversitas sententie. **V**erbi grā: si dicatur liber est Ari. **H**ic pōt esse habitudo efficien tis ad effectum; vt si sensus; liber ē Arist. vt efficiens. **C**el pōt esse habitudo posselli ad possidentē; vt si sensus; liber ē Ari. vt possidentis. **S**imiliter aliqua oratio pōt si gnificare aliquē cōceptū; ita qz ptes illius orationis significantes partes cōcept⁹ vt si dicatur Lūus aratur. **H**ec enī oratio significat scissionē litoris; t partes oratiōis signifcant partes illius cōcept⁹. **E**t ista oratio absqz dīversa ratione cōstruendi pōt trans ferri ad significandū admissionē tēporis. **E**t hoc ppter aliquā similitudinem; nam oēs transserentes sūt aliquā similitudinem transserunt. **C**ad primū argumentū dicē dum qz oēs paralogismi istius loci habet vnu principiū cōe non existentie. **S**dīversitatē sententie cui multotiens annectū dīversa ratio cōstruendi. **C**ad rationem in contrariū cum dī. **T**nius effectus tē. **D**icēdū qz ista ppositio non est generalitē vera. **M**am sanitas potest induci a natura t per artem. **E**t quedā animalia eiusdem speciei possunt generari p purefactionē t p propagationē. **T**n licet dīversitas constructionis qnqz fuerit cā dīversitatē sententie; hoc tñ non concludit qz vblcunqz fuerit dīversitas sententie; qz ibi fuerit dīversitas cōstrucionis. **C**ad aliud principe dicendum qz si penes nullū istorū accidat dīversitas; adhuc pōt tota oratio cōplexa dīversa significare. **S**icut patet i ista oratiōe multiplici sūt cōponē t diuisionē. **P**ossibile ē sedēnt ambulare. **E**adē emī significata t eundē modū significandi hz ista oratio in sensu pposito t diuisio. **E**t si miltē vt videſ potest esse in amphibologīa. **S**ed illud non soluit; nam modus pferendi coniūcum vel diuisim; ē modus pferendi sūt significandi ipsius cōplexi in quantū tale est. **E**t tō in pōpone t diuisionē accidit dīversitas sententie pp tales modos significandi; sed in amphibologīa nō sūt

tales modi significandi: pp qz vñ qz in am phibologīa resultet dīversitas sententie ex dīversitate modi significandi dictionum. **E**t dicendū est nunc ad rationē qz i amphibologīa qnqz ex dīversa rōne cōstruēdi resultat dīversitas sententie. **C**el saltū dīversitatē sententie annectū dīversa rōne cōstruēdi. **N**ndoqz autē in amphibologīa dīversitas sūtē resultat; eo qz tota oēo tras fertur a ppria significatione ad iproprias vñ si sic dicatur. **L**itus aratur. **C**ad ultimā dicendū qz Ari. sufficenter instruxit nos qz ad h quod pse requiris ad amphibologīaz; qz ad illā requiris vñitas vocis sūti materia t formā; t dīversitas sūtē. **E**t quanū ad hec duo sufficientē instruxit nos sed qz dīversitatē sententie accidit dīversa ratio cōstruēdi; ideo Arist. ponit tales paralogismos.

Questio vigesima.

arg^{ta}
dīmis.

q

Meritū supposi to qz i alt quo paralogismo reperiāt dīversitas cōstrūctiōis vñz talis oēo sub vno actu pfe rendi possit multa significare? **E**t vñ qz nō Nam ad hoc qz ita oēo. **P**ugnātes velle me accige; representeret dīversos sensus; ne cessē ē qz ibi sit dīversitas cōstrūctiōis. **S**z ad dīversitas platiōis; **M**am sūt qz ly me ad dīversitatē constructionis sequitur cōstruēti a pte ante; est vna platio. **E**t sūt qz cōstruēti a pte post est alia; sub vno g actū plationis nō pōt multa significare. **C**Item sūt qz ly me pstruitur a parte ante; necesse est intelligere modū significādi a pte ante; t p cōsequēs necesse ē intelligere vocē ipsam a pte ante; qz modi significādi nō sunt sine voce. **S**imilē sūt qz ly me pstruitur a pte post; necesse ē intelligere modū significādi a pte post; t ipsam vocem; sed vnicō actu proferendi non potest intelligi ly me a parte ante t a parte post; ergo tē. **C**ātē constrūctio est congrua dictionum ordina tio. **S**ed in hoc dicto. **C**ellem me accipere pugnantes; est tñ ynica dictionum ordina tio; ergo tñ vna constructio. **C**ad oppo situm. Ari. dicit ita oēonē ēē distinguedā. **I**. elen². **L**ouenit tacentem dicere; hz h non esset nisi capi. **I**. ista oēonico actu, pferēdi dīversa signarz

Citez nisi ita esset: actualis multiplicitas non differet a potentiali: qz p tanto dicimus aliquam propositionem eē multiplicē sūm cōpositionem et diuisionē: qz tal'oro diuersis, plationib' ad diuersos sensus determinatur.

Ida qōne Ad qōne dōm: qz cū amphibiology ope tur actualē multiplicitatē sūm alexādrū: ne cessē ē amphibilogicā orōne sub vno ac tu pferendi diuersos sensus rep̄ntare. Et rō hui' est. Qz noīa et verba trāposita ha bant eadē significata: et eūdem modum su gificādi: cum significata et modi significa ti sint essentialia dictioñi. Sed trāpositō ēsibi accītalis: inter noīa enī que tñ vno nō construunt: manifestū est qz trāposi tō nō diuersificat p̄structionē: qz nō diuer sificat modos significādi dictioñū: qz sūt p̄n cipia p̄struedi. Idē enim est dicere. Pelei filius et filius pelei. Utteri' ista oīo. Pu gnantes velle me acciperē: sub isto actu p ferendi actu rep̄nat hunc sensu. Vellel'm accipe pugnantes. Et ista oīo: pugnantes vellel'm accipe me: actu rep̄nat hunc sensu. Vellel'm qz pugnātes accipent me. Lū ergo nomina et verba transposita idē signi ficent. oīo primo modo plata representa bit actusū sensum: et secundo modo plata primū sensum. Ita ergo oīo: pugnātes vellel'm accipe me: sub vno actu pferēdi re presentata actu diuersos sensus. Et hoc scil sequit ex hoc qz actualē multiplicitez opatur. Ad primū argūmetū: concedo maiorem: sed cuī dicitur in minori: qz ad diuersitatē cōstructionis sequitur diuersitas plationis. Nego: qz modi significādi sunt cause cōstructionū qui manent in terminis transpositis. Ad aliud dicendū: cum dicitur pugnantes vellel'm me acciperē: qz ad hoc qz habeat iste sensus. s. qz vel lel'm accipe pugnantes: necesse est intelligi ly me cōstruia parte an de ly accipe: ita qz eius depēdentiā a parte ante terminet: qz cōstruia pte ante nihil aliud ē: qz qz modi significādi dictioñis corrūdeant modis si gnificandi ipsius verbi: qz debentur ei per comparationem quā habet ad substātiā a qua actus egreditur a parte ante. Et simili litera cōstruia a parte post: nihil aliud est qz qz modi significādi dictioñis correspon deat modis significādi ipsi' verbi: qui ei

debentur p cōparationē ad substātiā: a qz actus egreditur a parte post. Unde modi significandi dictioñis possunt habere cor respōdentiam cū modis significandi ver bū: qui ei debentur p cōparationē ad substātiā: qua actus egreditur. Unde congruitas orationis resultat ex correspōden tia modorū significādi: et nō ex ordinatioñe vocum nisi per accidēs. Unū pōt intelligi alii qua dictio construia pte ante: licet vox a pte ante nō ordinet. Et cū dicit vlt̄ri' qz si modi significandi eius qd est ly me: intelligant a pte ante: necesse est voce intelligi a pte ante. Uerū est sūm correspōdentiam. Unde ad hoc qz ly me construatur a parte ante vel a parte post: sufficit correspōden tia in modis significādi. Ad vlt̄mū dicē dum qz hec conseñtia nō valet. Tantū ē vna ordiñatio dictioñū: qz tñ vna p̄structio Questio vigeſimaprūma.

Veritū

vtrū ora
tio multi
plex sūm amphibologiam
vno modo: plata: sūt multi
plex quoqunqz mō profera
tur. Et qz sic videt. Quia cā

in actu et effectus in actu simul sunt et non sunt: ex quinto metaphysice. Sed modi si gnificādi sūt cause diuersitatis cōstructioñis. Et modi significādi manent idē quoqunqz modo pferāt: ergo rē. Citez nomina et v ba idē significant: quoqunqz ergo mō trāponant termini: non auferūt multiplicita tem a propositione: ergo rē. Item. Si d terminata prolatione determinaret orationē multiplicē ad alterū eius sensum: actualis multiplicitas a potentiali non differret: cō sequentia patet: quia oratio multiplex sūm potentialē multiplicatē ad alterū sensum determinari potest per determinataz prolationem. Ad oppositum. Mis̄ determinata prolatione determinaret oratio nē amphibilogicam ad alterū sensu: nūla habitudo syllogistica cēt sine multiplici tate. Et vniuersaliter vbiqunqz hoc verbū est: predicaretur tertium adiacens; tal' ora tio esset distinguenda: et sic tunc hec cēt di stingienda homo est animal. Item orationes imperfecte essent simpliciter perse cte. Nec enim esset perfecta: albus ē homo

T.c.3.

Libri

Ad qōnē Circa illam qōnem est duplex opinio. Quidam dicūt q̄ oratio multiplex sī amphibologā vno modo prolatā est multiplex quocūq; alio mō pferat. Cū de isti di cūntū orationē esse distinguedā: hō est animal. Cūlia opinio est q̄ oratio amphibologica nō ē alia q̄ illa que sub eodē actu proferendi multa significat vt in hac: Isti asini sunt episcopi. Neutra istarū opiniōnū est vera simpliciter. Prima enīz po nit tantam indeterminationē in sermone q̄ vir homo posset: ybi hoc verbum ē: p̄dicas tertū adiacens cōceptum determinātū audiēti exprimere: ergo ppter finē sermonis nō debemus ponere indeterminationē tantam in sermone. Secunda opinio ponit multas orationes multiplices sī amphibologiam nō esse distinguedas quia si dicat: pugnantes vellez me accipe, planū est q̄ ly me z ly pugnantes sīm hūc sensum non possent pluribus modis constru: ita q̄ ordo cōceptū correspōdeat or dinationi dictiōni. Cū ppter hoc dicen dū q̄ oratio multiplex sīm amphibologā cum op̄f actualē multiplicitatē vno actu pferendi: multis sensus representat. Tamē oratio multiplex sīm amphibologiam vno mō plata nō est multiplex quocunq; alto mō pferat. Et huius ratio est. Nam penes aliquēmodū amphibologie puenit multiplicitas ex diversitate cōstructionis actualis z nō potētialis. Sed cā diversitatis actualis cōstructionis nō est q̄ dictōes habeant modos significandi sīm quos sūt adinuicem cōstrucubiles. Nec causa est q̄ dictōes in ordinatione sūt sibi p̄xime. Sed causa diversitatis actualis cōstructionis est q̄ modus significandi dictōis fuit mutuo dependens: Ita q̄ dependēta ex vtrāq; parte dictiōni fuit mutua. Cū de si dicatur: homo animal est. Hec oratio est distinguedā eo q̄ modus significandi huius verbī dependēs est. Et hoc qd̄ dico homo rōne qualitatis potest istam depen dētiaz terminare: Et h̄ qd̄ dico animal. Sed si dicat: hō est animal: hec oratio nō est distinguedua. Nam modi significandi nō sūt hic mutuo dependentes: q̄ de pendēta de ly est: a parte ante z a parte post sufficienter terminatur. Cū tamen

Questio

intelligenduz q̄ licet determinata platio determinet orationē multiplicatē scđm actualem multiplicitatē z potentialem: sicut accidit in compositione z diuisione: una tamē multiplicitas ab alia differt. Itaz de terminata prolatō orationē multiplicatē sīm potentialem multiplicitatē punctuā ad alterum sensum potest determinare: manente semper eodem ordine vocū: Sed determinata platio manente eodem ordine vocū punctuando nō determinat orationē multiplicatē sīm actualem multiplicitatē ad alterum sensum: sed p̄ satrāposito terminorum. Si enim dicat Pugnātes vellez me accipe: ly pugnatēs z̄c. non per punctuationē ad alterum sensum potest determinari. Ad primū dicendum: q̄ causa diversitatis actualē cōstructionis non est q̄ dictōes habant modos significandi sīm quos sūt adinuicem cōstrucubiles: sed ad diversitatē actua lis cōstructionis requiri: q̄ illi modi sint dependentes vt dictum est. Ad alīnd cuž dicitur nomina z verba z̄c. dicendum q̄ verum est: nō tamen in orationē multiplicati. Et huius signum est q̄ Aristo. p̄bat istam propositionem per contradictionēz: z in multiplicibus nō est cōtradictio. Undau tē sit dicendum ad tertii patet i questiōe.

Questio vigesimasecunda.

Meritur circa ter
num modū amphibologie: vtrūz
hec sit distingueda b̄z ter
num modū amphibolo
gie: scit seculūm? Et videſ

q̄ nō: quia hec oratio est imperfecta in altero sensu: Ut cōstructo ly seculūz a parte post quia tunc deficit suppositum. Ad .i.elen⁹. oppositum est Aristo. qui dicat q̄ hic éter. capi.2. modus amphibologie: scit seculūm. Ad istaz questionēz dicili quidaz q̄ hec est distingueda sīm tertū modū: scil seculūz. Et dicunt q̄ tertius modus amphibologie est: quādo oratio per se soli significat vnu: iuncta aut alteriplura. Sed si h̄ p̄nomē hoc: iungat isti orationē: hec oratio p̄mo significabit plurā: vt si dicat: Hoc scit seculūz: tunc significat q̄ seculūm habeat scientiā alterius: vel q̄ alterū habeat sciē-

Ad arg⁹
p̄ncipalia

Ita secundum. Et quod sic debeat intelligi et assignari tertius modus hoc dicunt ipsi: primum per se Arist. quia tertius modus est secundum ipsum quando oratio per se significat unum: iuncta autem alteri plura. Ut ultius assignatur differentiaz inter primum modum et tertium; quod primus modus est quando oratio significat plura secundum: et si ab illa oratione auferatur aliqua eius pars adhuc significabit plura. ut pater in Ia: Dugnantes vellez me accipere. Sed tertius modus est: quando ablato aliquo: residuum non significat plura. Ut patet in ista oratione: hoc scit seculum. Auferatur ly hoc: et residuum non significat plura. Sed pater arguo triplicis. Primo quod ista oratio quae ipsi ponunt multiplices non sit multiplex: quod in primo et tertio modo amphibologie resultat diuersitas sententie ex diversitate constructionis actualis. Secundum diuersitas constructionis actualis resultat ex hoc quod modi significandi sunt ad invicem dependentes: sed dependetia huius verbi scit: sufficienter terminatur a parte ante et a parte post. Cuidetur ergo quod hec non sit multiplex hoc scit seculum. Tertius dato quod hec sit distinguenda: ostendo quod non sit distinguenda secundum tertium modum. Primum per litteram Ap. quia ipse dicit quod tertius modus amphibologie est: quando oratio per se significat unum iuncta tamen alteri significat plura: ut scit seculum. Nam utrumque et scire et seculum: si contingat per se dicere: unum quidem significat: ambo autem plura. Si ergo hoc quod dico ambo: includit coniunctionem: et hoc quod dico utrumque includit diuisim. vide quod ista oratio scit seculum: non cointacta alteri debet at plura significare. Item multiplicitas amphibologie secundum tertium modum prouenit ex hoc quod eadem oratio secundum materiam et modum pronunciandi significat plura alteri adiuncta: illa ergo oratio que primo significat plura principaliter non est amphibologica secundum tertium modum. Sed hec: hoc scit seculum est huiusmodi: ergo tunc. Proratio minoris: quia ista oratio: non idigit aliquo ut sit plurium significativa: ergo ista oratio primo plura significat. Item quod differentia assignata inter primum modum et tertium non valeat: probatio per simile in equocacione. quod ad hoc quod oratio sit multiplex secundum equocationem

natur plures termini equoci. hec non est distinguenda secundum secundum modum: Canis currat sicut et hec canis expeditus ad hoc quod oratio sit multiplex secundum secundum modum amphibologie: non obiectum ablativo aliquo remaneat multiplicitas in propone residua. Ad quoniam ergo dicendum Ad quoniam quod hec est multiplex secundum tertium modum: scit seculum. Sed intelligendus quod tertius modus amphibologie est: quoniam oratio de se solus significat unum: ipsa tamen iuncta alteri significat plura per arist. in Ia: non tamen sic intelligendum quod multiplicitas sit in toto aggregato primo scit ponit alia positio: sed tota multiplicitas est in ista particularia: scit seculum: ut tamquam ad altum referatur scit est in ista propone: B. continet esse a. Huic enim quod est b. attribuitur due acceptiones: et non ipsi propositio. Nec est ipsi b. absolute considerato: sed ipsi b. ut sit subtali predicato. similiter in propozitione. Nam hec oratio: scit seculum: de se solus significat unum iuncta tamen alteri plura significat ut si dicatur: Sortes si est sapiens: scit seculum: hoc prius scit seculum est distinguendum. Ex eo quod ly seculum potest construiri a parte post de ly sit. Et tunc est sensus. Si sortes est sapiens ipse haec sciens de seculo: et sic est proprie vera. Si ly seculum construatur a parte antea de ly scitur: tunc est propozitio falsa: sub hoc sensu: Si sortes est sapiens: seculum habet scientiam. Tunc ultius est intelligendum quod differentia est iter tertium modum amphibologie et secundum: quod primus est quando oratio primo et principaliter plura significat. Tertius autem modus est: quando oratio significat plura: ut ad aliud habeat relationem. Unde diceretur quod hic est primus modus amphibologie: hoc scit seculum: quod hec oratio per se principaliter significat: haec est tertius modus: scit seculum: quod ista oratio de se non significat nisi unum: et ista adiuncta alteri per se significat. Ita quod tota multiplicitas sit in ista particularia: scit seculum: per alteri adiungit. Per hec ad rationem prius capitulo: cui dicitur: quod huic ordinis: scit seculum: principal deficit suppositus. Si ly seculum construatur a parte post. Dicendum quod hec oratio: suppositum post haec ex illo cui adiungit. Secundum contra hec arguo tripliciter. Primum sic. Nulla multiplicitas actualis in ordine non resultat nisi ex coiunctione prius ipsi ordinis. Sed ex nulla coniunctione partium istius orationis

Ad argu-

Scit seculū. resultat diversa sentētia: quia virūq; de se vñū solū significat: ergo hec oratio Scit seculū: nō est multiplex sīm amphibologiam. C Sed forte diceretur q̄ hec ratio solum cōcludit q̄ hic nō sit p̄mus modus amphibologie: Scit seculū q̄ primus modus amphibologie est: quādo diuersitas sententie resultat ex coniunctione partium orationis. Sed tern⁹ modus est quādo ořo de se significat vñū: et ip̄sa iuncta alteri significat plura. Unde q̄ h̄ nō sit primus modus amphibologie concludit ratio. C Contra. Hec oratio non h̄ significatum nec modum significandi nisi ex partibus: quod ergo partib⁹ non cōfert significatiū: nec modū significandi nō facit et orationē plura significare. Sed tale ad iunctū nō cōfert partibus significatum nec modū significādi: ergo hec oratio Scit seculū: nō significat plura ex adiunctiōe aliqua. Sed dicendum ēad rōnem q̄ in partibus oratiōis per se accepte: sunt modi significādi sīm quos ipse adiūcem diuersi mode possunt cōstrui. In hoc enim qđ dico: seculū: est casus rectus rōne cuius potest supponere verbo a parte ante: et cū eo intransiūue construi in ratione suppositi. Et in h̄ q̄ dico Seculū: est casus accusatiūis rōne cui⁹ potest cōstrui cū verbo a pte post intrāsitiue. Dicitur ergo q̄ adiunctū confert actum huic qđ dico Seculū: per quem i altero sensu potest cōstrui cum ly scit a parte ante: per hoc q̄ suppositum p̄cedētis oratiōis pōt supponere verbo. Se cundo dat actum huic qđ dico Seculū: vt possit cōstrui cū hoc qđ dico: scit: a pte post. Hec enim ořo nō possit esse pfecta: si hoc quod dico Seculū: a pte post construeret nisi aliquid redderet suppositū huic quod dico scit: a parte ate. Unde q̄ reddit suppositum datactum huic qđ dico Seculū: vt construatur a pte post de ly scit. zē.

C Item adhuc pōt obijci scđo sic: q̄ si hec ořo Scit seculū: n̄ significar̄ pl̄a nisi vt alteri adiūgit: sequit q̄ totū aggregatū p̄rio significat plura: q̄ quādo aliquā operatio nō potest inesse aliqui nisi vt illud iunctū ē cū alio dicimus illam orationē ēē vtriusq; vt si trahere nauem nō insit Sori nisi per adiutoriū Platonis: vtriq; attributū h̄c

actū qui ē trahere nauim t̄ nō alteri p̄ se. Si ḡ hec oratio Scit seculū: non significat plura nisi vt iuncta alteri: videt q̄ totū aggregatū p̄rio significat plura. C Itē ter, tio hoc videtur ēē de intētione Ari. Dicit l. elenchus enim q̄ tertius modus amphibologie ē ca. 2, q̄ cōpositū significat plura: separatiū vero vñū solū. Ut Scit seculū: nam ly scire et ly seculū vñū significat: ambo autē plura. Si ergo Aристo. vñiformis accipiat ly vtrū q̄d diuisim: et ly ambo cōiunctum: videt q̄ hec oratio: scit seculū: de se debeat significare plura: et non ex adiunctiōe cū alio. C Ad primū istū duorū dicendū q̄ ratō nō cōcludit quin tertii modus amphibologie sit ex cōiunctiōe alicuius cūm alio. Et ad maiorē rōnis cūm dicitur: quādo aliq; operatio nō īest vñi nisi vt iunctū est alteri zē. Dico q̄ maior habz sic itelligi: q̄ ista operatio est vtriusq; vel vñius partis vt attributionē h̄z ad alia. C Ad aliud dicēdū q̄ Ari. in illa līa itelligit q̄ multiplicatas tertii modi n̄ resultat ex hoc q̄ aliq; dicio ibi h̄eat p̄les significatiōes. Ut id est ac si diceret q̄ hec ořo et ei⁹ pte solū vñū significant: adiuncta aut alteri plura. C Ultimo scīdū ē circa h̄c locū q̄ tres sūt modi amphibologie: et tres equiuocationis: tertii in modus assigual⁹ a pho nō est cōis vtriq; fallacie. Duo tñ modi cōes sunt vtriq;. Nā prim⁹ modus est vt dicit Ari. q̄n̄ dictio vel oratio significat plura. Secūdus q̄n̄ ē trāslatio a ppria significatiōe ad i propriā. Ut Ari. sic dicit q̄ secūdus modus resultat ex hoc q̄ solui sumus sic dicere. Et iuxta sīm modum equiuocationis sic fiunt paralogismi: quicqd ridet habet os: p̄zatum ridet ergo zē. Ridere enim pprie significat actū hominis: et ppter aliquam similitudinem significat floritionem in prat̄is. Juxta sīm modum amphibologie sic fiunt paralogismi. Quādociūq; litus aratur terra scindit: sed quādociūq; indocilis docetur: litus aratur: ergo quādociūq; indocilis doceat terra scindit. Arare enim litus significat p̄ p̄ies scissionem terre: sed ille qui arat litus amittit tempus suum: ideo propter istam similitudinem transfertur ad amissionem tēporis. Tertiū modus equiuocationis est ex eo q̄ aliqua dictio plura consignificat

vi laboras. Similiter tertius modus. amphibologie est quādō orō de se significat vnum; et ipsa eadem iuncta alteri significat plura; ut scit seculum.

Questio vicesimateria.

Eritur de cōpositiōne et diuisiōne.

q. Et p̄tio vtrū cōpositiōne et diuisiōne sunt due fallacie distictae specie? Et videatur q̄ nō nam sicut se habet multiplicitas actualis oratiōis ad orationē; sic se habet multiplicitas potentialis oratiōis ad oratiōem; s̄z multiplicitas actualis nō p̄stuit nisi vnum locū sophisticiū vel vna fallaciā ut amphibologia; ergo nec potentialis. C̄tē sicut se habet multiplicitas potentialis dictiōis ad dictionē; sic se habet multiplicitas potentialis oratiōis ad oratiōem; sed multiplicitas potentialis dictiōis nō cōstituit nisi vnum locū sophisti cum accentū; ergo tē. C̄tē loci sophistici distinguiuntur specie per causas apparetie; illi ergo loci qui habent eandem causam apparetie specie nō distinguiuntur; s̄z cōpositio et diuisio habent eadē causam apparetie ut vnitatem materie; ergo tē. C̄ Ad oppositum. Mis̄i cōpositio et diuisio specie distinguerent nō essent sex loci sophistici in dictiōe quod est cōtra Aristo.

Questio vicesimaquarta.

Arta hoc querit vtrū

vunità materia
lis vocis complexe sit sufficiens causa distinguendi cōpositionē et diuisiōnem; q̄ si videtur; q̄r̄ cum vunità materialis vocis complexe sit causa generalis apparetie in cōpositione et diuisione nisi fuerit principium sufficiens distinguendi vnum locū ab alio; oportet super istā causam generalem aliquid addere q̄ ipsam determinet ad cōpositionē et diuisione; et illud additū oportet esse aliquid pertinens ad modū p̄nunciandi. Et sic cōpositio et diuisio actualem multiplicitatē operantur quod falso est; p̄nā p̄z; q̄r̄ ibi esset vunità materie et vunità modū p̄nunciandi; et hec duo integrant locū opantē actuālē m̄l̄uplicitatē; ergo tē. C̄tē illud ē causa ap-

paretie in cōpositiōne et diuisiōne sub quo multa latēnt; sed sub vnitate materialium multa latēnt in cōpōne et diuisiōne; ergo est sufficiēs principiū distinguēdi cōpositiōne et diuisiōne. Ad̄ in orō patet p̄ Aristo. i. illo ca. 5. Fallacia aut̄ fit ex his. nāz ibi vult Ari. q̄ p̄ vnitatem materialū credamus. C̄tē il lud est cā apparetie in compositione et diuisiōne; qd̄ est principiū tegendi defectū; q̄ defectus latēt sub apparetia; s̄z vunità materialū est sufficiēs principiū tegendi defectū; ergo tē. Ad̄ in orō patet p̄ Aristo. Dicit enim q̄ cōpositio et diuisio defectūt ab elencho eo q̄ nō est eadē orō cōposita et diuisia; diuersitas ḡ orōnū est cā defectū in compositione et diuisiōne; sed iste defectū latēt sub vnitate mālū; ergo tē. C̄ Ad oppositum.

Qd̄ est cōsideratio duobus nō distinguunt illa sp̄es sed vunità mālis est cōsideratio cōpositiōne et diuisiōne; ipsa tñ diuersificata p̄ diuersas habitudines diuersos locos cōstituit. Et h̄ ponit sic p̄ponēs orationē sūm cōpōnes nō debet ea p̄ferre ut indifferēter se habet ad vtrūq; sensu; q̄r̄ sic ita de facili p̄petrāndis sensu; cōpositū falso; sicut sensu diuisum verū. Nec debet ea p̄ferre sub sensu diuiso vero determinante. nam manifestatio sensus diuisi veri est manifestatio sensus cōpositi falso. Sed dñ. ea p̄ferre sub sensu cōposito falso cum habitudine ad sensu diuisum verū. Unū vunità mālis cu habitudine ad sensu diuisu verū est cā apparetie in cōpositione et vunità materialis cu habitudine ad sensum cōpositū verū; est cā apparetie in diuisiōne. Ista aut̄ habitudo ē ex p̄te orōnis p̄pter qd̄ vunità mālis cu habitudine ad sensum diuisum verū est cā apparetie in cōpōne. C̄ S̄z alibi. In cā apparetie cu sit principiū tegēdi defectū; nō dñ ēē aliq̄ occasio māfestādi defectū; s̄z in ista cā apparetie ē sufficiēs occasio p̄cipiēdi vtrū q̄ sensu; q̄r̄ p̄ h̄ q̄ p̄serf sub sensu cōposito falso possim̄ p̄ceperē sensu cōpositū falso. Et p̄ h̄ q̄ p̄serf sub habitudine ad sensu diuisu verū; ē ibi occasio p̄cipiēdi sensu diuisum.

Ad 2^{am}. qōnem.

verū: ī cōfapparētē eē sufficiētē occasio
ad defectū manifestādū. C Itē iferū pbaſ
q̄ iter plationē compositā t̄ diuisam non
cadit aliq̄ relatio media: qd n̄ ponit ista
positio: q̄libet ḡ platio v̄l̄ ē determinate p
latio s̄esus cōpositi v̄l̄ s̄esus diuisi. Eſi vni
us sub aſtimatione ad alid. C D̄opter
hec dicit alr q̄ cā apparetie in cōpōne: est
vniitas materialis sub actuali platiōe s̄esus
diuisi verū. Q̄ opponēs sophistice tria d̄
celare. s̄. pluralitatē significatorū; falsita
tē. ppōnis: t̄ indeterminatiōem ad virūq̄
ſensum. Que tria p̄cām apparetie tegunt
q̄ per vnitatem mālem: tegit pluralitas si
gnificatorū. Per hoc q̄ p̄fertur sub determinato
ſensu: tegit ideterminatiō ad virū
q̄ ſensum. Per hoc q̄ iſte ſensu diuisus
verus ē tegit falſitas p̄positionis. C Sed
cōtra iſta viam arguo dupliciter. D̄o sic
oē qd apparet h̄z aliquam ſimilitudinē il
lius quod apparet: ſicut auricalcū qd ap
paret aurū: habet aliquam ſimilitudinem
auri: ſi ergo orō cōposita apparet eſe vera
orō q̄ in ſe habeat aliquam ſimilitudinē ad
diuifam veram. Sed iſta poſitio non po
nū aliquam ſimilitudinem i orōne cōposita
ad diuifam: ḡ t̄. C D̄firmatur ratio. Maſ
vera nā aurī nō eſt cā quare auricalcū ap
paret aurū. Ergo veritas ſensu diuifi nō
eſt cā q̄re orō cōposita falſa apparet eē ve
ra. Sed ſic dicētes forte dicērent q̄ veritas
ſensu diuifi nō eſt cā p̄cisa apparetie i cō
poſitiōe: ſed ſilitudo orōnis cōposite ad di
uifam. Et iſta ſilitudo prouenit ex vnitate
māli. C Sed videſ q̄ iſta riſio concedat
ppositionum: nā formale i cōpoſitiōe eſt iſta
ſilitudo. Et iſta ſilitudo p̄uenit ex vnitate
māli: ergo vniitas materialis ē ſufficiētē p̄n
cipiū apparetie i cōpōne t̄ diuifōe. C Itē
in oī loco in dictiōe: idē ē qd tegit falſitate
ppositionis vel pluralitatē t̄ qd facit appa
retie contradictionē. Sed vniitas māli ē cā
apparetis contradictionis: ḡ t̄. C In oī p̄baſ
nā ſi q̄raf: vidisti ne oculo h̄c p̄cūſu, hec
ppositione cōceditur. Si iterū querat: vid
isti ne h̄nc p̄cūſu oculo; hec negabit. Et
cā iſti apparetis contradictionis vniitas ma
terialis: ḡ t̄. C D̄opter hec dicitur alr q̄
cā apparetie in cōpōne eſt vniitas, materia
lii platiō in ſensu cōposito falſo. Et hoc v̄;

h̄eriat Arist. q̄ Arist. in p̄mo hui: vbi de capi. 2.
terminat de locis sophistis q̄zū ad eoz
apparetia: nō ponit aliquā orōne in falla
cia cōponis: qui in ſensu cōposito ſit falſa
nec aliquā iuxta diuifionē qui in ſensu di
uifo ſit falſa. C Sed cōtra hanc viam argui
tur duplicit. Primo ſic. Illud nō p̄t eſſe
cauſa apparetie in loco sophistico: ſine q̄
cōuenit reperire locū illū: q̄ locus sophi
ſtico nō ē ſine apparetia. Sed p̄uenit re
p̄ire cōpōne t̄ diuifionē ſine falſitate alte
ri ſensu: vt p̄z p̄ exēplū. Clideo hominez
magnum baculū tenente: hic eſt cōpositio t̄
diuifo: eo q̄ hec determinatio noīal ma
gnū: p̄t determinare hominem vel bacu
lū: t̄ i virōq̄ ſensu p̄t eē ppō vera: poſito
casu poſſibili. C Itē ſophista d̄ argueret ex
apparetie veris: ſed ſi cauſa apparetie i cō
pōne eē vniitas māli ſplata in ſensu com
poſito falſo: ex manifestis falſis argueret
ſophista: qd ei nō eē cōuenies. Et p̄ptere
vi argutii eſt in cā apparetie nō d̄ eē i ali
q̄ occaſio manifestādī defectū: ex quo deſe
ctus latere d̄ ſub apparetia. S̄ platio cō
poſitum falſi: eocciaſio manifestādī defectū:
ḡ t̄. C D̄optere p̄t dici ad questionē: q̄
vniitas materialis eſt cā apparetie genera
lis in cōpōne t̄ diuifōe: ſed q̄r cōe in q̄zū
h̄mōi nō diſtinguit: iō ipſa diuifa vel p̄uta
p̄ diuersas d̄rias diueros locos cōſtituit.
Nam ſilitudo orōnis cōposite ad diuifam
eſt cā apparetie in cōpōne. Et ſilitudo orō
nis diuife ad cōpoſitā eſt cauſa apparetie
in diuifōe. Nūc autē iſte ſilitudines diffe
rūt ſim ſpecie: t̄ ideo p̄nt diſtinguere locos
ſim ſpecie. Q̄ autē iſte due ſimilitudines
diſferant ſim ſpeciem. p̄atio: nam relatio
nes diuertiſcant ſim ſpeciem ſim ſimilitudinē
fundamentorū ſim ſpeciem. Nūc autem
fundamenta iſtarū ſimilitudinē ſunt mo
di pſerendi cōpoſitum vel diuifim. Et iſti
modi diſferunt ſim ſpecie: ideo iſte ſimilitu
dines diſferunt ſim ſpeciem. Dator patet
nam ſimilitudo que fundatur ſuper albe
dinē: diſſert ſpecie a ſimilitudine que fun
datur ſup̄ nigredinem: q̄r albedo t̄ nigre
do ſpecie diſtinguitur. Secunda pars mi
noria patet. ſ. q̄ modi pſerendi cōpoſitum
vel diuifim diſferunt ſim ſpecie: q̄r maior eſt
diuifitas in modis pſerendi cōpoſituz v̄;

divisim: q̄j iter mālia nūc & iterū prolatā
ī materialia nunc & iterū prolatā differūt
b̄m numerū: ergo modi pferendi cōpōsi-
tū vel diuisim differūt b̄m specie. Et p-
ptere modi pferēdi sunt forme locoꝝ dif-
ferētū b̄m specie: ergo c̄. H̄ia p̄ mino-
ris p̄ que fuit: q̄ iste similitudines fundant
sup istos modos pferēdi specie diuersos.
Nam similitudo orationis cōpositae ad diui-
sam vel attendit solū penes vnitatē mate-
rialū vel penes modos pferendi compo-
sitū vel diuisim. Non penes vnitatē ma-
terialū: nā tal similitudo nō cauſat dece-
ptionem que appropriaſ cōponi & diuifo-
ni: nā in materialib̄ cōpositio & diuifo
non distinguunt. Si n. aligſ credat mate-
rialia esse eadē p̄ hoc non decipif. Ista ḡ
similitudo attendit secūdo moꝝ: hoc p̄ si nos
inspiciamus ad modū quo decipiuntur b̄m
compositionem & diuisionē. Si enī queri-
tur: putas ne verū dicere nūc: qm̄ tu faci-
es. Cito respondens hāc concedet. Si er-
go viteri⁹ inſeraſ: factus es: ergo nūc: dece-
ptio non accidit q̄ rūdēs credat mālia eē
eadē: sed ppter similem modū pferendi
cōpositum: & diuisim. Et h̄ vult tr̄l. taz i p̄.
mo hui⁹ q̄ in ſcō. Dicit. n. q̄ nos decipi-
mūr ſcom cōpositionē & diuisionē: eo q̄
nihil putat differre cōposita et diuifa ora-
tio. Unde dicendū q̄ vnitas materialium
ei similitudine orōnis cōposite ad diuinas
est cauſa apparentie in cōpositionē & econ-
verso in diuisionē. Et l̄z iſte similitudines
radicaliter pueniant ex vnitate materia-
lii: iſte tñ similitudines sup modos proferē-
di cōpositum vel diuisim fundant: q̄ sūt spe-
cie differentes. Utterius intelligendūz
est q̄ arguens sophistice b̄m cōpositionē
habet proferre taſem orationem in ſen-
ſu diuifo vero. Nam si proferret eam in ſen-
ſu cōpōſito falſo: ibi eſſet occaſio mani-
festandi defecū & falſitatem. Sed tamē ve-
ritas ſenſus diuifi nō erit cauſa apparentie
in cōpositione. ſed similitudo orōnis cōposi-
te ad diuifam vt dicitur est. Sed cōtra h̄
arguo & ostendo q̄ iſta similitudo non fit
cauſa apparentie in cōpositione: q̄ cā ap-
parentie in omni loco in dictione deb̄z eē
objeſtum ſenſus. Cum ergo similitudo iſta ſe-
ſu non objeſtata: nō erit cā apparentie in cō-
positione. Dicendū ē q̄ iſta relatio objeſtata

sensu p̄ hoc q̄ vnitas materialium ſenſu
objeſtatur: ſicut ſimilitudo ſortis ad plato-
nem in albedine ſenſu objeſtatur. Ad p̄. Ad ar⁹
mā rōnem iſtuſ ſecunde queſtionei cum p̄ncipalia
dicſ: Si vnitas materialis nō ſit ſufficientis: 2⁹ queſtionei
cā apparetie cū ſit generalis: oportet ſuper
iſtam aliq̄ addere. Dicendū q̄ illud ad
diuū eſt ſimilitudo orationis cōposite ad diuina
& nō modū proferendi. Ad ſecundū p̄
p̄dicta i qōne. Ad terciā quādo dicit: q̄
vnitas materialis nō ſacit apparetiaz ſine
ſimilitudine: nec tegi defecū. Ad rōnes Ad arg⁹
primum qōnis. Dicendū p̄o prima rōne p̄ncipalia
q̄ ſimile eſt quo ad h̄oc q̄ viraq̄ multipli-
citas eſt in orōne: ſed tamen ex hoc nō ſeg-
tur vterius q̄ ſi in actuali multiplicitate
orōnis non eſt niſi vnuſ locus: q̄ iō ſcom
potentialē multiplicitatē nō ſit niſi vnuſ
locus: illa in potentiali multiplicitatē ora-
tionis eſt diſtinguere duas cauſas apparetie
specie differētēs: ſicut dictum eſt. Et eē
duas cauſas non eſtēnt latentes ſub illis
cauſis. Sed in actuali multiplicitatē orōni
non eſt diſtinguere niſi vnuſ cā appa-
retie: et vnuſ cā nō eſtēnt: ideo non eſt
ſile. Ad aliud dō: q̄ circa hoc ſunt diuer-
ſe opiones de qbus videbis inſerit. Sz tñ
dō eſt pro nūc q̄ q̄tū eſt ex potentiali m̄l-
tiplicitate Aristo. potuit diſtinguere duos
locos penes accentum ſicut penes cōpoſi-
tionē & diuisionē. Sz forte cōſiderauit hūc
locū put magis ſuuenies eſt vnuſ ſophiſtico.
Et hoc eſt in ſcriptura & poematiſ ſcrip-
taſ: Et cōſiderādo accentū p̄uē i ſcriptu-
ra & poematiſ ſcrip- ſeedē lſe & syllabe. Ad 3^m p̄dcā i qōne
Queſtio vigesimaq̄ta.

Beritū vtrum ad
fallaciā cō-
pōnis regraſ: q̄ ſeſus cōpo-
ſitū ſit falſus? Et yf q̄ ſic. Illā
locū ſophiſtico nō ē ſine ſua
cā apparentie & non eſtēntie. nam ex his
duobus integratur locus ſophiſticus. Sz
cauſa non eſtēntie in cōpositione eſt fal-
ſitas ſenſus cōpōſiti &c. Forte aligſ interi-
meret minorem dicendo q̄ cauſa non eſtē-
ntie eſt diuertas orationis composite
ad diuifam. Et hoc patet p̄ Arift. q̄ dicit q̄. 1. elen⁹.
cōpō & diuifo in ignorantiam elenchi re capi. 4.

dūcum: q̄ nō est eadē orō cōposita z dīni-
sa. Cōtra: Illud nō ē sufficiēs cā nō exi-
stētē huius fallacie: qd̄ adiūctū sue cause
apparētē nō pōt in p̄priū effectū isti⁹ fal-
lacie; sed diuerſitas orōnis cōposita ad di-
uisiōnē ammēta cāe apparetē hui⁹ fallacie; n̄
pōt in p̄priū effectū: ḡ r̄c. M̄robatio assūm-
pti: q̄ p̄pri⁹ effect⁹ fallacie ē fallere: nullus
aut fallit nisi credēdo falsuz ēē ver⁹. Sz si
qñq̄ r̄is credat sensum diuisiōnē ēē idē cūz
sensu cōposito: nō credut falsuz ēē veruz vt
patz in exēplo isto: Uideo hoīem magnū
baculū tenentē. C̄ Itē r̄o eoz q̄ sunt ad fi-
niē a fine sumi⁹. Sz locus sophisticus ordi-
nat ad metā: Sz ad metā nō ducit nisi p̄ p̄pō
nē falsam ḡ r̄c. C̄ Itē recta solo est manife-
statō falsi: z p̄ qd̄ accidit falsuz. Si ḡ diui-
siōnē solo cōponi⁹: q̄ vbi fallit cōpō soluit
diuisiōnē: necesse ē ḡ q̄ sensu cōpositus in
cōpositiōne sit falsus. C̄ Ad o⁹. Ex falso cō-
tingēte concessō a riūdente cū aliqua p̄pō
ne vera de sensu cōposito sequit̄ iconue-
niēs qd̄ non sequit̄ cū eadē p̄positione va-
in sensu diuisiōnē: Sz h̄ erit p̄ aliquem locū so-
phisticū z n̄ nisi per cōpositionē: ergo r̄c.
C̄ Ad q̄nē dicendum q̄ cōposito pōt du-
pliciter cōsiderari. Aut i se z absolute: aut
put p̄tinet ad finem sophistice. Si primo
mō cōsiderat nō est necesse in cōpositione
sensum cōpositū ēē falsuz q̄ ad potentialē
multiplicitatē nō regritur nisi q̄ materia-
lia sub diuerso mō p̄ferēdi diuersa signifi-
cent. Aut illa materialia sūt vā vel fal-
sa: v̄l in alio sensu vera z alio falsa: hoc ac-
cidit potētialē multipli cati. Si cōsiderat
secundo modo: sic necesse ē sensum cōpo-
situm in cōpositione esse falsum. Nāz op-
ponēs sophistice intendit respondentem
ducere ad metām sed hoc nō facit nisi faci-
at ipsum opinari falsum esse verū: ppter
similitudinem falsi ad verum. Et propter
hoc Aristō determinans de locis sophi-
sticis prout ducunt ad metām: omnes ora-
tiones quas ponit in cōpositione fallunt
in isto sensu. Et omnes orationes q̄s po-
nit in diuisiōnē: sunt false i isto sensu. Pr̄ie
ratōes ostendit q̄ put cōpositio ducit
ad metām: necesse est sensum cōposituz
ēē falsuz. C̄ Ad illud in oppositū dicendū
q̄ quādo q̄ oratio vera in sensu cōposito:

ē incōpossibilis alicui contingēti falso. Et
eadē oīo in sensu diuisiōnē vera eidē falso
contingēti non est incōpossibilis. Et tunc
ex p̄positione vera in sensu cōpositionis:
cum isto contingēti falso: sequit̄ incon-
ueniēs ppter incōpossibilitatē inter ea:
qđ tamē falsum non sequit̄ cū oīo ve-
ra i sensu diuisiōnē. Unde forte fallacia com-
positionis non accidit ppter illationem il-
lius falsi. Sed un̄ ita incōpossibilitas ē
causa illius falsi. Intelligentum est q̄ ea
dem cōpositio que vt est fallens dicitur
fallacia compositionis: que vt est soluens
dicitur sensus compositionis. Et simili-
ter est de diuisione.

Questio vigesimasexta.

Meritū circa mo-

dos cōpo-
sitionis t̄ diuisiōnē. Et p̄-
mo circa p̄mū modū vtrū
hec oratio: Sedētē ambu-
lare est possiblē: sub diuer-
sis platiōnib⁹: possit diuersa significare?
Uide q̄ non: nā oīo diuersitas orōnis: v̄l
puenit ex diuersitate significati: v̄l ex diuer-
sitate modori significati. Sz māla diuer-
sime platiō h̄nt eosdē modos significā-
dt z eadē significata: ḡ r̄c. Maior p̄z. Nāz
diuersitas in significādo: resultat ex diuer-
sitate i intelligēdo. Sz diuersitas i intelligē-
do vel puenit ex diuersitate significati vel
modo z significati: ḡ r̄c. C̄ Itē q̄ sensus
compositionis non sit ibi possiblē p̄batio-
nam sedēs: cūz sit p̄sentis t̄pis significat il-
lū qui sedēs ē. Sz ly ambulare: p̄ amplia-
ri p̄ modū possibilatatis: significat iḡt q̄
iste q̄nū est sedēs posset in futuro ambu-
lare: z iste ē sensus diuisiōnē: ḡ r̄c. C̄ Itē
q̄ sensus diuisiōnē non sit ibi possiblē p̄-
batio. Nā termin⁹ p̄cre⁹ aut supponit for-
mā tñ: z tūc est oratio falsa q̄liter cūq̄ con-
structibilia diuidant. Si supponat tñ sub
iectū: tūc hic n̄ est fallacia figure dictionis:
Quicq̄ heri vidisti hodie vides: alib⁹ he-
ri vidisti: ḡ r̄c. Oportet iḡt dicē q̄ suppo-
nār formā vt subiectū p̄cēnit. Sed tūc ad
gūc sequit̄ idē: q̄ tūc denotat potētia ēē in
sedēte vt concernit subiectū. Sz sicut yna
forma non p̄t ē alia sic nec subiectū sub ta-
li forma ē i potētia ad formam oppositaz.
C̄ Ad oppo-

ca. 2. Ad oppositum est **Ax.** in primo huius.
Ad quoniam **Ad questionem dicendum** q̄ materialia illius orationis: Possibile est sedente ambulare sum in potentia ut significet diuersa sub diversis platiobus: vi oñdit **Ax.** in secundo huius: p̄ simile in dictione plata sub gratia et reatu et acuto. Nam si ipa dictio est in potentia ut pertinet intellectu simplici sub accentu gratia: et aliud perceptu sub accentu acuto. Sic materialia illius sedentes et ceteri sunt in potentia ut diuersas sententias sub diversis modis p̄ferendi significet vel representet. Et ista situatio p̄t: nam sicut accentus est qdam modus significandi attributus dictio nis p̄ quem vnu intellectu simplici ab alio distinguuntur. Sic modus p̄ferendi est quidam modus significandi p̄ quem nos distinguimus vnu intellectu ab alio. Unde sicut accentus variat potestatem dictionis: sic modus p̄ferendi variat potestatem orationis. Unde qd dicit q̄ orationi noñ attributus modus significandi: nisi qz attributus p̄ibus ei. Hoc habet intelligi de modis significandi grammaticalibus q̄ sunt principia constructi vna dictione cum alia: sed tñ modi significandi logicales p̄ orationi attributus. Sed contra modus p̄ferendi q̄ est modus significandi orationis ex parte nostra est: nam q̄ pertinet auxilia sic vel sic p̄ferant hoc est ex parte nostra. Si ergo constructibilita sub diversis modis p̄ferendi diuersa significaret: seque retur q̄ multiplicitas eorum ex parte nostra acciperet. Et talè diuersitate orationis increpat **Ax.** et ceteri. Dicendum q̄ diuersitas modi p̄ferendi est ex parte nostra. Sed q̄ oratione plata hoc significet: et sub alio modo proferere significet aliud: hoc noñ est ex parte nostra. Unde **Ax.** noñ crepat multiplicitate ex parte nostra: dummodo oratio habeat in se multiplicitate: qd enim pendere p̄ferat sub accentu gratia vel acuto ex parte nostra est. Sz q̄ dictio plata sub gratia accentu significet vnu et sub alio significet aliud: hoc ex parte nostra noñ est: sed ex parte dictioris. Sed vltius oñ videre q̄ modus p̄ferendi facit sensum cōpositum et diuisum. Et dicendum est q̄ continua prolatione eius q̄ est sedente: cum hoc qd est ambulare causat sensum cōpositum. Iste autem modus proferendi possibilis est in oratione: nam sicut modi significandi grā-

maticales ad inuicem dependentes terminantur et q̄ nata sunt coniungi coniunguntur. Iste autem sensus accidit actioni p̄ter aliquam violētā: ideo iste sensus magis appropriat orationi. Sensus autem divisionis accidit ex divisione continua platione earundē partium. Et qz que nata sunt coniungi ad inuicem separantur: id iste sensus minus appropriat orationi: unde accidit ei cu quadam violētā. In primo sensu ex continua platione eius qd est sedente cu ambulare intelligimus extrema referri ad idem. unde finis quodam de hoc iusto: sedentem ambulare: ponit possibilis modus finis alios: modus possibilis dicitur dispositione circa ista extrema. Sz sive sic sive sic semper ista extrema in sensu cōpositonis ad idem habent referri. Sed in sensu divisionis ex divisione continua platione istarum dictiorum potest ly sedens accipi p̄ uno tempore: et ly ambulare p̄ alio: unde in sensu divisionis non dicitur dispositiones circa ista extrema p̄ eodem tempore: sed permittitur q̄ p̄ diuersis ipsis accipiat. Ad rationes. Ad primam dicendum q̄ si maior intelligit solū de modis significandi grammaticalibz: q̄ sunt principia constructi vna dictione cu alia: tunc falsa est maior. Sed si intelligit q̄ omnes diuersitas in oratione: vel puenit ex diuersitate significandi vel modorum significandi logicalium tunc vera est et minor falsa: Nam modus p̄ferendi est quidam modus significandi logicalis per quem unus intellectus ab alio distinguuntur. Ad secundam: cum dicitur: q̄ sedens significat illum qui nunc est sedens et ly ambulare ampliat p̄ modum possibilis. Dico q̄ in sensu cōposito ad idem temporis ad quodam ampliat ly ambulare ad illud ampliat ly sedentem. Unde a parte de ly sedente: est possibilis ut amplietur. Nam Priscianus dicit q̄ principijs presentis temporis insunt tempora quae ad modum infinitiuntur. Unde cum dicit: Sunt legens: est legens: erit legens: ly legens accipiat p̄ tempore prius: sed non pro tempore quod est presens: sed pro eo quod erit vel fuit presens. Ad vltimum dicendum q̄ terminus concretus supponit formam ut concernit subiectum. Sed hoc dupliciter coniungit. Aut puit cum forma coniungitur: aut puit in se et et absolute consideratur. Primo modo supponit in sensu

Ad arta
pn^lia

cōposito. Scđo mō in sensu diuisio. Et cūz dicif vltērū q; in sedēte denotat potētia ad ambulādū: supposito q; h̄ sit verū. Di- cendū q; i sensu diuiso supponit subm rō- ne forme cui inest sessio. Et iō sufficit solū subm eē pñs ambulādū q; termiat potētia. Exemplu huius est mā p̄ vi est in potētia ad formā: s; nō est in potētia ad formā nisi vi est sub p̄uanōe. Et iō mā p̄uata est in po- tētia p accīs. Et qd est sic i potētia vt solū cōcomitās: nō oꝝ esse pñs actui terminati potētia: sic est in p̄posito: q; forma sessio nis solū est in potētia ad ambulādū p ac- cīdēs: iō nō oꝝ q; sit pñs cū subm p̄unctū est cū ambulatione.

Questio vicesimaseptima.

Meritur vtrū

hec ppō: Sedentē ambula re est pole: sit vera in sensu diuisio. Vldef q; non. Nam pole sub quoq; mō pferat dicit polem vniōne eius qd est se- dēte cū abulare. Sz tūc arguif sic: illa ppō est falsa q; significat polem vniōne eoz q; adinuice cōponi nō pñt: sed hec est talis: g; zc. CItem in sedente denotat esse potētia ad ambulādū: sed cuius est potētia: eius est et actus. Nā actus et termin⁹ p se potētia significat: g; p p̄positionē in sensu diuiso q; sedēs sub forma sessionis possit esse cōiunctū cū ambulatione qd est impole. CItem ppō vera de possibili h̄ aliquā veram de inesse: nā pole est quo posito inesse nō ac- cīdit impole: sed ppō de inesse rñdens isti de possibili est hec: sedens ambulat: q; sim- pliciter falsa est: g; zc. Agbusdā dicit q; hec sedentē ambulare ē possiblē: debet sic po- ni inesse. Sedens pñs ambulat. Scđm in alios sic debet ponī in esse hō vel aial am- bulat. Rō pñm̄ est hec: nā ex discōtinua p- latiōe istarū partū. sedentē abulare: pmit- titur q; y sedēs possit accipi, p vno tpe et ly ambulare, p alio: et hoc virtute modi po- tētiae: ppter ea sic debet ponī inesse: Sedens pñs abulat. Rō scđi est potētia respectu il- lius respectu cuius est solū p accīs nō cor- rñdet actus. Unde ppō debet ponī inesse rōne subiecti sessionis: vt hō ambulat vel aial. Sz p̄tra h̄ arguo sic: Diversis ppo

nitionibus de poli corrñdet diuerte pposi- tiones de iesse: sed iste due ppositiones sūt diuerte ppoes de poli: sedentē pñs pole est abulare: et sedentē pole est abulare. Sz p̄me de possibili corrñdet hec de inesse. Sedens pñs abulat: g; scđe de poli corrñdet hec sedēs abulat. CItem iste sunt diuer- se de possibili. Aial abulare est pole: et se- dentē abulare est pole. Sz p̄me de possibi- li corrñdet hec de inesse: aial abulat: g; isti sedentē abulare est pole: corrñdet alia de inesse. CAd oppositū hec ppō: Possibile est sedentē ambulare: sequit ex veris: g; est vera. Sequit em ex istis: pole est sorte irē sortes est sedens: ergo tc.

Questio vicesimaoctava.

Artaboc

querit virum fit vera in sensu cōpositio- nis? Et q; sic videt. Ilā ly se- dentē pōt cōpari ad diuer- sa tpa p notā potētē: et p cō- sequēs pōt esse sensus in ppōne sedentem pñs pole est ambulare. CItem p̄tinua pla- tio eius qd est sedentē cū ly ambulare: nō facit q; sedentē et ambulare accipiant p eo dī tpe: nā sic dicto: Ilā q; fuit est: pōt ly ho- mo accipi, p pñt: et ly fuit p ppterito: nō ob- stante q; sub p̄tinua platōe pferat: g; eadē rōne in p̄posito. COppositiū vult. Az. CPropter pñm̄ questionē intelligendū est q; potētia dicif multis modis. Et in q- busdā est multiplicitas equocationis: et in qbusdā est multiplicitas analogie p Az. in pñcipio. 9. meta. Aliq; em dicunt potē- tialia nō q; habeāt aliqd pñcipiū transmu- tatiōis. Et sic reputur potētia in geometria et in logica. Linea em q; est radix alicuius qdrait dicif potētia iphus: sicut in nume- ris dicimus q; ternariū est potētia noue- narij: ista autē potētia nō dicif ppter aliqd pñcipiū transmutatiōis: sed ppter aliquā similitudinē. Sicut mā est potētia actus quia trāsmutat ad actū: sic nūerū dicif po^a alte- ri^b q; ex ductu eius in seipm resultat alter^b. Similiter est in logica: possibile em et im- possible nō dicimus in logicalib^a ppter aliquod pñcipiū transmutationis: sed solum propter ordinez ad verum et ad fal- sum. Sicut enim ens non solum significat

ens extra anima: sed verum circa compositione intellectus. Sic potentia cum dicat ordinem transseritur ad compositionem et divisionem in propositionibus. Unde illa propositio possibilis que potest esse vera; et illa impossibilis que non potest esse vera. Sed hoc non est propter aliquam potentiam actuam vel passiuam; sed solum propter convenientiam et repugnantiam terminorum. Potentia autem in naturalibus accipitur prout est principium transmutationis que sim analogiam dividitur. Hoc supposito: dicendum quod propositio potest esse vera in sensu divisionis: sedentem ambulare est possibile. Nam propositio significat quod unio predicati ad subiectum est possibile. Sed hoc potest esse dupliciter. Uel pro eodem tempore et sic est composita et falsa. Uel pro diversis temporibus: et sic est diuisa et vera. Unde illud quod est subiectum divisionis in uno ipso: potest esse subiectum ambulationis in alio tempore. Et quod potentia equoce accipit in logicalibus et naturalibus: ideo logicus dicit multas propositiones esse veras quas in diceret naturalis esse impossibilis. Unde concedit istam propositionem: Falsum potest esse verum: in altero sensu. Et etiam istam: Locus potest esse videns. Ad primum argumentum cui dicit quod posse subiectum modo preferat recte. dico quod vero est. Sed hoc potest esse dupliciter. Uel pro eodem ipso: et sic propositio falsa est. Uel propter ibus diversis: et sic vera est ratione subiecti. Ad aliud cui dicit quod in sedente denotatur esse potentia recte. Dico quod propositio non significat quod compositione extrema est possibilis. Unde propositio non significat quod in sedente: ut in subiecto sit potentia ut subiectum ad predicatum. Ueritatem hoc posito. Dicendum est ad rationem ultrius: cui dicit: eius est actus cuius est potentia. Dico quod cuius est potentia ut subiectum et se eius erit actus. Uetus in est potentia ut subiectum praeconsens: non est quod eius sit actus; nec per se nec per accidens. Nam priuatio et forma opposita sunt in potentia per accidens ad formam quod est terminus motus: et tamen nec priuatio nec forma opposita manet sub actu. Et hoc quia non est alia potentia earum quam potentia ipsius materie. Ueritatem propter intellectum illius propositionis est sciendum quod siquid se habet ad potentiam sic se

habet ad actum. Et si per accidens se habet ad potentiam: per accidens se habet ad actum. Et intelligendum quod aliquid potest per accidens accidere illi quod potest est in potentia ad actum, vel illi ad quod est in potentia. Exempli primi: nam materie accidit priuatio et forma opposita. Exempli secundi: nam forme humanae ad quam materia hominis est in potentia: accedit esse album vel muscumi quod est in potentia primo modo. non oportet quod sit sub actu: nec per accidentem nec per se. Sed quod est in potentia secundo modo potest esse in actu licet per accidens. Ad ultimum dicendum quod hec proposicio: Sedentem ambulare est possibile: debet sic ponи inesse: sedens in a. ambulat in b. Et sic homo ambulat: posito quod homo sit proprium subiectum sessionis. Si enim pro positioni de possibili corraspondeat aliqua de inesse ratione subiecti per accidentem: tunc sic debet ponи inesse: Sedens in a. et cetera. Si autem propositioni de possibili solum corraspondeat propositio de inesse ratione subiecti per se: sic debet ponи inesse: Homo ambulat. Ad rationes in oppositus cuius dicitur quod sunt diverse de possibili recte. Ad ar^{te} Dicendum quod iste due propositiones: Se p^{ro}p^{ri}a dicentem prius possibile recte. prout accipiuntur in sensu divisionis non differunt. Ad altam eodem modo dicendum est. Ad secundum questionem dicendum quod hec est quoniam falsa in sensu compositionis: sedentem ambulare recte. Nam ex continua prolatione eius quod est sedentem ambulare: significatur quod unio istorum extremonum est possibilis pro eodem tempore. Ad primum argumentum cum dicitur quod ly sedentem ampliatur per notam potentie: dicendum quod hoc posito propositio falsa est: nam quod cunctus tempus ampliatur ly sedentem ad idem tempus in sensu compositionis ampliatur ly ambulare. Unde in sensu compositionis propositio significat quod compositione istorum extremonum pro eodem tempore possibilis est. Ad aliud dico quod sic dicit: Homo qui sunt est: hoc sub continua prolatione. Uel homo accipitur pro preterito vel pro presenti sub ratione preteriti: vnde rano accipit falsum.

Questio vicesimana.

Meritur

circa istū
paralogis.

mū: Quinq; sūt duo et tria:
q; t querit virū hec dictio et:
possit copulare inter terminos vel ppositiones: Et q;
inter terminos vī: Nā p; Pascianū, quin-
ctio copulat iter partes oīonis: sed oīones
nō sunt ptes rōnis, ergo rē. CItem cōiunctio
cōstruit cū illis inter que copulat: sed
p̄structio sit rōne modo significandi: cuī
ergo oīones nō h̄ant modos significandi:
hec punctio r̄: inter oīones non copulat.
CAd oppo. s̄m Pasci. Heu idem homo:
ab: hodie: cōcedit: lapsus, hec sunt omnes
ptes oīonis p̄ter cōiunctionē: que si appo-
neret exigeret aliam oīonem: hoc nō esset
nisi inter oīones copularet. CItem copu-
latio videtur esse inter similia: s; sic dictio:
Quinq; sunt duo et tria: oīo precedit cōiunc-
tionē, ergo alia oīonez exigit sibi quungi.

Questio trigesima.

Meritur vtrū

q; hec dictio et opetur poten-
tialē multiplicitatē: Uli-
detur q; non. Nam multi-
plicitas dictionis eiusdem
s̄m materiam et formam non manet multi-
plicitas potentialis: nam ad potentialē
multiplicitatem requiritur diuersitas for-
me: sed hec dictio r̄: manet eadem s̄m ma-
teriam et formam ergo rē. CAd oppositū
dissoluit compositionem et diuisiōnem: er-
go rē. CAd p̄mam qōnem dicendum q;
cōiunctio vel copulatio per se copulat iter
terminos: per accidentis autem terminos
inter ppositiones. Et huius ratio est: nāz
cum cōiunctio sit pars orationis habet
modos significandi s̄m, q; cum alijs par-
tibus orationis construi potest: sed nō cō-
struitur nisi cum illis, inter que copulat:
oponeat igitur ista habere modos significa-
di sibi ppositionabiles qui sint p̄ncipii cō-
structionis: ergo non copulat inter oratio-
nes. Sed tamē quia terminos inter quos
copulat accidit partes vnius orationis esse
vel diuersaz: ideo dicit copulare inter ter-
minos vel inter oīones. Magis tñ p̄prie-

potest dici q; p̄iūctio possit copulare iter
terminos vnius oīonis vī: iter termino dī-
uersaz oīonū. CAd p̄mū argumētū in op-
positum: cum dicitur: Heu: idez homo rē,
sunt omnes partes oīonis p̄ter cōiunctio-
nem: que si apponat exigit aliam oīonem
sibi adiūgi. Dicendum q; cōiunctio appo-
lita per accidentē sit copulatio inter oīones
quia per se sit copulatio inter partes diuer-
saz oīonū. CAd scdm cum dicitur q; co-
pulatio vult esse inter similia: vez ē de co-
pulatis per se: cuiusmodi sunt dictiones.
Uel potest dici q; in hanc oratōe: Quinq;
sūt duo et tria: copulatio soluz copulat vna
partē p̄dicē alteri. Et tunc est sensus com-
positus et copulat simile simili. Uel potest
sic p̄ferri. Quinq; duo sunt et tria. Et tunc
copulat oīonē precedentem, orationē sub-
sequuntur: et sic est sensus diuīsōis et significat
q; quinq; sunt duo et quinq; sunt tria diuī-
sim. Et tunc copulat simile simili: quia ora-
tionē orationi. CAd questionē aliam dicē-
dum q; distinctio soluens hunc paralogis-
mum. Quinq; sunt duo et tria: opatur po-
tentiale multiplicitatē: nam puenit ex hoc
q; eadem mālia diuersimo de plāta diuer-
sa significant huic distinctioni accidit q; h
dictio et copulat inter terminos vel inter
ppositiones. Unde et ex distinctione in se cō-
siderata: operatur potētiale multiplicitatē
lī nō p̄mo opere p̄tentialē multiplicitatē.
Et hoc probant rationes. Qd. xxxi.

Meritur vtrū iste

paralogis

mus: quinq; sunt duo et tria

q; sit verus in sensu composi-
tionis: Et q; sic videt. Nāz

duo et tria sunt aliḡs mīer.

Aut q; gnari⁹ aut malo⁹ aut minor⁹ numer⁹

s; nō maior nec minor: q; rē. CItē qlibet

nūer⁹ addit⁹ alteri p̄stituit nūle p̄ternari⁹ q;

addit⁹ binario p̄stituit aliquē nūle: z; non

aliū q; gnari⁹. CItē iste paralogism⁹ ē palo-
gism⁹ diuīsōis. q; ē ver⁹ in sensu coponiſis:

Nā vī fallit diuīsōis soluit cōpō.. CItē du-
plex ē totū: vīle et itegrale. Tūi vīle de suis

p̄ib⁹ diuīsaz p̄dicat: s; totū itegrale nō nū
cōiunctum hec q; ē vā. Duo et tria sūt gnq; et p̄

seqns hec p̄uerſione: Quinq; sunt duo .5. me⁹.
et tria. CAd oppo. ē Ap. de q̄litate: q̄libz T.c.29.

res h̄z eēsemel et nō bis; vñ cōcludit q̄ sex est semel sex et nō bis tria; ḡ eadē rōne; quāq̄ est semel gn̄q̄ et nō duo et tria. C̄ Ite sic dico; qnq̄ sunt duo et tria; p̄ma ps̄ p̄dicati de subo nō p̄dicat; s̄lī nec scda; ḡ r̄c. C̄ Ite p̄ Ap. in. 5. meta. ps̄ nō p̄dicat de toto nisi cōcretive; sed duo et tria sunt p̄tes gnarij ḡ r̄c. C̄ Ad q̄nē dicēdū q̄ eſſa ſormaliter loquēdo. nā gnariuſ fm̄ ſe eſt vñū; q̄ fm̄ ſe eſt ens. Et vñūqdq̄ ſicut eſt ens ſic eſt vñū; h̄z q̄n aliqd eſt fm̄ ſe vñū; t̄ ex plurib⁹ pub⁹ compoſit⁹ regritit aliud vñiens iſtas p̄tes; ſed gnariuſ cōponit ex multis vñitatib⁹ q̄ fm̄ ſe ſunt diſtincte; ḡ regriſ aliqd vñies iſtas vñitatis; illō aut̄ vñies nō p̄ot eē aliq̄ vñitas; q̄r̄ ex iſta vñitate et alijs cōſtitueſ gnariuſ. et tūc remanet q̄ſtio qđ vñit iſtas vñitatis ḡ oꝝ q̄ illō vñies ſit aliqd ab vñitatib⁹ t̄ h̄z forma ipſius gnarij. Sicut em̄ ex elemētis cōponit mixtu; t̄ in mixtu eſt aliqd qđ nō eſt elemētu; ſic in q̄nario eſt aliqd qđ nō eſt vñitas numeraliſ; nec ex vñitatib⁹ cōpoſitu; t̄ hoc eſt forma eius. Cum ergo mā nō p̄diceſ de cōpoſito ex mā et forma; t̄ gnariuſ eſt quoddā cōpoſitu ex vñitatib⁹ et ſua forma; t̄ duo et tria ſunt mālia ipius gnarij; hec erit ſalſa ſormaliter loquēdo; qnq̄ ſunt duo et tria. Un̄ ſicut hec eſt ſalſa; hō eſt carnes et oſſa. ſic hec eſt ſalſa; qnq̄ ſunt duo et tria. C̄ Item p̄bs in. 7. meta. dīc q̄ diē domū eē lapides et ligna; dicū domū eſſe i poꝝ domū; nā lapides et ligna ſunt mā domus. Q̄ uī ḡ dicit qnq̄ eſſe duo et tria ſolū dicit gnariuſ eſſe gna rui in potētia. Maꝝ duo et tria ſunt mā gnarij. Unde ſi hec ſit vera aliq̄ modo; Quin q̄ ſunt duo et tria; hoc erit ſolū mālī loq̄nido; ſormaliter em̄ p̄po ſalſa eſt. C̄ Ad primum argumētu; cū dicit q̄ duo et tria ſunt alijs numeri. Dico q̄ duo et tria poſſunt du pliciter cōſiderari. Aut̄ put ſunt in potētia ad vñteriore formā. Aut̄ put diſtinguitur p̄ ſuas formas. Primo mō ſunt alijs nūerū ſuas in potētia. Scđo mō ſunt duo numeri ſpē diſtincti. C̄ Ad aliud dicendū q̄ qlibet nūerus addit⁹ alteri cōſtituit nūerū mālī ſz ad formā nūeri regriſ for⁹ vñies q̄ nō ha bef ſic dicēdo; qnq̄ ſunt duo et tria. C̄ Ad tertiu dico; q̄ hec eſt ſalſa de virtute ſermo niſ in ſenſu cōpoſitioviſ; qnq̄ ſunt duo et

tria. Ap. in ſcedit eam ppter apparențias veritatis. Nam apparenția ſufficiet ad fo phistam. Et q̄r̄ nūerus eſt quātias diſcreta; iō multoties admittimus tales p̄pones. C̄ Ad vñitum dicēdū q̄ totū integrale nō ſignificat ſuas p̄tes; h̄z ſignificat cōpoſitum ex pub⁹ ſub ſua forma ſz p̄tes nō ſignificat vñiri ſub forma totū; nī noie totius. Un̄ ſic dico. Duo et tria; iſte p̄tes nō ſignificant ut vñite ſunt in forma totius ſed ſolū ſignificatur vñiri p̄ copulationē. Unde ad argumentū dico q̄ totū integrale p̄dicari p̄ot de oibus ſuis pub⁹ ut vñite ſunt in forma totius; nō t̄ potēt p̄dicari de parti bus ſuis vñitis p̄ copulationē. Unde hec nō eſt vñ dom⁹ eē lapides et ligna. S̄z hec domus eſt cōpoſita ex lapidib⁹ et lignis; in forma t̄ ſtotius vñitis.

Q̄ſtio trigesimaeſcunda.

Veritur vtrū

q̄ iſte paralogism⁹? Qđ vñū ſolū p̄t facere plura p̄t ſa cere; ſit diſtinguendus fm̄ cōpoſitionē et diuisionē p̄ut ly ſolū tenet aduerbialiter? Et videt q̄ nō nā aduerbiū eſt adiectiuū verbī; ſz adiectiuū verbī nomē determinare nō p̄ot; ḡ r̄c. Eſtimor p̄z; nā adiectiuū verbī h̄z modos ſignificādi qbus nō p̄portionat ipi nomi ni. Et conſirmat r̄o; nā adiectiuū nois verbi determinari nō p̄ot; ḡ adiectiuū verbī nomē determinari nō p̄ot. C̄ Item aduerbiū ſuos modos ſignificandi ſolū ponit circa verbū; ḡ ſolū vñū definiabit; q̄r̄ eē r̄c. Q̄ſtio trigesimatercia.

Veritur vtrū

q̄ ſit diſtinguendus fm̄ cōpoſitionē et diuisionē p̄ut ly ſolū noialiter tenet? Et videt q̄ nō. Nam ut ſupra adie

ctiuū nois verbū definiare nō p̄ot. C̄ Ad oppo. hec eſt diſtinguēda; ois hō eſt vñus ſolus hō fm̄ cōpoſitionē et diuisionem. C̄ Ad p̄mā queſtione et ſecūdā dicendū q̄ iſta; qđ vñū ſolū r̄c. eſt diſtinguēda fm̄ cōpoſitionē et diuisionē p̄ut ly ſolū tenet aduerbialiter; nō aut̄ p̄ut noialiter tenet. Nō p̄mi eſt; nā aduerbiū ſz ſit adiectiuū verbī

Ad art.^a
pn^{is} pme
q̄onis.

Ad art.^a
2^e q̄onis

nō tū h̄z modos significādi spāles qb^o ip̄i
solī v̄bo pportionat. Cū q̄r h̄z modos si-
gnificādi ḡniales; iō dētermīare pōt pici-
piū t pnomē r ip̄m nomē. Qd dētermīet
ip̄m nomē p̄z. Mā talis ōrō admittit. Iste
medio erit bon^obū currīt. Qd dētermīet pti-
cipiū p̄z. Mā bñ dī. Iste sortis pugnās vin-
cūt. Drootere ly solū pōt dēterminare ly
pōt; t tūc est sensus cōpositū fallīs. Et tūc
siḡt q̄ illud q̄d pōt fac̄e vñū ita q̄ nō alīd
facere pōt pla. Si aut̄ ly solū dētermīet ly
vñū; si ē sensus dis̄sus ver^o; t tūc siḡt q̄
illud q̄d pōt facere vñū ens; t nulli associ-
atiū pōt facere pla; t h̄ vez est diuīsive. Cū
palogism^o pōt sic formari. Qd vñū solū
pōt facere pla pōt facē: s̄z q̄d vñū solū pōt
facē: n̄ p̄i pla facē: q̄d pōt pla facē n̄ p̄i pla
facē. Adior t mior ē distingueda: s̄z maior
est vera i sensu diuīsiois; t minor est vera
i sensu cōponis. C S̄cdm acceptū p̄z. s̄z q̄
si ly solū teneat noialr: nō est distingueda
fm̄ cōpositionē t diuīshonē. Mā adiectiuū
nois h̄z modos signi spāles qb^o suo sub-
statuō pportionat; puta numer^o casū t ge-
nus: s̄z y tales modos signi ip̄m adiecti-
uu nois v̄bo nō pportionat; ppier q̄d ac-
cepto ly solū noialr ppō est distingueda fm̄
equocationē: ex eo q̄ ly solū pōt teneri ca-
thegorematice vel sincathegorematice: si
cathegorematice sic pōt ee vera; q̄tūc siḡt
q̄ illud q̄d pōt facere vñū nō associatiū al-
teri pōt facere pla. Nam sic ly solū siḡt q̄n-
dam solitudine: s̄z si teneat sincathegore-
maticē: n̄ significat p̄cīsam acceptiōne illi-
us cui adiūgit. S̄z h̄ pōt ee duplī. Ciel ab-
solute: vt sortes est vñus solus h̄o. Ciel in
cōponē ad actū: vt solus sortes currīt. S̄z
sue sic sue sic. sincathegorematice tenet;
t est ppō falsa. C Ad fm̄ argumētu dicē-
dū q̄ aduerbiū est adiectiuū verbī t alia-
rū pn̄. vñ est p̄pn̄ verbo: s̄z nō soli v̄bo
sicut Priscian^o dicit q̄ ablatiū casus est p̄
pus casus passiuōz; et accusatiū p̄pus accu-
siōz; et tñ cū alijs v̄bis cōstrui p̄nt. C Ad
ph̄rmationē dico q̄ nō est sile vt dictū est.
Māz adiectiuū nois h̄z modos signi spā-
les qb^os suo substatuō solū pportionat.
S̄z aduerbiū h̄z modos signi ḡniales; t
iō nō est sile. Et p̄ id p̄z ad ultimū pme q̄
s̄tūis. C Ad illud scđe q̄onis dicendū q̄

ista. Qis h̄o est vñus solus h̄o: est distin-
guēda fm̄ equocationem.

Questio trigesimaquarta.

Meritur circa

accentū v̄p̄ accentū sit due
fallacie? Et vidēt q̄ sic. Mā
sicut se h̄z multiplicitas po-
tētialis ōzonis ad ōzonē: sic
se h̄z multiplicitas potētalis dictiōis ad di-
ctionē: s̄z fm̄ multiplicitatē potētaliē orati-
onis accipiunt due fallacie: vt cōpositio t
diuīsto q̄ sunt sp̄s distincte: q̄ tē. Et cōfir-
matur rō: q̄ Elp̄. in soluēdo ōzonis fm̄ cō-
positionē t diuīsionē dicit q̄ soluēdo sunt
eo q̄ alīd siḡt ōrō cōposita t diuīsa: sic alīd
siḡt nomē ḡuiter t acute plati. Cū vñam
multiplicitate semp alteri assilat. C Ad istā
q̄nem qdā dicit q̄ nō est sile de potētali
multiplicitate in dictiōe t ōzone: eo q̄ mo-
di p̄ferēdi ḡuiter t acute diuersificat solū
accidentiū ipaz dictiōne: s̄z mōdi p̄ferēdi ipaz
ōzonē cōposituz vel diuīsim ōzonē estentia
liter diuersificat: S̄z illud nō vidēt verū:
nā eadē est idētitas t diuersitas ōzonis cō-
posite t diuīse: t dictiōis ḡuiter t acute p̄-
late: q̄ vir obiq̄ est idētitas mālis t diuersi-
tas fm̄ formā: sicut q̄ fit appens elench^o.
eo q̄ ōrō est dr̄is: sic fit fm̄ accentū: eo q̄
nō est idē ḡuiter t acute plati. t pp̄terea
dictū est v̄p̄ q̄ sicut modus p̄ferēdi ora-
tionē ipam diuersificat: sic accentū diuersifi-
cat dictiōis piātez. Jō dicit alīd q̄ accentū
h̄z nomē vñū: cōpositio aut̄ t diuīso nō h̄nt
vñū nomē: t iō penes cōponē t diuīsionē
accipiunt due fallacie: t penes accentū solū
vñna fallacia. C S̄z otra loc^o sophistis
p̄stitutis messe p̄ sua cām appetie t nō exi-
tie: nā hec duo integrat locū sophistis: vbi
q̄ est repire duas cās appetie sp̄e distinctas
t duas cās nō exiit latētes sub illis cāis
appetie: ibi necesse ē distinguere duos lo-
cos sophisticos. S̄z eq̄ euides rō appetit vt
distinguat due cāe appetie i accētu sicut in
cōponē t diuīsionē. nā sic ponit q̄ filiūdo
ōzonis cōposite ad diuīsaz: sic cā appetie
in cōpone. Sic dicā q̄ filiūdo dictiōis ḡ
uiter plate ad acute plati: sic cā appetie
in accētu ḡuiter t ecōuerso i acuto. C Et pro-
pterea sicut platio mālis sub seusu cōposi-

to determinata facit credere q̄ solū h̄ vnu significet; ita platio dictiōis sub accentū ḡtū. Sūdicat q̄ nō est ita silitudo dictiōis ḡtū plate ad acutā platiā: sicut oīonis cōposita ad diuisam: hoc p̄cedo: q̄ h̄ excludit q̄ accentū nō est ita efficax locus ad decipiēdū sicut cōpositio & diuisio. C Propriet̄ hec dicendū est breuiter q̄ q̄tū est ex potentiali m̄luplicitate dictiōis potuit dīx̄, ponē duos locos sophisticos iuxta accentū sicut iuxta cōpōne & diuisiōnē. Verūt̄ q̄ dīx̄ cōsiderauit locos sophisticos put̄ maḡ apti sunt ad decipiēdū. Nam sic magis p̄gruit in finē: sophistice: et iste locus nō est aptus ad decipiēdū in his q̄ sunt sine scriptura & in his q̄ sunt in platiōe. Nā platio mani festat ei⁹ defecū. Cn̄ dīx̄ dicit in līra q̄ iste locus maxie decipit in scripturis & poema tibus: & vt in scriptura est h̄ vna solā cām appentie: q̄r easdem līras & syllabas. Ideo dīx̄ sic cōsideras hūc locū: q̄r sic decipit magis: ideo posuit accentū solū vnu locū sophistici. C Ratio ad opposiūz excludit h̄ qd̄ p̄cessum est q̄ q̄tū est ex pte p̄tentialis m̄luplicitatē dictiōis accentū possit esse due fallacie. Sz q̄r dīx̄ hunc locū cōsiderauit: p̄t maxime decipiū: & hoc est i scripto. Et vt in scripto est solū h̄ vna cām apparetē: ideo sic cōsiderando nō posuit accentū nisi vnu locū. De eius cā apparetē dicitur q̄ est vnitas vocis incōplexē sīmām. C Sed cōtra. causa apparetē debet manere in vitro q̄ sensu p̄ponis distinguēdē: sī fin accentū distinguimus eo q̄ aliqd̄ p̄t esse dictio v̄l oīo: cū ḡ vnitas vocē incōplexē nō maneat i oīone: nō p̄t esse cā apparetē in accentū. C Propriet̄ hec dicendū est q̄ vnitas vocē sīmāz p̄t cōis est voci cōplexē & incōplexē est cā apparetē i accētu. C Tūc modos itelligendū est q̄ quatuor sunt modi accentus. Prūnus est in hoc q̄ aliqua dictio potest legi graui accētu vel acuto. Secundus est eo q̄ aliqua dictio p̄t legi correpto accentu vel p̄ductio. Tertiū est q̄ aliqd̄ dictio p̄t proferri cum aspiratione vel sine. Juxta quē modū sic paralogiçāt: Quicqd̄ hamaf̄ hamo capi⁹ est: iste hō amatur: ḡ iste hō capi⁹ est. Nec oīz dicere q̄ ly h̄. si līra: q̄r tunc non maneret eadē materialia. Quarū modus est

ex eo q̄ aliquid p̄t p̄ferri sub uno accentū vel pluribus vt metuo. Questio trigesimaquinta.

Veritur vtrū

figura dictionis operur alti quā multiplicitatē? Cides q̄ non. Nam sīm cōmenta. Alexandri figura dictionis opatur fantastā m̄luplicitatē: id est multiplicitatē apparente. Sed qd̄ tñ apparet multiplicitas nō est multiplicitas. Cum ḡ figura dictiōis opetur fantastā. I apparetem multiplicitatē: in illa nulla erit multiplicitas. C Forte aligs diceret q̄ ratio concludit q̄ figura dictiōis nō opatur veram multiplicitatē: opatur tñ apparentē multiplicitatē. Contra hoc. Si figura dictionis opetur tñ apparentē multiplicitatē: sicut ergo in loco opante verā multiplicitatē necesse est eandē orationē vel idē nomen plura significare: sic necesse est in appareti multiplicitatē q̄ aliqua dictio vel q̄o apparet plura significare. C Sz si sic arguit Homo est sp̄s: sortes est hō ḡ tē. Hic nec nōmē nec oratio apparet plura significare. Sz forte diceſ ad rōnē q̄ licet nulla oīo sit hic multiplex nec etiam nōmē: est tñ hic multiplicitas latens ex collatiōe vnius dictionis ad aliam. Nam licet hec dictio homo non significet plura in ista oratione: homo est species: nec etiam in ista: sortes est homo: comparando tamen hunc terminum ad seipsum prout accipitur in una propositione & in alia: videtur significare quale quid & hoc aliqd̄: cum tamen solū significet quale quid. C Sed cōtra. p̄ dīx̄. Loci in dictione peccant contra contradictionem: sed loci extra dictionem peccant contra syllogismū. Tunc arguo sic. Ubiq̄ q̄ est apparet̄ contradic̄tio necesse est idē nōmē vel eandē oīone pl̄a significare si ḡ figura dictiōis peccet p̄tra contradictionē: necesse est idē nōmē vel eandē oīone pl̄a significare: ei⁹ ergo multiplicitas nō constituit in collatione vnius termini ad aliuz. z Major rationis patet: nam ubi est apparet̄ p̄radic̄tio: necesse est vtrāq; partem contradictionis esse veram: & necesse est q̄ p̄terq; conceptus significetur.

Item ad multiplicitatē rūndendū est per distinctionē: sed ad figurā dictionis nō est rūndendū p distinctionē; ergo rē. Adior c. 5. p. 3 p. Alex. in. 2. huius. Dicit em̄ q̄ palam est quō soluēde sunt orationes que sunt sūm̄ figurā dictionis eo q̄ habemus genera p̄dicamentoꝝ & distincta. Item si figura dictionis cōsisteret in collatione vnius termini ad aliū sequēreſ q̄ figura dictionis peccaret i m̄mediate p̄tra syllogismū; siē fallacia accidētis. Ad oppositū est Alex. Qui dicit q̄ equocatio & amphibologia & figura dictionis peccat sūm̄ duplex; sed vbi est duplicitas iblē multiplicitas; ergo i figura dictionis aliqua est multiplicitas. Item omnes loci in dictione fūnt ex hoc q̄ eisdem nominibꝫ & orationibꝫ non idem significamus; si figura dictionis est locus in dictione; ergo rē.

Questio trigesimā sexta.

Artabocque,

i
ritur: vitrum figura dictionis operetur veram multiplicitatē. Et q̄ sic videtur. Nā qd̄ vere impedit formiam syllogisticam veram operat multiplicitatē. Sed figura dictionis est h̄mō: nāz oēs loci in dictione & extra dictionē peccat eo q̄ sunt imodificati. Maior p. 3. nam si non esset vera multiplicitas; mediū vere posset vñire extrema. Ad oppositū Alex. dicit q̄ figura dictionis opatur fantastica multiplicitatē. i. apparentē. Item vbiq; est vera multiplicitas neceſſe est idem nomē vel eandē oīonē plā significare: s̄ in figura dictionis nec nomē nec oīo plura signif. Et ad primā rationē dicendū: q̄ in figura dictionis est apparet multiplicitas: nō tamē est sic apparet q̄ si sine existentia: sed iō dicitur apparet q̄ puenū ex similitudine dictionis ad dictionem: sed similitudo dicitur fantasma rei: iō multiplicitas vocatur multiplicitas fantastica. Ad illud in oppositum dicitur q̄ figura dictionis peccat contra contradictionē: dici pōtq̄ non est verū. Et cum dicitur q̄ omnes loci in dictione peccat p̄tra contradictionē: dicendū q̄ vez est p̄ maiorī parte locoꝝ in dictioꝝ. Nam Alex. statim subdit q̄ loci extra dictionem peccat p̄tra syllogismū: & in dicti q̄ fallacia sūm̄ qd̄ & simpliciter ducit in ignorantiam elenchi. eo q̄ nō est affirmatio & negatio de eodem q̄ figura dictionis non peccet. Contra contradictionē pōt p̄bari: nam qlibz p̄positio in se vna est: q̄ vnam pōt habere negationē. Et vbi affirmatio & negatio est vna & eiusdem nō contingit vtrāq; partez contradictionis esse simul verā: qd̄ in regiūn̄ in loco peccante p̄tra contradictionē

Ad p̄mā qōnem

Ad 2^{am} qōnem

Sustinēdo tamen q̄ figura dictionis pectet p̄tra p̄tradictionē: dici potest q̄ in figura dictionis est peccatum in p̄tradictione eo q̄ nō vere inseritur cōtradictoria p̄concessi a respondentē. Proposito enim sub interrogatione putas ne: dat aliquid quod nō habet; hac autē negata a respondēte oppōnens arguit sophistice: Dat vnum solum denarium: t̄ nō habet vnum solum denarium. ergo dat qd̄ nō habet. Hic non inferitur cōtradictoria p̄concessi: nam hec cōclusio bene sequetur. ergo dat vt nō habet. Illia tamen cōclusio non sequitur nisi ppter similitudinem quam habet ad hāc. Aliquis dat vt non habet. Ista autē appa-rens contradictionē accidit ppter similitudinem in dictione: sed illud non sufficit: nam si hoc sufficeret tunc omnes loci in dictiōe et extra. Et accidēs de quo minus videtur peccaret contra cōtradictionem: qz p̄ oēm locuz sophisticū potest excludi oppositum p̄concessi a respondēte apparenter. Ad alias rationes patet quid dōm ex qōne.

Questio triginta septima.

Eritur virū figura dictionis sit locus in dictiōe. Et videt q̄ nō. nam oīs locus in dictione sit eo q̄ eisdē nominibus vel orationibus nō idem significamus. Sed si sic arguas: mūsa et poeta similiter terminant: et mūsa est feminini generis: ergo et poeta: hic nec dico nec oratio plura significat nec p̄significat. Iste igit̄ locus nō accidit eo q̄ eisdē noīb̄ vel oīomib̄ nō iōdē significam̄. C̄tē ille nō dicit locus in dictione cuius appa-rentie principiū sumit a parte rei: sed prin-ciipiū apparentie figure dictionis sumit a pie rei: ḡ t̄c. Major p̄z: qz loci in dictiōe distinguūt a locis extra dictiōe p̄ hoc qd̄ p̄ncipiū apparentie locoꝝ in dictione a pie vocis accipit. Minor p̄z: nam si sic arguit Quicqd̄ heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti: ergo albū hodie vides. Hic causa apparentie nō est similitudo vocis nec vniuersitas: nam albi ad quicquid nulla est similitudo. Simili si arguit. Homo ē sp̄s: sortes est homo ergo t̄c. Sortes ad hominem nulla est similitudo ex parte vocis. C̄ Oppositum

patet p̄ dīz. q̄ ponit sex locos in dictiōe cui⁹ numer⁹ p̄bat iōductiue et syllogismo. Ad questionē dōm q̄ fallacia figure dictionis est locus in dictione. Et hoc patet p̄ rōnes. Una est qz iste locus magis sit iu confide-rando cum alio qz cuꝝ seipso: sed cum alio p̄fideratio sit p̄ sermonē. Illia rō: qz iste locus sit ex similitudine: et similitudo est in dictiōe. C̄ircum eius causam apparet et circa eius modos sunt diuerse opinōes. Nam quidē dicunt q̄ aliqui modi isti⁹ fallacie accipiuntur realiter et tamē locus est in dictiōe. Nam ad dictiōez tria regunt scilicet: res significata: mod⁹ significandi: et mod⁹ p̄ferendi. Penes ista tria accipiunt tres modi figure dictiōis. Primi⁹ mod⁹ est: quādo ppter vnitatē rei significate inter-pretamur vnitatem in modis significandi iuxta quē modū sic fit palogism⁹. Omnis substantia est colorata: lapis est substantia ergo lapis est colorata ppter vnitatē rei inter substantiam et lapidem arguim⁹ vnitatem in modis significandi. Secūdus mo-dus accipit quādo ppter vnitatem in modis significandi arguimus vnitatē rei significate: vi: Quicqd̄ heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti: ḡ t̄c. Nā p̄dicame-ta hāt modos significandi p̄cretiue similes ppter qd̄ vnum de alio potest concretiue predi-carī. Tertiū mod⁹ est qñ ppter vnitatē modi p̄ferendi interpretamur vnitatē rei significate vñ modi significandi vi. Secare et videre similiter terminant: et secare si-gnificat actionē ḡ et videre. Et licet aliqui modi istius fallacie accipiunt realiter: tñ locus in dictione est: nam p̄ncipiū apparētie ex pte vocis est: nā ad vocem p̄tinēti-terminatio et ipa p̄creto. Sed p̄creto est du-plex. Una qua vitur in p̄dicatiōib⁹ essen-tialib⁹. Alia qua vitur in p̄dicatiōib⁹ acci-dentalib⁹. Penes p̄mā cōcretionē accipi p̄mus modus figure dictiōis: penes scđaz secūdus. Sed penes terminalēz dictiōis accipi p̄tertiū modus. Una ergo p̄creto est ex parte vocis: ideo figura dictionis est loc⁹ in dictiōe. C̄ Sed cōtra istā positionē p̄t argui multipli. Nam ille locus cuius p̄ncipiū motiuū ex parte rei accipiunt: est loc⁹ extra dictiōe: si igit̄ p̄ncipiū motiuū figura dictiōis ex pte rei accipi p̄t: sequit⁹ q̄

figura dictōis sit loc⁹ extra dictōē. **N**atoz p⁹ distinctionē loc⁹ in dictione ⁊ extra dictionē. **Q** uia aut̄ hec positio ponat q̄ prius cipili apparetie figure dictōis sit ex parte rei. hoc p⁹; nā cum sic dicitur: **O**mnis substantia est alba; lapis est substantia; ḡ tē. Dicitur q̄ ppter vniuitate rei lapidis ad subiectū: interpiantur modos significati eē eosdē. Itē in oībus modis vnius loci vna debet esse causa apparetie in diuisa fīm spēm: cuz ḡ in tercio mō sūtūdo vocis ad vocē sit cā apparetie figure dictōis; in alto mō eiusdē loci vniitas rei nō pōt esse causa apparetie. **Q** uia aut̄ cōuenientia ui mō significandi p̄cere, nō sit cā appentie dictōis; p̄batio. **M**ā illud qđ cadit ex pte nō existētie in aliquo loco sophistico; nō pōt cadere ex pte apparentie eiusdē loci. Sed modus significati cōcretiū cadit ex pte nō existētie in figura dictionis. ḡ nō pōt esse cā apparetie in scđo mō. **N**atoz p⁹ iductiue ⁊ rōne. Inductiue nam in equocatione diuersitas significati que est causa nō existētie nō cadit ex pte apparentie. Sūl rōne: locus sophisticus ite- graf ex causa apparentie et nō existētie vt compositū ex materia et forma. Sed illud quod est ex pte māe non pōt cadere ex pte forme; nec ecōuerso; q̄ modus significati cadat ex pte nō existētie patet p̄ Ap. in se- cundo hui⁹. **C** Itē cā apparetie generalis debet esse eiusdē nāe cum causa appentie speciali: sed cā generalis oīm loco⁹ in di- citione que est vniitas vocis nō est eiusdem nāe cum cā apparetie que accipitur ex pte rei. ergo tē. Assumpti patet; nā cā appen- tie loco⁹ in dictione debet esse obiectū vir- tūtis sensitivae ⁊ auditus; sed vniitas rei nō est obīm sensitivae virtutis ⁊ audit⁹ sūl vniitas vocis; ergo tē. **C** Itē si causa apparetie in figura dictōis ex pte rei acciperet: magis scipemur p̄ se qđ cum alio p̄ figurā dictōis. Si dicaf q̄ ad figurā dictionis nō exiguntur q̄ eius cā apparentie accipiat a parte vo- cis: vnde dicitur figura dictionis nō vocis. **M**āc aut̄ ad dictionē tria requirūtur. s. vox significati: ⁊ modus significandi: ex parte cuiuslibet isto⁹ accidit deceptio figure di- citionis; est tamē res aliter ⁊ aliter causa ap- parentie in figura dictionis ⁊ in locis extra dictionē. In locis extra dictionē accidit de-

ceptio ex parte rei absolute cōsiderate. In figura dictionis accidit deceptio ex pte rei p̄ voce⁹ significati. **I**sta rūsio sufficiēter nō distinguit inter locos in dictione ⁊ extra di- citionē. In locis extra dictōes videm⁹ q̄ ex parte rei absolute cōsiderate nō accidit de- ceptio: q̄ hic est fīm quid ⁊ simplr. **H**omo moriūs. ergo homo. **S**it tamē hoc nomē cadauer imponat ad significatiū hoc totū homo moriūs. Et diceref cadauer est hic intus: ḡ homo est hic inuīs: non est fīm qd ⁊ simpliciter: deficit enim apparentia: ḡ in locis extra dictionē non cadit deceptio ex parte rei absolute cōsiderate. Similiter in fallacia fīm plures interrogatiōes ppō plu- res nō appetit vna ppter vniuitate rei. Ut si diceretur: est ne celus; terra; aut mare: ite- ista interrogata nō est aliqua cōuenientia: ni- si vi cadit sub vno mō interrogandi. **D**odus aut̄ interrogandi p̄uenit ad ipam vocē. Ideo dicendū est q̄ si causa apparetie acci- pitur a parte rei sive absolute cōsiderate: sive vt per vocē significatur: s̄q̄ est fallacia extra dictionē. Ideo dicendū est q̄ figura dictionis est loc⁹ in dictionē: q̄ cāula sive ap- parentie accipit ab ista figuratiōe vocis ad vocē: si deceptio p̄uenit ex simili figura- tionē dictionis: vt vnu⁹ significat ⁊ aliud cōcernit: vt q̄qd heri tē. Terti⁹ mod⁹ p̄uenit ex simili figura- tionē dictionis: vt vnu⁹ significat ⁊ aliud appellat: vt hic Homo est spēs tē. **S**ūl sūl ḡ figura est causa apparentie in figura di- citionis. **C** Ad p̄mū argumentū p̄cedo ma- iorē: ad minorē dōz q̄ est falsa: q̄ in figura dictōis significam⁹ nō idem eisdē noībus **A**d ar⁹ **C** Ad scdm dr⁹: q̄ albedo dupl̄ p̄siderat. s. p̄tē **V**it subm̄ p̄cernit vel vt qualitatē significat: nūc aut̄ ista sūtūdo albi qua; vnu⁹ significat vt qualitatē: ⁊ aliud p̄cernit vt subm̄ est cā apparentie in isto paralogismo: quicquid vidisti; tē. **C** Ad illud de hōie eodē mō rū def. **Q** uo trigesima octaua. **E**meritur circa mo- dos figura- dictionis: Et p̄mo viru⁹

iste palogismus: musa et poeta sibi terminant in a: et musa est feminina genitrix; et poeta: de beat sic pferri? Et quod sic videt: Nam dicitur in scđo huius sic forma quidam palogismus: Ut videre et secare sibi terminat: secare significare, re: et videre. Ad opus palogismus: id est apparet syllogismus: sed non est apparet forma syllogisticus: et ratiocinatio. Hoc arguit sophistice non debet exprimer e illa falsam maximam finem quam arguit. Nam arguit finem locum equocanonis non id est ita falsa maxima exprimitur. sed quod unius non soli corindeat unum significatur. Sed hec est falsa maxima finis quam arguit iuxta primum modum figure dictio: quod sibi terminat: hinc eosdem modos significandi: ista ergo non id est exprimere. Hoc si sophista ista maxima exprimeret: quod dictio sibi terminans: hinc eosdem modos significandi. Musa et poeta sibi terminant: et ratiocinatio faceret syllogismus peccantes in mā et non in forma. Ad quoniam dōm: quod duplex est modus formādi syllogismos iuxta primū modū: Et vier quod puenies est: Primus modus est quod dicitur tales videt iuenire in scđo huius. Arguitur. Non sic videre et secare sibi terminant: sed secare significat agere, et videre: secari pati: et videri. Sed pertinet idem finis idem videre et videri: et pertinet idem et secum idem agere et pati. In isto palogismo non exprimit illa falsa maxima finis quam arguit: sed ea tacet: et vera apponitur in virtute illius false maxie arguit. Alius modus est formādi palogismos secundum syllogisticā sic. Quicumque sunt alba sunt plā: mulier est alba: et plura. Quia non plā et alba sibi terminant. Et plura est pluralis nūmeri: credit quod alba sit pluralis nūmeri: sic dicēdo: mulier est alba. Ad p̄m argumentū dico quod non id est quod palogismus appearat syllogismus in dispone terminorum: sed sufficit quod appearat illatio. Ad alid dicendum quod sophista non exprimit illa falsam maximam finis quam arguit: sed tamen virtute illius arguit. Ut et intelligendū est: quod cum in figura dictio interprētemur non eadē esse eadē propter figurationē simile vocis. Sibi autem figuratio potest esse ex parte principij sic ex parte finis. Alioquin enim simili figura ei quod est alba ex parte principij: sicut albati quod est sciamna ex parte finis: si ergo moueamur aliqua esse eadē: que eadē non sunt: propter similem figurationē: sive hoc pueniat ex parte termini

sive ex parte principij sive figura dictio: erit. Questionis trisechimanona.

Veritutur viii cōmutatio vniū pdicamenti in aliud causet figurā dictio: Uide quod non, Nam sequitur Sortes percutit platonem: a

Sorte. Hic tamē mutat actio in passionē.

Hoc sequitur: quātū est: et subā est. Et sequitur: quod est: et quātū est. Hic tamen cōmutat vniū pdicamenti in aliud: ergo et ratiocinatio. Item sequitur: Quicquid heri vidisti hodie vides: albedine heri vidisti. et ratiocinatio. Hic tamen est cōmutatio ratiocinatio. Ad oppositū dicitur quod figura dictio: est: quando nos interpretamur quale quantū: vel faciens patiens. Ad questionem dicendum quod cōmutare rem vniū predicationē in rem alterius acceptam sub diuerso modo predicandi causat figurā dictio: tamē cōmutare rem vniū pdicamenti in rem alterius sub eodem modo predicandi: forte non causat figurā dictio: Ut et intelligendū est quod aliud est cōmutare rem vniū pdicamenti in rem alterius. Et res vniū pdicamenti sequi ad rem alterius. Tunc enim cōmutat res vniū pdicamenti in rem alterius: quando res vniū accipitur ac si esset res alterius. Et hoc propter aliquā similem vocis figurationē. Et hoc vult Aristotle: Dicit enim quod figura dictio: est quādū inter prēfata quale esse quid vel facies esse patiens. Sed propter hoc quod res vniū pdicamenti sequitur ad res alterius: non accipitur res vniū pdicamenti ac si esset res alterius: sed accipitur ut diuersa. Quando enim sic dicuntur: Sortes percutit platonem: ergo Plato percutitur a Sorte: non accipitur hic agere ac si esset pati. Significatur enim quod ad actionem alicuius ut agentis: sequitur passio alterius ut pacientis. Per hoc patet ad duo argumenta prima. Ibi enim non accipitur res vniū pdicamenti ac si esset res alterius: sed denotatur quod ad rem vniū pdicamenti: sequitur res alterius predicationē.

Ad arta pncia

Ceterum dico quod ly quicquid non distribuit solus: per his que sunt in genere substantiae. Immo absolute distribuit per his que dicitur quid. Sed in quolibet genere cōvenit re-

Elen. c. 2.

codē. c. 2.

pira quid: et res cuiuslibet pdicamenti vt dicit quid. Sub hoc qd dico quicquid pot accipi: vñ si ly quequid soluz distribueret p his que sunt in gñe substantie: forte hic esset figura dictiois: quicquid heri vidisti hodie vides zc. Ad argumētū in oppo situm dicendum q textus habet intelligi quando res vnius pdicamenti sub uno modo accepta cōmutatur in rem alterius pdicamenti acceptam alio modo.

Questio quadragesima.

Veritut̄ vtrum cō mutare rē vnius pdicamenti sub uno modo acceptā in rem eiusdem generis vñ alteri? sub alio modo acceptaz fit sufficiens causa nō existentie figure dictiois? Et videtur q nō. Nam posita causa ponit effectus. Sed alicubi est cōmutatio vbi nō est figura dictiois. ergo zc. Probatio assumpt: nāz sequit: qe qd currat mouef: albū currit. ergo zc. Oppositū cōclusionis nō pot stare cum premissis. Ista enim non stant simul: q nullū albū moueat. Et q albū fit aliquid qd currat et quicquid currit mouatur. Similiter hic est bon⁹ syllogism⁹: omnis homo currit: omnis homo albū est homo; ergo omnis homo albū currit. Nam ex opposito cōclusionis cum minore inferatur oppositū maioris sic: Nō ois homo albū currit: omnis homo albū est homo. ergo nō omnis homo currit. Huius dicit q ex opposito cōclusionis cum minore nō sufficit inferre oppositū maioris. Sz ois q ex oppo⁹ p⁹nis cū maiore: iferaf appo⁹ minori: nā due pmissse se hñi i rōne antecedentis respectu cōclusionis. Si aut accipitur oppositū cōclusionis cum maio re erit idem defectus qui fuit in p̄rī syllogismo. sic arguendo: omnis homo currit: non omnis homo albū currit: ergo non omnis homo albū est homo: hic est idēz defectus ergo zc. Sed p̄tra quādociqz ex opposito cōclusionis cum altera pmissa rum inferatur oppositū alterius premisse necesse est virtus syllogismū esse bonū: cu ergo ex opposito cōclusionis cum maio re inferatur oppositū minoris: necesse est illū syllogismū esse bonū. Probatio assumpti

qñcūqz alter syllogismoz pbantū est bonū: necesse est q ex opposito p⁹nis cuz vtraqz premissaz posuit inferri oppositū virtusqz pmissē. Hoc enīz pceditur et pbaf per hanc regulam: qn ad aī cedēs sequit p̄ns ex opposito psequētis sequitur: oppofitum antecedentis: sed alter syllogismoz pbantū primū syllogismū est syllogism⁹ verius: necesse est ergo q vter q syllogismus sit bonus. Item dicit q hic nō est figure dictiois fallacia. Omnis homo currunt̄ albus est homo: ergo homo albus currit. Nam hoc quod dico omnis vel quicquid distribuit pro his que dicunt quid: sed tamen hoc signū quicquid: distribuit p his que dicunt quid et sub ratioē qd. Sz hoc qd dico omnis: et si distribuat pro his que dicunt quid: non tamen sub rōne qd. Et iō sub hoc qd dico ois hō: p̄t accipi hō albus. Sz p̄tra h ē figura dictiois. Ois hō qui heri cucurrit hodie currit: homo albū heri cucurrit. ergo hodie currit. Premisse enim possunt esse vere et conclusio falsa posito casu possibili. Hic dicitur q defect⁹ causatur ex diuersitate compositionis sīm tempus. nam cum vtrōqz signo accepta duplii cōpositione eiusdem temporis argumentum erit bonum: variata autem cōpositione vtrobiqz deficiet. Nā diuersitas cōpositionum sīm tempus variat veritatem et falsitatem et habitudinem aliquoꝝ inter se ex identitate eorundem in aliquo tertio innata. Sed cōtra p̄tingu repire figurā dictiois sine diuersitate compositionūz sīm tpa. Nam hic est figura dictiois: Quicqz auditur a platone proferunt a sorte: falsum auditur a platone. ergo p̄ferat a sorte. Itaqz p̄clusio est falsa: pmissis existētibus veris posito q sortes proferat itam: nullus homo est aīn⁹: et q plato audiat totūz preter signū. Item cum diuersitate cōpositionis sīm tempora stat bonitas syllogismi. Nā hoc argumētū est bonū: Quicqz heri vidisti hodie vides: sorte heri vidisti. g zc. Et: Quicqz heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti. g zc. Si dicat q nō est filie de istis duob⁹: qe qd heri vidisti hodie vides: sorte: zc. et qe qd heri vidisti hodie vides: albū heri vidisti. g zc. qr iter sub aīz et accīs cadit alīqz implicatio media q n̄ cadit qn̄ sub

quicquid accipit aliquid quod dicit quod. Sed pro circa ly sententia exprimere eandem implicationem: et tunc arguitur est necessariu[m] diuersitas genitivis p[ro]p[ter] se non causat defectum in argumento. Ad oppositio hic est figura dictio nis: Quod scriptum est scriptus quis: falsa oratio scripta est: ergo falsam orationem scriptus aliquis: et hic est comutatio. Ad quoniam dicitur est: quod comutatio vius modi predicationis in aliis modi predicationis est sufficiens cum non existentie figure dictio[n]is: hoc tamquam difficile est videre in quibusdam: nam istam comutationem cocomutat diuersitas compositionis sicut ipsi: et quod aliquid quod est causa per accidens coiungit illi quod est causa per se: difficile est videre quod eo per fit causa. Dicit enim Aristoteles in 7° metha. quod si natura circuli non possit reperiri nisi in esse: difficile est videre ut per se est de essentia vel non est quod natura circuli potest reperiri in alia materia. quod in esse: ut in materia lignea et cuprea: ideo facile est videre quod per se non est de essentia circuli. Et similiter est in ista oratione: quod cuncti heri vidisti hodie vides te: nam hic sunt duo quod virumque videf esse causa figure dictio[n]is. diuersitas et comutatio: nam amota comutatio diuersitate compositionis manente: argumentum apparent necessariu[m]: ut si sic arguitur: quod cuncti heri vidisti hodie vides: sententia etenim vel non est videf esse causa defectus huius virumque simul. Ut runimus dicitur. quod comutatio solu per se est causa de defectus: cui in quicunque annectitur diuersitas compositionis. Sed tamen diuersitas compositionis non est causa defectus: hoc per exemplum et ratione. Exemplum: nam haec est figura dictio[n]is: Quicquid auditur a platone perficitur a sententia: falsum auditur a platonem. ergo sententia. Conclusio est falsa remanente hypothesi ut supra: hic tamen non est diuersitas compositionis sicut ipsi. Ratione sic: nam in quibusc syllogismo necesse est quod yna propositum se habeat ut totum: reliqua ut per se decisa ab illo toto: nam oportet syllogismus colludit virtute primae figure. Sed nec quale sub ratione quilibet: nec quinque sub ratione quanti se habent in ratione partis decise ab eo quod dicitur quid: nec ex conuerso. Si ergo sub eo quod dicitur quod sub ratione totius accipitur: quod sub ratione prius: ibi erit figura dictio[n]is: et tamen non erit ibi diuersitas compositionis: hoc patet per illud exemplum. Quod scriptum est scriptus quis: falsa oratio scripta est: quod est. Nam ly quod in maioris accipit sub ratione quid: et in minori com

paratur ad hoc quod dico: falsa oratio sub ratione qualis. ergo mutatur quid in quale. Et haec est quod vult Aristoteles: putas ne quod quis habuit et non habet admisit illud. Et haec concessa a re spondet: infertur. Decem digitos habuit quis et non habet. ergo decem digitos admisit quis: hic est figura dictio[n]is: nam haec mutatur quid in quantitate. nam decem significant quantitatem. Sed quod est comutatio et quod non hoc potest dinosciri exemplo et ratio precedente. Cum identitas extremitatum inter se includat in identitate extremitatum in medio: alibi propter premissas non sequeretur conclusio. Si ergo mediuz copatur vni extremitate sub ratione quid: et alteri extremitate sub ratione qualis vel quanti. Si ista diuersitas lateat propter similem figurationem vocis: figura dictio[n]is erit in argumento ut patet in isto exemplo: Quicquid auditura a Platone perficitur a sententia. Res enim intellecta in hoc quod dico quicquid: comparatur ad haec quod est proferritur sententia sub ratione quid: quia inquit vox est et non ut est significativa veritatis vel falsi. Sed ad hoc quod est falsum comparatur sub ratione qualis. Et ideo ibi comutatur quid in quale. Unde comutatio est causa non existentie figure dictio[n]is. Sicut ergo in fallacia accidentis est defectus syllogismi et in figura dictio[n]is est defectus syllogismi. Sed in figura dictio[n]is occultatur non existentia per similem figuram nonem vocis ad vocem. Sed in fallacia accidentis occultatur non existentia per vniuersitatem rei. Sed contra: hoc est bonum argumentum: Iste dat unum solum denarium: et non habet unum solum denarium: ergo dat denarium. Et sequitur: dat denarium. ergo dat quod habet: et non sequitur: Iste dat unum solum denarium: et non habet unum solum denarium: ergo dat quod non habet. Hic tamen sit eadem commutatio que sit in hoc argumento scilicet. Iste dat unum solum denarium: et non habet unum solum denarium: ergo sententia. Comutatio ergo non est causa precisa figure dictio[n]is. Et dicendum quod illud argumentum est bonus: Iste dat unum solum denarium sententia. qui est primus paralogismus: nec est ibi figura dictio[n]is. Et tamen in paralogismo Aristoteles est figura dictio[n]is. Cum enique dicitur: Iste

Dat vnu solum denariū: duo dicuntur sed dare denariū et modus dandi. In minori autem cum dicitur: et nō h̄z vnu solum denariū: ibi solū negat modus h̄ndi et nō res ipsa: et ideo res pōt cōcludi sic dicendo: ergo dat qd h̄z. Sed in paralogismo arit. ex negatione modi rei proceditur ad negationē ipsi rei: ideo ibi cōmutat modus rei in rem. Ad p̄mū argumentū dōm q̄ hic nō est figura dictionis. Quicqđ currat mouetur: album currat: ergo rē. Nō enī sumptio cuiuslibet denotantis q̄le sub aliquo denotāte quid: facit fallaciaz figure dictionis: sed solum si quale accipit ut p̄s decisa ipsius quid. Unū ad formā argumenti dico q̄ in ista p̄pone maiore: quicquid currat mouetur: attribuit moueri ipsi currenti accepto sub rōne qd. In minori autem significat attribui ei cui accident albus: vnde est sensus: album. i. res alba rē. Ad scdm dico q̄ hic nō est figura dictionis: Omnis homo currat: homo albus est homo: ergo rē. nam in minori: homo albus. nō accipitur sub rōne albi: sed sub rōne hominis cui accedit album: Et sic p̄z ad qōem. Qō q̄dragēsimāp̄.

Meritetur trūz

commutare quale quid in hoc aliquid: faciat fallaciaz figure dictionis? Ut deq̄ nō

Nam si sic in consequentijs

Aristo. in libro p̄dicamentor̄ esset figura dictionis. Arguit enim sic. Si color est in corpore: ergo in aliquo corpore. Similiter si anima mouetur aliqua specie motu: mouetur: hic tñ pceditur a quali quo ad hoc aliquid. Si dicatur q̄ hic pceditur a quali quo ad quale quid: nam aliquē rōnem h̄z eius qd est quale quid. Contra Arist. ibi dem p̄ hoc intendit ostendere q̄ oia que sunt: vel sunt in primis substantijs: vel di- cuntur de p̄mis substantijs: vnde per hoc quod est aliquid corpus videtur sumere substantiam primam et per cōsequens hoc aliquid. Item si talis cōmutatio saceret figuram dictionis sequeretur q̄ in cōuer- sione vniuersalis affirmatiue esset figura dictionis: cōsequens falluz ergo aīs: cōse- quentia p̄z. Nam sic dicendo. Omnis ho- mo est animal: ergo quoddam animal est

homo. In p̄ma ly animal significat quale quid: et in secunda hoc aliquid. Item in terpretari ea esse eadē que eadem sunt: nō facit figuraz dictionis: sed singulare et vni uersale sunt realiter idem: ergo rē. Item si cōmutare quale quid in hoc aliquid: sa- ceret figurā dictōis: tūc ecōuerso cōmutare hoc aliqd saceret figurā dictōis: cōsequēts falsuz: ergo et antecedens: cōsequēta patet nam sicut cōmutare equale in quātū: facit figuram dictionis: sic ecōuerso: cōmutare quantuz in quale facit figuram dictionis. Falsitas cōsequēta patet. Nam tūc hic eēt figura dictōis: Iste homo currat: et iste hō est hō: ergo rē. Si dicaf q̄ ly hō in hac mi- nori: iste hō est hō: nō significat quale qd sed hoc aliiquid. Cōtra. tūc nō esset hic figu- ra dictionis: homo est plato: sortes est hō ergo sortes est plato. Et ppter in hac mi- nori predicaf supius de de inferioris: supi aū respectu sui inferioris dicit quale quid. Ad oppositū Arist. dicit q̄ hic est figura dictionis. Loruscus est alter ab hoie coru- scus est hō: ḡ rē. Ad qōnē dōm est q̄ cō- mutare quale quid in hoc aliiquid: facit fi- guram dictōis. Lica q̄ p̄mo itelligendū est qd itelligim⁹ p̄ quale quid et hoc aliqd. Ad cui⁹ evidētia itelligendū est q̄ nomē speciei et nomen individui eiusde spēi ean- dem naturam important sicut hō et iste hō. Sed ista natura p̄ nomē speciei et individui diuersimode importat. Per nomē enim spēi importatur put sibi accidit vniuersa- litas et p̄icularitas: p̄ nomē autē individui importat put est hec natura. Rō aut̄ signi- ficandi p̄ma est rō significandi eius qd est quale qd. Lui⁹ rōnem assignat Boe. nā qd dicit. Et circa p̄ma subam qualitatē deter- minat. Ista aut̄ eadē nā significata p̄ termi- nū singulare⁹ p̄ modū determinatiōr̄ hoc aliqd. Unū hoc aliqd et quale qd sunt diuer- se rōnes accipiēti eandē nāz. Si aut̄ aligs interptat hāc accipiōez v̄l rōnē accipiēdi esse istam: et hoc ppter similitudinē vocis ad vocē: figura dictionis erit. Si aut̄ ppter vni- tate rei fallacia accipiēts erit. Et qz difficile ē videre diuersitatē rei et vnitatē rei: h̄z facile sit videre similitudinē vocis ad vocē: ideo paralogismi tertij modi: figure dictionis difficiles sunt ad soluēndū: ppter causam.

Ad qōnē

apparētie accūs annexam. Cūlter⁹ est intelligendū q̄ nō omnis illatio a termino significante quale quid ad terminū signifi cantez hoc aliquid facit figuram dictionis; sed solum illa in qua quale quid accipit ac si esset hoc aliquid vel econuerso. Et hoc est quando aliquid attribuitur ipsi cōmu ni p̄t cōmune est: et postea singulari p̄t est hoc vnum sicut hic: Homo est species; Sortes est homo: ergo sortes est species. Ad ar⁹ p̄ncipalia CAd p̄mā rōnē dōm cum dicit: Color est in corpore tē. q̄ hic pceditur a quali quo ad quale quid: q̄r ly aliqd corpus ratione z cōmuni habet vnde supposita concernit: nam vniuoce de multis potest predicari. CAd illud contra hoc: dico q̄ licet prima substantia in re sit hoc aliquid: determina ta iamen b̄m intellectum potest habere rō nem cōmuni. Et vt substantia prima ha bet ratione z cōmuni per hoc qd est aliqd corpus designatur: nāz sicut prima substā tia de hac substantia prima et illa predicat sic aliquid corpus de hoc corpore et illo predicator. Unde si per hoc qd dico aliqd corpus: solum hoc corpus designare. Az. sacer et fallaciaz psequentes sic arguendo: Color est in corpore ergo in aliquo corpo re. CAd aliud dōm: q̄ in cōuerstione vni uersalis affirmauie nō est figura dictiois: Nam ibi non accipit quale quid ac si esset hoc aliquid. Sed ibi proceditur a termio significante quale quid: p̄t stat p̄ plurib⁹ suppositis ad eundē significantē hoc aliqd et hoc p̄t stat p̄ pauciorib⁹. Nam in p̄ma ppōne significat q̄ aial p̄ aliquo sui attri butur hoi p̄ quolibet sui: et in scđa q̄ ho mo p̄ aliquo sui attribuitur aiali p̄ aliquo sui: vnde vniuiformiter accipitur in aīcedē te et p̄ntē. CAd aliam rōnē dico q̄ licet ter min⁹ cōis et sūi suppositū p̄ se sint realiter eadē: modi in significandi ei⁹ qd est qle qd et hoc aliqd sunt diuersi. Un̄ cōmutare ista adiuice ppter silitudine vocis cāt figura dictionis. CAd ultimū dico: pcedendo qd infer. Et cū dī tūc esset hic figura dictionis. Iste hō currit: iste hō ē hō: ḡ hō currit. Dico q̄ figura dictionis n̄ est hic: nā hoc aliqd non accipitur ac si esset quale quid. Un̄ in ista: Iste hō est homo attribuit p̄dicatu⁹ ei qd est hoc aliquid: s̄ nō solū sub hac rōne

vt est hoc aliquid: sed vt secuz compatitur aliaz acceptance. Un̄ hic est figura dictiois: Sortes est induviduuz: hō est sortes: ergo homo est induviduum. Ex istis sequitur plus vel vltierius q̄ pcedere a plurib⁹ de terminatis ad vnum istoru⁹: est pcedere a quali quo ad hoc aliqd. Nam quando ali quid in pmissis accipitur pro diuersis ha betratione cōmuni: et p̄ sequens rōne eius qd est quale quid. Accipiunt ergo aliquod istorum respectu alicuius de quo il lud qd habet rōnem cōmuni predicator: est facere figurā dictionis. Sicut hic: Sortes est homo: plato est homo: ergo Sortes est Plato. Qd quadragesima secunda,

Meritur viruz sub termino significante quale quid latet diuersitas interptator⁹ in tertio mō figure dictionis: q

Vide q̄ nō nāz diuersoru⁹ locor⁹ sed m̄ specie sunt diuerse cause apparen tie b̄m specie sed figura dictionis et eq uocatio sūt diuersi loci b̄m specie distinci. Cum ergo in equocatione vnitas vocis b̄m mām et formā sit causa apparentie: non p̄t esse causa apparentie figura dictionis: vel sequitur q̄ i tertio mō figure dictionis sit equocatio. CItē in quolibet mō eiusdē loci sophistici debet esse eadē causa apparen tie: nam modi eiusdē loci nō differunt specie. Cum ergo in primo modo figure dictionis similitudo vocis ad vocem sit causa apparentie: identitas vocis non erit causa apparentie in tertio modo. CItem in figura dictiois similitudo vocis ad vocem est cau sa appare ntie: sed vbi est similitudo ibi nō ē identitas: cum ergo similitudo vocis ad vocē sit causa apparentie in tertio modo figure dictionis: sequitur tē. CAd oppositū. Figura dictionis est quidaz locus cuius p̄ncipiuz mouu⁹ est in voce: sed vbi est diuersitas interptator⁹ sub termino signate qle qd lat⁹: difficile est assignare cāz apparentie sic est in 3° mō figure dictionis: vt puta i isto palogis mo: hō est spēs: Sortes est hō: ḡ Sortes ē spēs: q̄re tē. CAd qōnē dōm q̄ b̄ ē duplex Ad qōnē via et vtraqz pbabilis. Prima q̄ diuersitas interptator⁹ in 3 mō figure dictionis lateat s̄ termino signate qle qd. Ma cū dīct⁹ occultet

per apparentiam in eisdem debet esse causa apparentie in quibus cooperata est causa non existit. Sed velut causa non existit est diversitas interpretatorum: sed diversa interpretata interpretans quicquid per diversas dictiones ut in primo modo figurae dictionis: Quia sic arguitur. Secare et videre similiter terminatur et tunc causa appareretur consistit in duabus dictionibus. Quiaque diversa interpretata interpretantur per unam dictio. Et hoc duplicitera aut sic quod dictio unum significat et aliud concernit et tunc est secundus modus. Aliud quod dictio unum significat et aliud appellat et tunc est tertius modus. Cum ergo in termino signante quale quid lateat diversitas interpretatorum in eisdem est causa appareretur sub quibus latet causa non existentie ut dictum est: segnatur quod in tertio modo figurae dictionis diversitas interpretatorum lateat in termino signante quale quod. Et hoc videtur velle Ap. in libro predictamento: ubi dicit quod omnis substantia videtur significare hoc aliquid et in primis substantiis indubitate verum est. In secundis autem similiter videtur sub appellatiofigura hoc aliquid significare. Ut erit intelligendum est quod similis figuratio vocis ad vocem per se requiritur ad figuram dictionis. Quia autem maior identitas in figura dictionis repatriatur quam in identitas similitudinis hoc accedit figurae dictionis. Et per hanc partem ad rationes. Ad primam: Hic quod unitas vocis secundum materiam et formam per se regitur ad equocationem. Quia autem unitas vocis repatriatur in figura dictionis hoc accedit ei: sed tamen propter ipsum argumentum dicendum quod licet in tertio modo figurae dictionis diversitas interpretatorum lateat sub unitate vocis: non tamen est equivocatio. Nam in equocatione regitur quod nomine significetur diversa. Sed terminus dicens quod in tertio modo figurae dictionis non significetur duo, sicut quod et hoc aliquid: sed soluque quod et sub appellatiofigura videtur hoc aliquid significare. Ad aliam via probabilis est quod similis figuratio vocis ad vocem est causa appareretur in figurae dictionis: et in quolibet eius modo est hoc manifestum in primo modo. Nam Ap. in secundo huius sic format paralogismus: Cidere et secare et similiter terminatur. Cidere et secare similiter terminatur. Sed secare significat agere et et videre. Secare autem significat pati ergo et

ca. 2.2^o p.Ad ar^{ta}
p.^{ta}

ca. 5.

videtur. Sed coningit aliquid simul et semel videtur et videri: quod agere et pati. Si dicas quod in isto paralogismo quod auditur a platone pertinet a sorte: falsum auditur a platone et recte nullum est similitudo inter quod et falsum. Dicendum quod paralogicans penes secundum modum sic paralogica: falsus et lignum sunt terminatur: sed lignum habet quod: ergo et falsum significat quod: et si significat quid: sub quicquid potest accipi.

Questio quadragesima tercia.

Irca fallacias

extra distinctionem: queritur utrum partialis identitas aliquius habet in se diversas naturas vel rationes ad aliqd participandas unitarum sit cause apparenite fallacie accidentis? Et videtur quod non. Nam tunc in quolibet bono syllogismo est fallacia accidentis: prout falsum: quod et antecedens. Probatio dicitur. Nam hic esset fallacia accidentis: Omnis homo est animal: plato est homo: ergo plato est animal. Nam animal est in cludi diversas rationes: et cum unita illarum in conclusione percludit de platone. Item diversorum locorum secundum spem diversae debet esse apparentie: sed partialis identitas est causa apparentie in secundum quod et simpliciter: quod partialis identitas alicuius dictum secundum quod ad idem dictum simpliciter est causa apparentie ibidem. Ad oppositum Ap. dicit quod fallacia accidentis est: quod aliquid similiter attribuit rei subiecte et accidenti cui in dissimiliter insit. Sed si nulla esset ibi identitas: nulla esset ibi apparentia: et si totalis identitas nullus esset ibi defectus: ergo recte.

Questio quadragesima quarta.

Meritur utrum

supius possit accidere suo inferiori? Evidetur quod non. Nam Ap. primo physicorum dicit: Quod vere est nullum. T.c.26. et dicit: sed animal vere est: quod nullum accidit. Quod animal sit illud quod vere est: p: nam animal est substantia: subiectum autem est id quod vere est cum nullum accidat. Item supius est de intellectu inferioris: ergo recte. Item accidens potest inesse et non inesse subiecto: sed supius non

ca. 4.

Ad p̄maz
q̄nem.i. elen.
ca. 5.Ad arg^{ta}
p̄c q̄nemAd 2nd
q̄nem

non potest esse in suo inferiori manente in
ferioris et ceteris. Ad opositum triplex in primo habet. Dicit quod triangulo accidit figura; sed figura superius est ad triangulum; et ceterum. Ad primum questionem dicendum quod partialis identitas alicuius habet in se diuersas rationes; ad aliquam earum est causa appareret fallacie accidentis; nam regula defecit accidentis; et fallacia accidentis ab aliis locis distinguuntur. Primum prout in isto para-
logismo: illud est species; plato est habens; et plato est species. nam partialis identitas de ly ho potest includit diuersas rationes per quas una potest substatre accidentem intentionalem; et per alias conuenire singulari ad platonem; facit credere quod quid potest predicari de habendo et quod possit predicari de platone. Secundum prout. Per hoc enim quod entis appareretia accipit a parte rei distinguitur a locis in dictione; quod ait distinguit ab aliis locis extra dictione hoc patet. Et hoc est quod dicit triplex in illo causa. Fallacia autem sit in his. Dicitur. non quod fallacia accidentis puenit ex eo quod non potest dividere inter idem et diuersorum unum et multa. Ad secundum argumentum dicitur: negando consequentiam. Ad probacionem eiem cum dicitur quod superius in se includit duas naturas. Dicendum quod licet alia in se includat duas naturas et similitudinem unam eam coeniat suo inferiori; quod in iste rationes non sunt extraneae ut ad tertium comparatur. Id in illo syllogismo non est fallacia accidentis. Ad hoc enim quod sit fallacia accidentis requiritur quod illae rationes sint sibi repugnantes ut ad tertium comparatur. Ad aliud dicendum quod inferior patet quod prius talis identitas sit causa appareretie similitudinis et simplicitatis. Ut potest dici ad rationem quod rationes diuersae includit in termio paralogismi accidentis sunt ita repugnantes quod una eam nec includit in se nec simpliciter nec diminuite aliam; sed in dicto sum quod diminuite includit dictum simplius. Ad aliam quoniam dicendum quod accidentes dicitur tripliciter. Uno modo quod aduenit rei; et est extra eius intellectum. Et isto modo potest dici quod inferior accedit suo superiori. Nam in intellectu superioris non includit inferior. Tertio capitulo accidentes per ipsum quod est extranei alteri; putad tertium comparatur. Et hoc modo non solu inferioris accidentis superiori; sed superiori inferiori; ut figura triangulo. Nam ratio ipsius figure est extranea rationi

trianguli; putad triangulo coenit hec passio habere tres et ceteros per se et propria. Et isto tercio modo accipit accidentes in fallacia accidentis. Unquamque in aliquo discursu syllogistico accipitur terminus includens in se diuersas rationes; ita quod iste terminus acceptus sub variante est extraneus sibiipsi ut sub alia ratione accipit et per unam illarum rationum comparatur unum extremum; et per alias alterius ibi erit fallacia accidentis; ut hic habens est platos; sortes est habens; et sortes est plato. Quod accidente intelligendum est quod maior et minor et medius potest habere rationes accidentis. Unde triplex in isto dicitur quod fallacia accidentis est quando aliquid similiter attribuitur subjecto et accidenti inesse; cum tamen similitudine non insit. Unde ibi vult minorum habere rationem accidentis; sed tamen magis propriam illius similitudinis includens diuersas rationes potest dici accidentis. Sed intelligendum est quod quidam considerant fallaciem accidentis quantum ad fieri; et quidam quantum ad factum esse. Considerantes prius modo dicunt minorum habere rationem accidentis. Nam ante additionem minorum non sicut aliqua variatio; licet enim medius in se includat diuersas naturas; tamen similitudinem unam comparatur subiecto ante additionem minoris. Considerantes secundum modo dicunt: quod terminus includens in se diuersas naturas debet dici accidentis; quia ex illo termino capitur tota variatio. tamē sum p̄m quilibet terminus potest habere rationem accidentis. Rationes solvantur in questione.

Quæstio quadraginta quinta.

Meritur virtus fallaciae accidentis possit causari ex variatione alterius minimi quam medium syllogistici. Ut virtus possit causari ex variatione alterius minimi quam medium syllogistici. Ut virtus possit causari ex variatione alterius minimi quam medium syllogistici. Nam fallacia accidentis causatur ex diuersa comparatione alicuius termini ad diuersa; sed in plurimis nihil potest comparari ad diuersa nisi medium; quod in plurimis nullus terminus bis accipitur nisi medius terminus; ergo et ceterum. Item si medium non sit varians necessitate est extrema coniungit; sed in fallacia accidentis conclusio non sequitur ex necessitate; ergo necesse est medium variari. Assum

plum p3. Nā quecūq; yni t eidem non variato sit eadē: ipa inf se sūt readē. Si dicat ad istas rōnes q; maior sub vna rōne ipsi medio i pmissis pōt cōpari, t sub alia minori in p̄clusiōe. Et per q̄is ibi erit accīs ex variatione maioris. Contra. habitus t pri uatio habent fieri circa idem. sed fallacia accītis q̄stū ad sui non existentiā: est pri uatio forme syllogistice. nam peccat diffini to syllogismo. sed forma syllogistica solum cōsistit in premissis ergo fallacia accītis solum causat ex variatione in premissis. sed nihil potest variari in premissis nisi medium: ergo t̄. Assumptum p3. nam p̄ Arist. p° prior quando medium est in toto primo t postremū in toto medio: necesse est extrema coniungi. Item conclusio est aliud a premissis vt patet intuenti eius diffini tionem. Item intellectus conclusionis includitur in intellectu pmissarū. sicut ergo termini accipiuntur in premissis: sic necesse est accipi in conclusione. alter enim propter premissas non sequenter conclusio. si ergo non sit variatio in premissis non erit variatio in conclusione: Sed in premissis nihil potest variari nisi medium: quia variatio non est absq; bina acceptione altius termini: sed nihil bis accipitur in pmissis nisi medium ergo t̄. Ad oppositū pbs dicit in secundo huius: q; hic est fallacia accidentis: Iste canis est tuus: iste canis est pater: ergo est tuus pater. Iste enim terminus canis non variatur: sed solum ly tuus: quod est maior, in qua accipitur ratioē possessionis. Significat enim q; iste canis est tua possessio. in conclusione autem accipitur ratione efficientis. Potest etiam cau sari ex variatione minoris vt patet hic: Sor tes est individuum: homo est sortes: ergo homo est individuū: Hoc etiam patet per rationem. Nam fallacia accidentis accidit ex diuersa comparatione et extranea aliquius ad diuersa. Sed quilibet terminus sub diuersa ratione t extranea potest cōparari ad diuersa. ergo t̄. Ad questionem dicendum. q; fallacia accidentis potest cau sari ex variatione maioris: minoris t me dij differēter tamen. Nam medium varia tum secundum diuersas rationes compa ratur vni extremo taliter: Sed extremus

variatum scđm vnam ratione cōparatur medio t scđm altam rationem alteri extre mo in conclusiōe. Ratio huius est ista: Nā fallacia accidentis est immediate defectua forme syllogistice: s; forma syllogistica nō solū cōsistit i pmissis s; t̄ i p̄clusiōe. q; varia tio que est in fallacia accidentis potest esse in premissis t in conclusione. Adediuꝝ aut̄ non ingredi conclusionez. Potest igitur causari ex variatiōe alterius termini q; me dij. Assumptum patet. s; q; fo:ma syllogisti ca non solū cōsistit in pmissis. Nam syllo gismus est quedam habitudo inferens. cō clusionem tāq; consequens ex premissis t tanq; ex uno antecedente. vnde due pmissse habent in ratioē vnius antecedentis respectu cōclusionis. Hoc etiā patet ex modo t figura syllogismi que sunt quasi quadam dispositiōes consequētes ipsum syllo gismum. Hodus aut̄ distinguit a modo per conclusionem. Si enī ex istis premissis: Omnis homo est animal: omne risibile est homo: inferat ista cōclusio. ergo omne risibile est animal. est primus modus prime figure. Si autem ex eisdem premissis inferatur ista conclusio: ergo quoddā animal est risibile. est quintus modus prime figure. Figura aut̄ a figura distinguitur p̄ p̄clōne. vt p3 i syllogismo ex oppositis. Si enī sic arguit: Illa disciplia ē studiosa. ois disciplia ē studiosa t fertur p̄clusio ita: q; nullū studiosum est studiosum. est dispositio tertie figure. Si autem ex eisdem premissis inferatur ista cōclusio. nulla disciplina est disciplina est dispositio secūde fig ure. cum ergo p̄clusio diversificet modum t figurā: que sunt dispositiōes consequētes ipsum syllogismū: videtur q; de ratioē syllogismi sit conclusio. Hoc etiam patet p̄ exempla. Et p° in prima figura. Nam hic est fallacia accidentis: homo est species: sortes est homo: ergo t̄. Et hoc est ex variatiōne medijs. Sed si arguatur sic: Sortes nō est species: sortes est hō: ergo hō nō est species. Hic ex variatione eiusdem termini causa acceñs. p° tñ fuit medium t nūc est minor extremitas. De variatione maioris in pma figura. Exemplum. triangulus habet tres angulos per se t primo: figura est triangulus: ergo t̄. Hoc quod est habere tres di

versimode cōparatur medio & ipsi minori: hō autem tres est maior: extremitas. In secunda figura hoc patet. Nā hic est fallacia accidentis. Sortes nō est sp̄s: hō est species: ergo hō nō est sortes: ex variatioē minoris. Et ex variatioē maioris sicut. Hō ē species: Sortes nō est species: ergo Sortes nō est homo. In tercia figura ex variatione minoris sic: Sortes nō est sp̄s. Sortes ē hō: ergo t̄c. Ex variatioē maioris sic. Omnis triangulus h̄z tres p̄mo: triangulus ē figura: ḡz t̄c. Sic ergo patet q̄ arguendo p̄ euīdē paralogismū affirmatiue i vna figura: & negatiue i alia: medius terminus variat̄ i uno syllogismo eruī maior v̄l minor in alio. Q; autē necesse sit euīdē finiū variari in paralogismo affirmatiuo & negatiuo patet per hoc q̄ quelibet p̄pō in fallacia accidentis vox est: aliter enīz sub vnitate vocis lateret multiplicitas: & esset locus in dictioē. Sed sic arguendo. Hō ē species: Sortes est hō: ergo Sortes ē sp̄s: ly sortes nō variat̄: ḡ in uno paralogismo: Sortes nō est species: Sortes est hō: ergo hō non ē sp̄s: nō variabit̄: cui vni formiter accipiatur affirmatiue & negatiue. Sed hic ē fallacia accidentis & nō ex variatione mediū qđ est ly sortes: ergo ex alteri⁹ variatioē. Patet ergo cum dicis. Hō ē species: sortes ē hō: ergo t̄c. Qđ hic ē accidentis ex variatione mediū i prima figura. Si iste termin⁹ fiat medius in tercia figura adhuc erit acciñ ex variatioē eiusdez termini: vt homo ē species: homo ē Sortes: ergo t̄c. Et ex variatioē alterius termini qđ mediū in tercia figura sic. Non sortes ē sp̄s. Sortes est hō ergo nō hō est species. Cōclusio est falsa: & p̄missa sunt vere & variat̄ minor ex extremitas. Similiter si sit syllogism⁹ in secunda figura vt sic. Hō est species: nō sortes ē sp̄s: ergo nō sortes est hō. Cōclusio ē falsa & p̄missa vere. In quolibet ḡ paralogismo accidentis est acciñ penes variationem termini: qui i aliquo paralogismo ē maior in aliquo minor: & in aliquo mediū. Ad vindicandum aut qđ mediū est variatus: & qđ nō s̄m quod s̄a viendū est tali regula. Sumendum est mediū cū reduplicatione alterius extremitatis. Et si mediū sic sumptū vere cōueniat alteri extremitaz: tunc nō est variatus.

Sicutē nō vere cōueniat tunc ē variatus. Alij dicit q̄ est semp̄ cōsiderandū ad subiectum & acciñ: virū differant inter se & in tertio vel nō. Si nō: non sit accidentis sicut hic: Percutio sortis: Sortes est ventiens: & percuso venitē. Si aut̄ differant inter se & in tertio ut ē acciñ: vt hic Logosco coriscum: coriscus ē venies ḡ t̄c. Aliter dico qđ considerandū ē: virū oppositū maioris extremitatis cōuenire possit medio: f̄z q̄ mediū cōuenit minori extremitati: & si sic tunc est accidentis: vt hic: animal ē genus: hō est animal ḡ t̄c. Ad primū arg⁹ cū dicit: q̄ fallacia accidentis nō causat absq̄ diuersa cōparatiōe alicui⁹ termini ad diuersa: dico q̄ vix ē. Et vñter⁹ cum dī in premissis nihil pot̄ variari nisi mediū terminus. Concedo. Tōrō cōcludit q̄ in premissis nō pot̄ esse accidentis absq̄ variatioē mediū: & hoc cōcedo. Ad scđm cū dī: si mediū sit vñz necesse est extrema cōiungi. Dico q̄ si mediū est sic vñz in cōparatiōe ad extrema: necesse est aliquā cōclusionē sequi: vñlla in qua extrema habet vnitatem: sed tñ per mediū sic vñz non op̄z illā cōclusionem q̄ accipitur in paralogismo accidentis seq. Ad rōnes in oppositū. Ad p̄mā dōm q̄ forma syllogistica cōsistit in premissis vt ordinat ad cōclusionē. Unde ex hoc nō sequit̄ q̄ accidentis solum causest ex variatioē mediū: nam licet nullus termin⁹ i p̄missis posset variari nisi mediū: si tñ p̄missa cōsideren̄ re⁹ p̄cōnōs iferēde q̄ libet termin⁹ pot̄ variari: nā sic q̄ libet termin⁹ bis accipit̄. Ad aliud: cū dī q̄ cōclō ē aliud a p̄missis: dico q̄ h̄z cōclō sit aliud a p̄missis: non tñ ē aliud a syllogismo. Ad vñter⁹ cū dī q̄ cōclō icludit i p̄missis. Dico q̄ illa p̄clō q̄ sequit̄ ex p̄missis: i p̄missis icludit: sed tñ illa cōclō q̄ iferit ex variatioē maioris re⁹ mediū & minoris in cōclusiōe i intellectu p̄missarū nō icludit. Qđ. 46.

Meritur

vtrum p̄cessus a
re subiecta ad acciñ faciat
fallaciā accidentis & Et vi-
detur, q̄ sic: qz. Aristoteles
dicit q̄ accidentis sit eo q̄ nō
est necesse quod de re dicis de acciñ dici.
Item hic est acciñ. Tu cognoscis coru-

q

d 2

Ad arg⁹
p̄ncipalia

1. ele. c. 3.

scū: coruscus est yemēs: q̄ r̄c. et pcedit h̄ a
re subiecta ad accidēs. Ad oppositū: hec
p̄na ē necessaria: Dis edificator edificat: h̄
albū est edificator: q̄ hoc albū edificat: q̄ n̄
stant s̄l q̄ hoc albū nō edificet et sit edifica-
tor: et q̄ dis edificator edificat. Dicendū q̄
accīns peccat immediate p̄tra syllīm. Ad vidē
Ad qōnē. dū ergo q̄n̄ est accīns et q̄n̄ nō: vidēndū est
p̄mo qd̄ facit necessitatē i syllō: cognoscit
enim p̄uatio p̄ habitū. Unde itēlligendū
est q̄ tota necessitas syllī est i hoc q̄ mediū
ad qd̄ vniiformiter ex tremis sunt cōparata
sub vna rōne accipit. Qūcūq̄ ḡ extrema
accipituitur adiūce cōparata ad mediū s̄m
varias rōnes accidēs est. Et possibile ē alī
qīḡ cōiungant s̄z hoc nō erit pp̄ cōpara-
tionē quā h̄it extrema ad mediū: h̄ mani-
festū est i oib̄ exēplis Ari. Tu cognoscis
oē bonū: qd̄ yolo interrogare ē bonū: ḡ r̄c.
Ista cōclusio nō seq̄tūr q̄r̄ hoc qd̄ dico bo-
nū sub diuersa rōne cōparat ad hoc. Tu co-
gnoscis: et ad h̄: qd̄ yolo interrogare: q̄r̄ hec
pp̄o scīz: Tu cognoscis oē bonū: vera est
sub rōne q̄ bonū. Sed cū dī: Quod yolo i
terrogare ē bonū: hoc qd̄ dico bonū: accidēs
est huic qd̄ yolo interrogare: put bonū
cadū sub cognitō tui. Et iō nō cōiungū-
tur extrema. Et breuiter itēlligendū est: q̄
qīcūq̄ alijs terminus vni cōparat acci-
p̄t sub alia rōne vi est alteri termino cōpa-
ratus. Si ille rōnes nō neccessario se inclu-
dunt accīns ē. Et hīc cōcludo q̄ si rō sub
q̄sūt res subiecta ivna pp̄o sit extrāea rōi
sub qua sumit in alia: in tali pcessu accīns
erit. Ad primā rationē dico q̄ Aristote-
les intelligit q̄ rō vni termīnū ē extra-
nea rōni alteri s̄m q̄ ad aliqd̄ tertiu cōpa-
rat sicut dignū ē: vt hic: Iste canis ē tu? r̄c.
Rō. n. eius qd̄ ē tuus s̄m q̄ cōparat ei qd̄
ē canis: extranea ē a rōne eiusdē s̄m q̄ com-
parat ei qd̄ ē pater. Ad aliud dico q̄ ille
pcessus nō valēt: q̄r̄ pcedit utrā res subiecta
ad accidēs quod est ei extraneum.

Qd̄ q̄dragesimaseptima.
Meritur vtrūz ya-
diū sit sufficiēs causa nō exi-
stentie in fallacia acciden-
tis? Et videtur q̄ nō. Nam
posita causa de neccessitate

ponitūr effectus: sed medio variato nō est
necessite fieri accidēs. ergo r̄c. Probatio
assumpti p̄ syllogismos viles: nam in aro-
re exire de neccessario et minore de cōtingē-
ti: sequis cōclusio de cōtingēti. Nam seq̄tūr:
Omnis hō de neccessitate ē animal: cō-
tingū ad vtrūlibet albū esse hominē. ergo
contingit album esse animal. Et similiter
sequitūr. Omnis hō de neccessitate ē animal:
album ē homo: ḡ album ē animal: et nū me-
diūm hic vt homo: diuersa rōne cōparat
maiori et minori: q̄r̄ maiori cōparatur sub
modo neccessitatis: minori autē p̄notaz cō-
tingentie: vel p̄ verbū de inesse. Item
mediū respectu maioris habet rōne partis:
respectu minoris habet rōnem totius.
Et ideo diuerse sūt rōnes variatōes mediū
non ergo causat accidēs variatio mediū.
Ad oppositū. Mediū variatū est duo
media vel habet rōnem duoz mediorū. s̄z
duo media nō vniunt extrema. ergo r̄c.
Ad qōnēm dicēdū: q̄ cuī accidēs q̄sūt
ad sui non existentiā sīt immediate obliqui-
tas syllogismi. Nam Ari. dicit q̄ peccat dif-
finito syllogismo. Ad h̄ ergo vt videamus
naturam accidētis p̄ oportet videre quid
requiritur ad syllogismū. Circa qd̄ intel-
ligendū q̄ tota neccessitas syllogismi consi-
stit in hoc q̄ mediū vni sub vniiformi rō-
ne acceptū per respectū ad extrema ipa ex-
tremā cōiungit. Si ergo ipsa extrema con-
iungant inter se per respectū ad mediū:
s̄m variā rōnem accepta: in tali pcessu erit
accidēs. Datē hoc in exemplis phyloso-
phi. Dicit enīz q̄ in isto paralogismo ē ac-
cidēs. Tu cognoscis omne bonū: qd̄ yo-
lo interrogare a te est bonum ergo qd̄ yo-
lo interrogare cognoscit a te. Nam bonū
sub alia rōne cōparatur ad hoc qd̄ ē cogno-
sci a te et ad interrogare. Itaz tu cognoscis
bonum in eo q̄ bonū cui accidit q̄ cadat
sub interrogare in q̄tūma a te cognoscitur
Et ideo dicit Aristoteles q̄ solum i his q̄
s̄m substantiam sunt indifferentia: et que
vnum sunt omnia videntur esse eadem: i-
telligenſ per indifferentiam s̄m substan-
tiam identitatem proprie rationis alicui
vt ad duo cōparatur. Unde siue mediū
respectu extremonū accipiatur subvaria-
ratione: siue extremonū alterū respectu

Ad qōnē2. elen.
cap. 7.

medij: et alterius extremi: in tali processu erit fallacia accidentis. Clerutamen intellige dum est: quod quando cuicunque mediu fuerit varia tum: in ipso non erit aliqua identitas partia lis respectu extremorum: aliter enim ibi deficeret appareretur. Si ergo extremum ibi concludatur de extremo summa illa identitate partia lem erit syllogismus bonus. Unde in quolibet paralogismo accidens potest sequi aliqua conclusio. Nam bene sequitur: Coruscus cognoscitur a te: Coruscus est veniens: ergo il lud quod est veniens cognoscitur a te. Cunde ad quoniam dicendum: quod quando cuicunque medius terminus vel quilibet aliis terminus comparatur unius extremo summa una ratione et alteri summa alia: ita quod ille rationes non includant se in unicem in tali illustratione necessario erit accidens. Si autem includant se: bonus erit syllogismus. Ad primam rationem dicendum quod minor est falsa. Ad probationem cum dicimus: maiore existente de necessario et minori de contingenti responde. Dico quod in tali processu mediu est sufficienter id est extremis respectu conclusionis de inesse et de contingenti quia ibi homo uniformiter accipit in majori et minori respectu talis conclusionis. Ad aliud cum dicendum: quod mediu in majori habet rationem partis responde. Dico quod diversitas rationum non causat accidentem: quando ille rationes includant se. unde cum identitate medij stat diversitas talium rationum. Si enim mediu in utraque propositione acciperetur sub ratione partis vel totius non haberet vere rationem medij. Unde ibi est fallacia summa quid et simpliciter. Ac si sic argueret: Medium stricte sumitur in majori: et ampliatur in minori. ergo variatur responde.

Quæstio quadragesima octaua.

Meritur d' illo paralogismo
Coruscus cognoscitur a te: coruscus est veniens ergo responde. virtus hic sit fallacia accidentis. Et videatur quod non. Nam h est bonus syllogismus. ois edificator: edificat: album est edificator: ergo album edificat. hic enim procedit a re subiecta ad accidentem talis processus ergo non causat accidentem. Tunc sequitur ergo id quod est veniens: cognoscitur a te: et sequitur id quod est veniens co-

gnoscitur a te: ergo veniens cognoscitur a te. Et cum quocunq; statans et sequens: quod a primo ad ultimum: sequitur ergo veniens cognoscitur. Item paralogismus ille non negatur: nisi quia cognosci attribuitur venienti cum reduplicatione ut sit sensus: Venerans in quantum veniens cognoscitur a te. Sed videtur quod oratio ad hunc intellectum non limitetur. Ad oppositum est triplex. Ad quod si non dicendum: quod hic est fallacia accidentis: coruscus cognoscitur a te responde. nam cognosci prius attribuitur coruscus sub ratione coruscus. Coruscus autem summa alias rationem copatur ad hunc veniens: quod summa quod accedit ei cognoscitur propter quod non sequitur: veniens cognoscitur responde. Ad primam argumentationem cum dicitur: Ois edificator responde. Dico quod in omni tali illustratione est accidentis intelligendo quod edificare concludatur de albo sub propria ratione albi: quod in est ipsi edificatori sub ratione propria edificatoris. Si tamem intelligitur quod edificare concludatur de re que est alba: quod in est edificatori cui accedit albedo: sic dici potest quod conclusio sequitur. Et sic patet quod hec conclusio hic quod est veniens cognoscitur: sequitur ex premissis. Ad secundum dictum: quod bene sequitur ex premissis: id quod est veniens cognoscitur a te: sed non sequitur ulterius: id quod est veniens cognoscitur a te: ergo veniens cognoscitur a te. Ad tertium cum dicendum: quod ille syllogismus non negatur nisi quod cognosci attribuitur venienti cum reduplicatione responde. Dico quod oratio non limitatur ad hunc intellectum. Venerans in quantum veniens cognoscitur a te: vel album in quantum album edificatur: quod tamen nos non dicimus quod aliquid nisi sub propria ratione vel per suam similitudinem virtutem cognitivam immet: ideo nos accipiuntur hanc propositionem: veniens in quantum veniens cognoscitur a te. Contra hoc quod dicebatur quod illa conclusio: id quod est veniens cognoscitur a te: sequitur ex istis premissis: coruscus cognoscitur a te: coruscus est veniens: non tamen sequitur illa conclusio. Venerans cognoscitur a te: Si enim conclusio uno modo accepta sequitur ex premissis et alio modo non cum diverse acceptiones sint ex parte nostra: ergo ex parte nostra accidentis accipietur. Dico quod locus

sophystens ex parte nostra non accipit: q̄ enī sic cōclusio vel alio modo accipiat: hoc est ex parte nostra. Sed q̄ conclusio accepta sic sequatur ex p̄missis et alio modo accepta non sequatur: hoc nō ē ex parte nostra sed ex parte conclusionis.

Questio quadragesimana.

Meritur vtrū p̄alogism⁹
accidentis possit fieri negatiue: sicut affirmatiue? Et videtur q̄ nō. Nam Ari. in p̄mo li. tradit regulam quō debem⁹ cognoscere vbi ē accidentes et vbi nō. Dicens: accidentes fit quando aliquid similiter attribuit rei subiecte et accidenti inesse: accidentes ergo non fit q̄n aliquid attribuit alicui non inesse negatiue: ergo nō potest fieri paralogismus accidentis. Cite Ari. nec in p̄mo li. nec in scđo elencho p̄ponit aliquē paralogismū negatiū: signū ergo est q̄ solū fiat affirmatiue. Ad oppositum. Ex eisdem terminis contingit fieri paralogismū equiuocationis negatiue et affirmatiue: et sic de alijs locis sophisticis: videtur ergo q̄ similiter sit in accidente. Cōfirmat ratio q̄ affirmatio et negatio nō diversificant illationē forme syllogistic⁹: nā si processus affirmatiuus sit syllogistic⁹ et negatiuus: ergo eadem rōne similiter erit in defectibus: q̄ si processus affirmatiuus deficiat et negatiuus deficiet. Ad questionē dicendū q̄ paralogismus accidentis potest fieri negatiue sicut affirmatiue: hoc patet si consideremus regulā p̄ quaž noscere debemus accidentis: que ē: q̄ accipitur alijs terminus in p̄cessu aliquo includēs i se diuersas naturas et rōnes: et semel in illo p̄cessu accipitur p̄ vna illaz rationiū: et alia vice in eodē p̄cessu pro alia: Si ille rōnes non includit se prout ad tertium comparatur in tali p̄cessu erit accīns. Sed terminū sic variari contingit in p̄cessu negatiuo et affirmatiuo. Et ex hoc sequit q̄ accidentes potest fieri in prima et secunda et tertia figura. Et hoc est qđ dicit Ari. scđo elencho p̄: Unde si defectus sit in affirmatiuo: necesse erit et in negatiuo p̄cessu. Ut si sicut arguat: Nulla species currit: homo est species: q̄ null⁹ hō currit. Ponatur enī q̄ oīs homo cur-

rat: premissae sunt vere: et cōclusio falsa per casum. Ergo hic de necessitate erit aliquis defect⁹: sed nō alijs q̄j accidēs. Nam cum sic dicit: Homo est species: accipitur homo p̄ ut subiacet intentioni: in cōclusione vero p̄ re ipsa: quia nūq̄ vñmū termino pro intentione nisi quando res subiacet intentioni. Aliud enim hec est falsa: Homo ē substantia quia intentionis substantia nō est. Et similiter hic nō esset accidēs: homo ē species. Sorites ē homo: q̄ rē: quia homo uniformiter posset accipi in maiori et minori. Propter hec dicitur q̄ accidentis potest fieri negatiue. Ad p̄m⁹ arg⁹ dōm q̄ p̄cessus affirma tū manifestior ē et ponit q̄j negatiū vñ p̄ncipali p̄cessus negatiū idiget affirmatiuo parastole p̄mo posterior p̄. Similiter est in defectibus: quia defectus manifestior ē in p̄cessu affirmatiuo q̄j negatiuo. Et ideo aristoteles suam regulā dedit in affirmatiuo. Ad scđom dicendum q̄ licei Aristoteles non posuerit exempla in proceſſu negatiuo: hoc tamen non cōcludit quin accidentis possit fieri negatiue: quia Aristoteles posuit exempla vbi defectus ē manifestor. Cōtraria ipse ponit exempla que ad affirmationē et negationē reduci possunt. Ponit enim tale exemplū: Corusc⁹ est alter a sorte rē: et ī ly alter includit q̄dam negatio. Uel potest dici ad primū argumentum: cum dicitur q̄ accidentis fit q̄n aliquid assignatum fuerit rei subiecte et accidenti similiter in esse: q̄ hec p̄positio se extendit ad affirmationē et negationē. Ita vt iste sit sensus propositionis: Accidentes fit quando aliquid assignatū fuerit rei subiecte et accidenti similiter inesse affirmatiue vel negatiue. Nam Aristoteles ē p̄mo prioriū: dividens omnem propositionē cap. 2⁹. Dicit q̄ omnis propositionē aut est de inē aut de necessario in esse: aut de contingenti in esse. Et bīlī quālibet combinationē propositionē de inesse potest esse affirmatiua et negatiua.

Questio quinquagesima.

Meritur cōtra fallaciā sīm quid et simpliciter. Et p̄ro virū sit fallacia extra distinctionē: Et videtur q̄ nō.

Nam p Ari. Loci in dictione simpliciter peccant contra contradictionem. Loci autem extra dictionem contra syllogismum. Sed si quid et simpliciter specialiter peccat contra contradictionem. Quid dicit Ari stoteles in scđo huius q̄ paralogismi qui sunt si quid et simpliciter solvendi sunt considerando conclusionem ad contradictionem ergo r̄c. Item ille locus est in dictione qui accipit principium apparentie a parte vocis; quia loci extra dictionem accipiunt causam apparentie a parte rei. Sed fallacia si quid et simpliciter accipit suaz apparentia a parte vocis; vi hinc est homo mortuus; ergo homo. Sitamen loco tonus aggregati homo mortuus ponere cadauer sic dicendo. Cadauer ergo homo; h̄ nō est si quid et simpliciter; cum deficiat apparentia ergo r̄c. Oppositum dicit Ari stoteles ponendo septem locos extra dictionem. Ad questionem dicendum q̄ fallacia si quid et simpliciter est locus extra dictionem. Nam cause apparentie distinguit locos sophysticos. Sed cause apparentie in si quid et simpliciter est conuenientia alicuius dicti si quid ad idem dictum simpliciter. Cum ergo ex parte rei accipit causa apparentie; sequitur q̄ si locus extra dictionem. Ut sitamen intelligenduz est q̄ conuenientia vocis ad vocem alicuius dicti si quid ad idem dictum simpliciter; cooperatur ad istam deceptiōnem. Nec tamen est per se causa apparentie in si quid et simpliciter. Sed econverso est i fallacia figure dictionis; nam ibi idem nūtia rei iter suppositum et suum commune cooperatur ad deceptiōnem in tertio modo figure dictionis. Et tamen similitudo vocis ad vocem est per se causa apparentie figure dictionis. Econverso est ex parte ista. Nam conuenientia rei dicte si quid ad idem dictum simpliciter est causa apparentie per se in si quid et simpliciter; tamen conuenientia in voce ad istam deceptiōnem cooperatur. Ad primum argumentum dicendo q̄ minor est falsa. Unde dico q̄ si quid et simpliciter per se peccat contra illationem; et non per se contra contradictionē. Ex apparenti enim contradictione que

2. elē. c. 8.

1. elē. ca. 3.
Ad q̄nē.Ad arg^{ta}
p̄ncipalia

accipitur in premissis infertur vera cōtradictio in conclusione propter realem conuenientiam inter fm quid et simpliciter. Hoc patet si sic arguatur: Ethyops est niger; et non est niger in dentibus; ergo est niger et non niger. Propter enim conuenientiam nigri in dentibus ad nigrū simpliciter; ex negatione nigri in dentib⁹ ab ethyope: concludit negatio nigri simpliciter ab eodem: vnde per se peccat contra illationem vel syllogismum et nō contra contradictionem; quia nulla propositio ē ibi multiplex sicut in locis in dictione. Ad secundū dico q̄ minor est falsa. Ad probationem eius dico q̄ conuenientia in voce est de bene esse istius fallacie et uide esse simpliciter. Et si sit de esse non tam est sicut causa prima apparentie. Sed conuenientia in voce facit q̄ paralogismus si quid et simpliciter appareat syllogism⁹. Nam si sic dicatur: Hoc non est homo et ē cadauer; ergo est homo et non est homo. hic nulla est apparentia syllogismi. Si tamen diceretur sic: Hoc non ē homo et est homo mortuus; ergo est homo et non est homo. hic est apparentia syllogismi. Unde conuenientia in voce facit q̄ paralogismus si quid et simpliciter appareat syllogismus. Eius tamen causa apparentie per se a parte rei accipitur.

Questio quinquagesima prima.

Meritur vtrū

q ab aliquo sumpto cum determinatione diminuente ad sumptum simpliciter tenet consequentia? Et hoc est querere vtrum hec consequentia teneat: est homo mortuus; ergo homo. Et videtur q̄ sit bona. Nam quod intelligitur in aliquo sequitur ad ipsum sed homo intelligitur in hoc: homo mortuus. Nam h̄ est oppositum in adiecto: homo mortuus. Quid patet si dissimilitudines pro nominibus ponantur. Nam homo est h̄is viā: et mortuū priuatū vita. Intellectus ergo homis ut opponitur mortuo intelligitur i hoc an

cedente: homo mortuus: ergo sequitur ad ipsum. Item non obstat oppositione mortui ad hominem: sequitur: homo mortuus ergo mortuum. Cum ergo homo opponatur mortuo sicut econtro: sequitur: homo mortuus ergo homo. Item significatus dictionis post eius impositionem est sibi esse entiale: Sed homo significat veram naturam: hoc ergo est sibi esse entiale. Si ponit in oratione cum aliquo est sibi accidetale: cum ergo accidetale non mutetur esse entiale: sequitur: homo mortuus ergo homo.

Ad quoniam.

Oppositum vult Ari. Ad quoniam dicendum quod ab aliquo sumpto cum determinacione importante naturam oppositam ad idem sumptum sub propria ratione non valet consequentia: hoc manifestat Boetius supra librum Perihermenias. Ubi dicit quod non sequitur Homerus poeta est: ergo Homer est, quia primo est attributus Homer sub ratione poesi et in consequente sub propria ratione. Ideo non sequitur suniliter est homo mortuus ergo homo. Dubius tamen est virus in isto antecedente: homo mortuus: ponat vera natura hominis sub determinatione tamen sibi repugnante. An hoc totus homo mortuus: dicat quandam intellectum oppositum homini. Sed quocunque modo dicatur: dici potest quod consequentia non valet. Si primo modo tunc certum est: cum homo in antecedente accipiat cum determinacione sibi repugnante: quod ad idem sumptum sub propria ratione non tenet consequentia. Si se cundo modo dicatur: tunc manifestum est defectus: apparentia tamen est: quia illud cuius intellectus constituitur per hoc quod dico homo mortuus: assimilatur homini in dimensionibus et figuratioibus. Secundum tamen aliquos prius modus magis competit eis que dicunt finis hanc fallaciem. Nam hec fallacia sit quando ab aliquo sumpto finis quid ad idem sumptum simpliciter procedit. Extra hoc potest argui. Nam sequitur: homo albus currat: ergo homo currat. Hic tamen a tribuit predicatum ipsi subiecto sub ratione albi. Sed esse albus est finis quid esse respectum hominis. Dicendum est quod sequitur: homo albus currat: ergo homo currat. Sed tamen non sequitur sub ratione qua hoc est finis quid et ille similitudine.

Sed quod esse albi simpliciter presupponit esse hominis ideo sequitur. Ad arta istas partes. Homo mortuus ut respectu inter tamen accipiat non est oppositum in adiecto: sed inter istas partes diuisae acceptas: Ad iterum aggregatus et alteram partem: oppositum in adiecto; scilicet ostendit Boetius ubi supra. Dicit enim quod qui dicit manum marmoream esse statue verum dicit: quia manus habet potestate dandi et recipiendo sed manus marmorea non. Similiter oppositionem quod est inter partes manifestat ibi deinde dicens quod homo importat vitam habens. Sed mortuus importat priuatam vitam. Si argutas: quod oppositum est inter partes non impedit divisionem: eo quod a parte ad partem non proceditur: sed a toto ad partem. Dicendum quod hoc non obstat oppositione inter partes impedit consequentiam: quod cum aliqua determinatio importat naturam oppositam suo determinabiliti: tunc ex adiunctione determinationis cum determinabilis resultat quidam intellectus: qui est finis quid respectu illius determinabilis. Finis intellectus determinabilis finis quid ponit: propter quod procedere a tali aggregato ad talem item facit finis quid et simpliciter. Ad secundum dicendum quod sequitur homo mortuus ergo mortuus: quia homo accipit in antecedente sub ratione mortui: et ideo sequitur: homo mortuus: ergo mortuus: sed quod homo sub propria ratione non ponitur in antecedente. ideo non sequitur: homo mortuus: ergo homo. Ad tertium cum dicitur significatum dictionis est ei esse entiale. Dicendum quod homo in hoc aggregato ponit naturam hominis: tamen sub ratione mortui: et ideo non sequitur. Tamen tenendo quod homo ponat naturam propriam que est esse viuum: et mortuum: similiter suum signatum ponat quod est esse priuatam vita. Tunc potest dici quod in hoc antecedente homo mortuus: includant duo opposita. Et tunc forte potest dici quod utrumque sequitur. Si tamen per hoc quod dicitur: homo mortuus: intelligitur corpus: priuata vita: quod quidem corpus simile est corpori viuo in dimensionibus et dimensionibus: tunc possit dici quod prima non valet: et tunc possit dici ad argumentum quod inter ly homo et ly homo mortuus: est oppositum in adiecto.

Questio quinquagesima secunda.

Meritur circa hanc
ppōnem;
ego dico falsum. Et primo
vtrū terminus cōis possit sup
ponere p̄ tota ppōne cuius
est pars? Et q̄ non ostendis?

qr̄ in ppōne vniuersali affirmativa predi
catum denotatur cōuenire omni cōtentu
sub subiecto. Si ergo alicui denotet nō cō
uenire illud sub subiecto nō ostinetur; Sz
q̄ dicit omnē ppōnē esse veraz vel omnia
eē vera: nō dicit suū dictuz eē verū: Sed si
terminus supponeret pro tota ppōne cuius
est pars: sequeret q̄ dicens omnia, sc̄
se vera diceret sua ppōnem esse veraz: ergo r̄c. C Item qui negat omnez loquela
ponit loquela et nō nisi eam quam pro
fert: Sed si loquela supponeret, p̄ illa loq
la cuius est pars: sequeret q̄ q̄ diceret om
nia loquela eē falsam diceret sua loque
la eē falsam. C Itēz ipossible est idē esse
totū vle: et p̄ tem integralem respectu eius
dem. Sed si ps supponeret p̄ toto hoc se
queret: nā sic dico: Qis ppō est vera: ppō ē
ps integralis hui⁹ tot⁹: et putde ista ppōne
p̄ dicat ē idē isti ppōni sicut hō vt dict⁹ de
sorte est idē sorti: ḡ r̄c. C Preterea sic dico:
Qis ppō est vera: si ly ppō supponeret, p̄
ista ppōne cui⁹ ps: sequur q̄ idē eet totuz
integralis et pars integralis respectu eiusde⁹.
Tel p̄t r̄o aliter deduci sic: Intellect⁹ to
tius resultat ex partialib⁹ intellectib⁹ p̄tū:
sed sic dico: intellect⁹ ppōnis est intellect⁹:
intellect⁹ huius qd̄ dico ppō: est intellect⁹
partialis tot⁹: et si p̄ toto supponeret intellect⁹
tutus ei⁹ adequaret toti. Sed hoc est cōtra
cōem acceptiōē: que est q̄ omne totum ē
mai⁹ sua pte. C Itē illud extra cui⁹ intel
lect⁹ ē ps integralis nō cōstituit intellectuz
toti⁹ aggregati ex illo et alio. Sed si dicaf
ppō est vera extra intellect⁹ huius termi
ni, ppō ē h̄ esse verā: ergo hoc quod dico
ppō vt est ps huius: huic toti⁹ nō adequat.
Sed si supponeret p̄ ea toti⁹ adequaretur.
C Ad o⁹ ē Alī, in fine quarti: dicens: Qui
dicit oia eē falsa dicit suū dictuz eē falsuz: Sz
hoc nō staret nisi ps r̄c. Dici posset q̄ Alī,
nō arguit ibi d̄ v̄tute fmōis: Sz solū Sz op̄i
nione alioz q̄ dicebat oia eē falsa. Sed il-

lud nō v̄r̄ vex, nā Arist. p̄ illā ppōnem ar
guit p̄ tra eos et de v̄tute fmōis: qr̄ si ipsi
cōcederet dictu⁹ suū eē falsuz: cōtra eos nō
argueret. C Itē hoc p̄z p̄ dici de omni. na⁹
sequit: ois ppō est falsa: hec ppō est ppō: ḡ
hec propositio est falsa. C Itēz ista contra
dicunt: Omnis propositio ē vera. non ois
propositio est vera. tūc q̄ro vtrū in ista pro
positione: ois p̄positio est vera supponat
ly propositio p̄ hac p̄positione vel nō. Si
sichr̄ p̄positio. Si nō supponit p̄ hac sed p̄
oi alta ab hac, tūc supponit pro sua contra
dictoria que est ista; non ois p̄positio ē ve
ra. Cum in cōtradictoriis termini suppo
nant pro eisdē in ista, non ois p̄positio
est vera supponer terminus pro ea. C Itē
terminus supponit p̄ eo qd̄ naturam eius
participat si non cōtrahitur. cū ergo hec p̄
positio cuius ly propositio est pars nō mi
nus participet naturā propositiōis qd̄ q̄li
bet alia. sequitur q̄ pro illa supponere po
test sicut pro qualibet alia: q̄re r̄c. C Nro
solutione istius q̄stionis est primo intelli
gendū q̄ terminum pro aliō supponere
nihil aliud est qd̄ intellectum suum p̄alio
ponere in quo tñ saluatur vt i partē subie
cta. C Ulterius intelligendum est q̄ qui
dam sunt termini qui significant naturas
determinatas no n tñ d̄ cōplexis dicibiles
vt hō et aial et hmōi. Alii sunt termini qui
signat cōplexa sed tñ non mō cōplexo, sed
per modum simplicis apprehensionis cu
iūsmodi sunt enunciatio propositio loque
la: et milia alia. Alii at sunt termini q̄ signat
res dicibiles de cōplexis et cōplexis cuius
modi sunt ens et vnum et quanū r̄c. De ter
minis at primis non h̄z questio locū: h̄z so
lum de secunda genere et tertio termino
rum. In illis enim idem p̄t esse pars inte
gralis et totum vniuersale. nā hec est vera
Omne totum est mai⁹ sua parte. que est
quoddam totuz. Et similiter hec: Omnis
oratio vera est oratio, et sic de aliis. C Ter
tio intelligendum est q̄ h̄ in rebus nature
vel in terminis significantibus res nature
nihil vnum et idem possit esse pars integra
lis et totum vniuersale nisi equiuoce. sicut
corpus est pars aialis et genus equiuoce.
q̄ralia est ratio totius et pars. Et etiā alia
res est totū et pars, tñ in rōne vt i terminis

ppositus nihil phibet vnu et idē esse totuſ vle et etiā pſ integrali. Intellectuſ n. pōt app hendere aliqd cōplexuſ z ſibi nomē ipone re dicibile vniuoce de qliber alio cōplexo. Et cū eodē termino nō mutato ſm ſigntuſ nem nec ſm moduſ ſigni pōt aliqd cōponere. Et terminuſ cōis ſi nō cōtrahaf pōt ſupponere indifferēter p oī eo qd ei⁹ nam pincipat; vel formā ſignificata p terminuſ. Et cū hec ppō nō minus paticiper formā ſignificata p terminuſ qz quellibet alia propositio ſequif q pro hac pōt ſupponere ſi cū p qlibet alia. Unde ppropositio tripliciter pōt cōſiderari. Cū o modo inqzti est pdcabile de hac ppōne z illa; z ſic eſt totuſ vle. Alio mō put cōſtituit oronē cū pdcator; et ſic eſt pars integrali ton⁹ ppōnis. Tertio mō put verificaf p hac ppōne z ſic eſt totuſ integrale; ſicut z hec ppō. Cū ſi dicaf proposiſio eſt: ly propositio inqzti pdcat de hac eſt totuſ vniuersale respectu iſti⁹ propositiois inqztiū tū cū hoc qd dico eſt: cōſtitut orationē eſt pſ eius integralis: inqztiū autē pro hac eadē verificaf eſt totuſ integrale. Cū ad questionē dicendū q pars inqzti pars pro tota propōne ſupponere non pōt; ſed tamen illud qd eſt pars: nō variatiū ſm ſignificatiū: nec ſm moduſ ſignificandi pōt respectu eiusdem hēre rōnē ton⁹ vniuersalis. Unde ſic dicio: propositio eſt vera: hic ly ppō ſupponit pro hac ppōne plata cū formā ppōnis paticiper ſicut z pōt qlibet alia. Ad primū argumētu dō q qui dicit oēm ppōne eſte verā dicit illā ppōne quā p fert ee verā z nō ee verā: ſed alia habitudine z alia. Nam p virtutē dici de omni dicit ſuā eſte verā ſicut z omnē alia. Sz per naturā primi pncipij dicit ſuā nō eſte verā: nā ſequtur: Dis ppropositio eſt vera: g cōtradictoria iſti⁹ ppōnis eſt vera: z ſequif p nām primi pncipij: cōtradictoria iſti⁹ propositiois eſt vera: ergo hec nō eſt vera. Cū hoc ſequif per diſcurſum rōnē: z nō p duci de oī: zē. Ad ſecundum dicendum q ſi interūnit omnē loquelam virtute dici de omni negat ſuam loquela: ſed quia nō poſt negare loquela niſi per loquela: ideo per actum exercitum ponit loquela: vir tute tamen dici de omni negat ſuam ſicut aliam. Ad tertium dicendum q licet un

poſſibile ſit in rebus nature vnum z idē eſt totuſ vniuersale z ptem integralē reſpe ctiu eiusdem: in rebus tamen rōnē non ē hoc in cōueniēt. Adulta enim ſunt impoſſibilita in re que nō ſunt impoſſibilita in rōne. Sicut pcedere in infinitū in reb⁹ eſt im poſſibile: ſed in rōne nō eſt in cōueniens. Ad quartū dicendū q in rebus rationis idē poſt eſt totuſ integrale z pſ integra lis respectu eiusdem ſub alia cōſideratiōe z alia. Ad cōfirmationem dico q in rebus nature: omne totuſ eſt matus ſua pte. Et illud qd eſt pars ſub vna cōſideratiōe non pōt respectu eiusdem habere rationē toti⁹. Similiter in rōne: pſ inqzti pars minor eſt ſuo toto. ſed tamē illud quod ē pſ ſub vna cōſideratione poſt respectu eiusdem ſub alia cōſideratiōe habere rōnē totius: ipſo nō variato: ſed tota variatione cadente circa intellectum. Ad vltimum dicendū q maior ſic habet intelligi: illud extra cuius intellectu eſt aliquid: ipſuz ſic acceptu nō cōſtituit intellectu toti⁹ aggre gati ex illo z alio. ſed ipsum cōſideratu ſub alia rōne bene pōt: ſic eſt in proposito. Si n. dicaf: ppō eſt vera: ly ppō ſi conſideratur ſolūno do inqzti eſt pſ huius ton⁹: ppō eſt vera: ſic nō cōſtituit intellectu hu ius ton⁹. Si tamen conſideretur inqztiū pdcabile eſt de hac ppōne: ſic pōt conſtruere intellectum totius.

Questio quinqueſimateria.

Meritur vtrū inci piens ſic

q loqui: Ego dico falſum: ſit ſimpliſciter veruſ in dicendo: Et arguitur q ſic. Nam ſequif ego dico falſuz: g dico me dicē falſu: z ſeqf: dico me dicē falſu: g dico veru: g a primo ad vltimum ſequif: ego dico falſum: ergo dico veru. Probatio ſecunda eōſequenti: nam qui dicit ſicut e dicit veru: ſed qui dicit ſe dicere falſum: cum dicat hoc falſum ego dico falſum: ipſe dicit ſicut e: quod ergo dicit ſe dicere falſum: dicit veru. Aditem ſic incipiens lo qui. Alii dicit veru aut falſum. Si veru eſt in dicendo ſimpliſciter veru: qz dicens denominatur a qualitate ſuū dicit. Si dicit falſum: ergo falſum eſt ipſum dicere falſu:

cum ergo non dicat falsum; et dicit aliquas propositionem: ergo dicit verum. Ad opus, Dicens deo iatur a qualitate sui dicti. sed hec oratio est falsa: ego dico falsum: quam dicit incipiens sic loqui ergo tecum.

Ad questionem dicendum quod sic incipiens loqui. Ego dico falsum: est simpliciter falsum in dicendo: verus tamen sum quid. Difficile tamen est hic videre in quibus: ut innuit Aristoteles in littera. Nam propter conuenientiam in re inter dictum sum quid et sum simpliciter quicquid nescimus distinguere iter falsum secundum quid et simpliciter. Tamen dico quod circa hoc enunciabile: ego dico falsum: est veritas et falsitas: sed veritas sum quid et falsitas simpliciter. Quod autem circa ipsum sit falsitas simpliciter: hoc patet per hoc quod oratio dicitur simpliciter falsa: quod est signum falsi: quoniam sic incipiens loquitur nihil dicit quod sit falsum. Si enim diceret hominem esse asinus vel aliquid huiusmodi: hec esset vera. Quod autem sic incipiens loqui sit verus sum quid: diversimode ponitur a diversis. Quuidam enim ponunt quod est verus sum quid quia circa qualibet orationem falsam exercetur vere actum dicendi. Dicunt aliter quod sic dicens est verus sum quid: quia actu exercito per propositionem intelligitur sicut est in re. Sed quod ab actu exercito non dicitur oratio simpliciter vera vel falsa: ideo talis oratio diciter secundum quid vera. Actu enim exercito intelligitur quod ipse exercet actum dicendi circa falsum: et illud in re est verum. Ad primum argumentum dicendum: cum dicitur: ego dico falsum: ergo dico me dicere falsum. Dico quod consequentia non valet formaliter. Sicut non sequitur: homo est animal ergo dico hominem esse animal. Ulterius posito quod sequatur licet non formaliter: dico: quod non sequitur ulterius dico me dicere falsum: ergo sum verus in dicendo sum simpliciter: sed est secundum quid et simpliciter. Sicut hic: Iste bene iurat adimplendo iuramentum ergo bene iurat. Similiter sic dico: homo est asinus: verum est ipsum dicere falsum: et tamen non sequitur quod ipse dicat verum. Ut ratiocinem in quibusdam sequitur: verum est me dicere ergo simpliciter sum verus. Sicut hic: Utrum est me

dicere hominem esse animal: ergo sum simpliciter verus: et hoc est in illis in quibus est veritas in actu signata et in actu exercito. Unus sequitur verum est me exercere actum dicendi circa falsum: et illud circa quod exerceo est falsum. Ad aliud cum dicitur: sic incipiens loqui: ego dico falsum: aut dicit verum aut falsum. Dico quod dicit propositionem que est falsa. Et ulterius cum dicitur: ergo falsum est ipsum dicere fallum. Dico quod non sequitur: sed magis sequitur: ergo verum est ipsum dicere falsum. Et ex hoc non sequitur quod dicat verum sed magis quod dicat falsum.

Questio quinquagesima quarta.

Meritur virtus seu
vna medietas est alba et alia
nigra debeat dici albus vel
nigrum? Quod alterius: p-

ratio.

nihil est in aliqua eius specie: cum genus nihil aliud sit realiter quam sue species: sed tale scutum potest dici coloratum: sed non est coloratum aliquo medio colore: ergo vel dicetur album vel nigrum. Item quod in est parti alicuius totius denominat totum. Nam homo dicitur crispus: cum tamē crista spudo sit solū in capite. ergo multo fortius quod in est medietati alicuius totius denomi-
nabitur. T.c.r.

Iste Arist. dicit in s. phy. quod ho-
manus quod thorax eius sanus. Ergo eadem ratione scutum potest dici album: quod est media pars est alba. Ad oppositum: quae ratione hominis corpus dicetur album: eadem ratione dicere nigrum. Et sic id est semel a duobus partibus denominaretur. Ad quoniam dicendum: quod tale corporis de necessitate altero isto quatuor modo, rū se habebit. Ut enim dicitur album et nigrum vel neque album neque nigrum. Nec sum quid unum est impossibile: quia tunc contraria si eidem inessent. Nec secundum: quod ponit quod una eius medietas sit alba et nigra. Nec tertio modo: quod non est maior ratio quod tale corpus dicatur simpliciter album et sum quod nigrum quod eodem modo: quod dicitur sum quod album et sum quod nigrum. Ad qonam.

Ad primū argumentum dicendum: quod illud est in genere est in aliqua eius specie. Dico quod illud est in genere sic homo in animali de necessitate est in

aliq eius specie. Sed tñ illud qd denoiaſ ab aliq generē nō oꝝ qd simpliciter ab aliq ei⁹ spe-
cie denoietur. Et fm qd ab vna ⁊ fm qd ab
alia. Ad aliud dñm qd qdā sunt acciden-
tia qdeterminat ptes i toto; sicut crispitudo
i hōe dterminat sibi caput; ⁊ qd iest isto
mō pti pōt toto denoiare. Sed quedā acci-
dēta nō determinat sibi aliquā pte i toto;
Et qn̄ tale accidēs inest pti nō oꝝ qd deno-
minet toto ⁊ talia accidēta sunt albu ⁊ ni-
grū. Sz si dicat qd siue accidēta determi-
nēt pte in toto siue non semp vi qd pcessus
a pte ad toto; vel a denoiatione qdā a pte ad
denoiationē tñ: causet fm qd ⁊ simpliciter.
Uñ hie vñ eē fallacia fm qd ⁊ simpliciter; Et
crispus fm caput; ⁊ ē crispus; qd denoiationis
fm pte ē fm qd respectu denoiationis to-
tius. Dicendū qd hie nō est fm qd ⁊ simpliciter.
Et crispus fm caput ergo est crispus. Nā
rō fm quā predicati attribuitur subiecto i
ancedente non ē fm qd respectu rationis
qua pdicati attribuitur subiecto in cōsequēte.
Unde nō fm plus fit denoiatione dicendō;
hō est crispus; qd dicendo qd hō est crispus
fm caput; ⁊ hoc est ex nā spali eius quod
dico crispus. Ad tertium dicendū; qd rō
accipit falsum. Nam si homo posset dici sa-
nus quia sanat fm thorax, eadē rōne pos-
set dici infirmus; si infirmaret fm caput vñ
fm oculū. Et uic vñus ⁊ idē posset dici sa-
nus ⁊ eger. Sed arist. intēdit ibi qd aliquid
pōt inesse parti alicuius totū. Et aliquid po-
test inē alicuius totū pto. Et aliquid pōt inē
alicuius accidēs. Uñ nō intēdit qd ita ha-
bitudo sit bona simpliciter; pectus sanatur
ergo homo sanatur.

Questio qn̄quagesimaqnta.

Meritur vñz igno-
rātia elē-
chi si locus distinet⁹ ab ali-
is; Et videt qd nō. Nā vñus
qm̄sq; locus sophisticus si-
cui habet sua principia p-
pria; sic habet suam solonem ppriam. Sz
ignorantia elenchit; ⁊ scdm quid ⁊ sim-
pliciter habent vnam solonem; ergo nō sunt
fallacie distinete. Minor patet p Aristote-
lem qui dicit. Qui fiunt fm quid ⁊ sim-
pliciter ⁊ fm diminutionē rōnis: soluēdi fiūt.
considerando conclusionem ad contradic-

tionē. Item qd nō distinguat a scdm qd
⁊ simpliciter probo. Nam sicut in scdm qd
⁊ simpliciter pcedit a quo ad simpliciter,
sic in ignorantia elenchit proceditur a quo
ad simpliciter. Sicut enim hic proceditur
Est albus fm dentes; ergo ē albus. Simi-
liter hie hoc est duplum ad hoc scdm lon-
gitudine; ⁊ nō est duplū ad h scdm latitudi-
nē; ergo est duplū ⁊ nō duplū. Unde i mō
arguedi nō videns differre. Itē illud in
quod aliqd reducit ab eo nō distinguif i-
qñi in illud reducit; sed oēs loci sophi-
stici educunt in ignorantia elenchit; ergo
ab illis nō distinguif ignorantia elenchit. 1. elechō
Ad oppositum ē Aristoteles qui nume capi. 3.
rat hunc locū inter locos extra dictiōneꝝ.
Et nisi ab alijs distinguereſ non essent se-
ptem loci extra dictiōneꝝ. Ad questionē 3.
dō, qd ignorantia elenchit nūeraſ inter alios
locos sophisticos extra dictiōneꝝ, et ab alijs
distinguif. Nā loci sophistici distinguuntur
scdm suas cās apparetē; sz cā apparetē
in ignorantia elenchit est apparenſa iden-
titas apparetis contradictionis ad verā
contradictionem. Circa hoc notandum
qd eadem est diffinītio syllogismi ⁊ elen-
chi; nisi qd oportet addere contradictionē.
Ex quo sequitur qd quedam sunt condi-
tiones speciales ipsius elenchit. Et que-
dam communes. Unde licet omnes alie-
fallacie peccent contra elenchum; et in
hoc quelibet possit dici ignorantia elen-
chi; Tamen ita fallacia specialiter peccat
contra proprietates quas elenchus addit
supra syllogismum. Que sunt quatuor; sci-
licet; ad idem; secundum idem similiter; et
in eodem tempore. Et quia sic peccat con-
tra conditioes proprias ipsius elenchit,
ideo scdm quandam excellentiam voca-
tur ignorantia elenchit. Et ex hoc se-
quitur vñterius qd quatuor sunt modi hu-
iis fallacie. qui accipiuntur scdm itas
quatuor proprietates. scilicet ad idem; scdm
idem similiter; ⁊ in eodem tempore. Ad arg⁹.
Ad primum argumentum dicendum qd
illa cōsequētia nō valit; eadem est ars sol pncipalit
uēdi paralogismos scdm quid ⁊ simplici-
ter ⁊ scdm ignorantia elenchit; ergo igno-
rātia elenchit ⁊ scdm quid ⁊ simpliciter sūt
idem locus sophisticus. Nam solutio est

manifestatio defectus. Et nihil phibet eos, de defectu diversis causis apparete posse tegi. Uel potius dici quod licet ignorantia elenchi et finis quid et simpliciter habeat eandem solonez eadem non tamem specialiter. Nam in finis quid et simpliciter apparentia est identitas dicti finis quid ad dictum simpliciter: et cum non existentia est diversitas eorumdem. Uli solo specialiter finis quid et simpliciter: est manifestatio varietatis iter dictum finis quid et simpliciter. Sed apparentia in ignorantia elenchi est identitas contradictionis apparentias ad veram contradictionem. Et solo specialiter manifestatio diversitatis iter ea. Et non sequitur: cum ignorantia elenchi et finis quid et simpliciter habeant diuersas solones spales quam sunt idem locus. Ad aliud dicendum quod licet in eodem paralogismo possit esse finis quid et simpliciter: et ignorantia elenchi illud tamem erit alia ratione et alia. Quia in his quid et simpliciter dictum est: cum apparentia est identitas dicti finis quid ad dictum simpliciter. Sed in ignorantia elenchi cum apparentia est identitas contradictionis in primis ad veram contradictionem in conclusione. Et ex hoc sequitur quod finis quid et simpliciter possit esse sine ignorantia elenchi: quia potius esse sine apparentia contradictione: quod hic est finis quid et simpliciter. Hoc est albus finis dentes: sed est albus: et tamem hic non est contradictionis apparentia. Ad ultimum dicendum quod ignorantia elenchi in quantum alij loci reducitur ad ipsam est elenchi generaliter: non in ignorantia elenchi spalem que distinguitur ab alijs locis non reducuntur fallacie. Sed ex premissis videtur sequitur quod ignorantia elenchi est locus in dictione. Nam ex eius apparentia accipitur a contradictione: et contradictione est a parte vocis: vel quod eius apparentia accipitur a voce. Unde cum peccat contra contradictionem videtur sequitur quod si locus in dictione: quod loci in dictione specialiter peccat contra contradictionem. Sed dicendum est quod ignorantia elenchi non est locus in dictione. Quod in numero Aristoteles cum dicit: Trahat autem aliquis hunc locum in eos quae sunt in dictione: per hoc dicere quod non potius ponit locus in dictione nisi per quamdam violentiam. Et dicendum est quod ad contradictionem non solum regris unitas vocis sed etiam unitas rei: quod per diffinitionem contradictionis. Contradiccio non est nominis in se sed rei et nois. Uli si apparenz contradictionis accipitur a parte rei: uic est ignorantia

elenchi. Si ex parte vocis tunc est locus in dictione. Uel potius dici quod peccare contra contradictionem est duplicitate. Aut ita quod paralogismus inferat contradictionem alienum concessi. Aut quod videatur apparens excludere contradictionem non habendo respectum ad precessionem respondentis. Primo modo peccat loci in dictione contra contradictionem. Et quod elenches est magis contradictionis per respectum ad respondentem: id loci in dictione specialiter dicuntur peccare contra contradictionem. Secundo modo nihil phibet quod ignorantia elenchi et finis quid et simpliciter peccant contra illusionem: quia inter premissam negationem: et partem negationem conclusionis est defectus illusionis.

Quæstio quinquagesima sexta.

Meritur viru ista
cōsequē
tia sit bona: illo est non du
plū: ergo hoc non est du
plū: Et videtur quod non. Illaz
aliquid stat cum antecedente

quod est incomp̄ibile cōsequēti: ergo p̄ se
quæstia nulla. Ista enim stat simul: illo est du
plū: et hoc est non duplū. Et tamen ista: hoc est du
plū: non stat cum hoc cōsequēti: hoc non est du
plū. Assumptum p̄ p̄ Aristotelem quod dicit
secundo huius: quod non est inconveniens fate
ri idem esse duplū et non duplū: ergo stant
simul. Item: sicut ad positionem plurium
non sequitur positionem paucorum: et hoc sub ide
terminatione: sic ad negationem paucorum
non sequitur negationem plurium. Sicut n. non sequitur
animal currere: sed hoc currere: sic non sequitur
Homo non currere: sed animal non currere: sed ad
negationem extremiti non sequitur negationem cō
positionis et extremiti. Item non sequitur: hoc
est non simile: ergo non est simile. quod aliquid
stat cum antecedente: quod est incomp̄ibile
consequentia. Nam ista stant simul: illo
est simile: et hoc est dissimile. Et sequitur: illo est dissimile:
ergo est non simile. Et tamen ista: hoc est
simile: non stat cum hoc consequente: hoc
non est simile. Ad oppositum sequitur:
Hoc est non duplum ad a. ergo non est du
plum ad a. Ergo absolute sequitur: hoc est
non duplum: ergo non est duplum. Item
negatio infinitans negat significatus ter
minis: sed significatus huius quod dico du

capi. io.

Tabula

Ad qōnē plum. est quidam respectus ergo negat respectū. et si negat respectū nihil relinquit. ergo rē. Ad questionem dicendū q̄ conse-
quentia bona est: nā significatiū huius qđ
dico duplū. est quidā respectus. Nō est aut̄
intelligendū q̄ supra significatiū relatiū.
fundet respect⁹ tāq̄ habitudo media iter
relatiū t̄ sūi correlatiū. S̄ illō qđ nom̄
relatiū importat respect⁹ est. sed negatio
ūnitās negat significatiū termini. Sic q̄ dī-
cto. H̄ ē nō duplū. negat vniuersal⁹ respect⁹.
Quo negato nō dicitur ad dimidū. Ergo
sequitur. Hoc est non duplum ergo nō est
duplū. Et p̄ Aristotelē in libro Periher-
menias: Nō currere idifferēt reperit in
eo qđ est et qđ nō est: p̄terq̄ i cursu. Ergo
nō duplū reperitur in eo quod est t̄ quod
nō est: preterq̄ i duplo. Duplū ergo t̄ nō
duplū verā cōtradictōnez importat. Sed
cūcīq̄ attribuitur vnuz contradicitoriorū
ab eodez remouet reliquū. sequitur ergo.
Hoc est non duplū. ergo non est duplum.

Ad p̄ma 3 Ad primam rationem dicenduz q̄ non est
incōueniēs fateri idē esse duplū t̄ nō duplū
cū diuersis determinatiōibus: vt q̄ sit du-
plum ad a. t̄ nō duplū ad. b. Tamen abso-
lute loquedo sic. Et h̄ est qđ dico Aristote-
les q̄ nō est incōueniēs idē esse duplū t̄ nō
duplum. Ad secundam dicendum q̄ non
est magis negare cōpositione z extreμū.
q̄ extreμū p̄ se. Nā in interēptōne antece-
dēt includitur interēptō cōsequentis.
Ad vltimam dico q̄ sequit⁹ Hoc est non si-
mile: ergo non est simile. Et cum probatur
q̄ ita st̄at simul. Hoc est simile: t̄ hoc ē nō
simile. Dico q̄ nō est vez. Et cū dicif vlti-
mū. q̄ ita st̄at simul: Hoc est simile: t̄ hoc
est dissimile: t̄ q̄ sequit⁹. Hoc ē dissimile: ḡ
hoc est nō simile. Dico q̄ ita p̄sequētia nō
valer: quia p̄ h̄ qđ dicif dissimile importat
quidā respect⁹ ad dissimile quod est dissimile
suo dissimili. S̄ p̄ h̄ qđ dico: nō simi-
le: priuaf respectus. Eta positione respect⁹
ad vnu nō sequit⁹ remōto respect⁹ ab alio.

Cōpliciunt questiones elenchoruz sub-
tilis Doctoris Scoti: accuratissime impres-
se Venetijs Anno domini Millefimo qua
drigentesimo Monachis monono, quinto
Nonas Octobris.

- Tabula. q̄ sup̄ libros elenchoz subtilis.**
simi doctoris Scotti.
1. P̄ma. **Utrum** logica procedat ex-
cōibus. **Car. 2.**
 2. Utrū ars sophistica sit scīa. **3.**
 3. Dato q̄ sophistica sit scīa virū sit de-
syllo sophistico tāq̄ de p̄ se subo. **3.**
 4. Utrū sylls h̄n̄ p̄missas falsas: vñ p̄mis-
sam q̄ dī peccās i mā sit sylls. **3.**
 5. Utrū nomen equociū sit nomē vnu-
vel plura nomina. **4.**
 6. Utrū termin⁹ equioc⁹ cōtineat sua si-
gnificata p̄ modū disunctionis. **4.**
 7. Utrū termin⁹ equoc⁹ p̄nēat sua si-
gnificata p̄ modū copulationis. **5.**
 8. Utrū termin⁹ equioc⁹ habeat oia
sua sigta actu respectu p̄ti. **5.**
 9. Utrū termin⁹ equoc⁹ possit p̄trahi p̄ i-
me⁹ adiūciū ita q̄ de v̄tute finōis
solū possit accipi p̄ alio ei sigto. **6.**
 10. Utrū termin⁹ equioc⁹ possit p̄tra-
hi p̄ mediate adiūcum. **6.**
 11. Utrū signū vle adueniens termino
equioc⁹ possit ip̄m distribuē p̄ oī
b⁹ suppositus cuiuslibz sui sig⁹. **7.**
 12. Utrū sylls sophistic⁹ peccans in for-
ma sit defect⁹ syllogismi simpliciter
vel syllogismi dyalectici. **8.**
 13. Supposito q̄ sit defect⁹ sylli dyalecti-
ci t̄ sylli simplr: cuius horum pri-
mus sit defectus. **8.**
 14. Utrū syllogism⁹ sophistic⁹ peccat cō-
tra sylls sophistic⁹ dīmōstratiū. **8.**
 15. Utrū possit̄ sit aliqd nomē significare
vnu p̄ p̄us t̄ reliqui p̄ posteri⁹. **9.**
 16. Utrū termin⁹ analogus p̄ se positi⁹ sit
solū pro modo famosiori. **10.**
 17. Utrū tert⁹ modus equiocatiōis re-
sultet ex h̄ solū q̄ aliqua dictio sigt
vnu de se t̄ aliud ex adiuncto. **11.**
 18. Utrū vnuitas vocis cōplice sit suffici-
ens p̄n̄m distinguedi amphibolo-
giā ab equiocatione. **12.**
 19. Utrū diuersarō p̄strēdi requiriū
ad amphibologiam. **12.**
 20. Supposito q̄ i aliq̄ palogismo rep̄as
diuersitas p̄structōis virū tal̄ oī
sub uno actu proferēdi possit mul-
ta significare. **13.**

Tabula

- 21 Utrꝫ oꝫ mſtplex hꝫ ἀphibologīā vꝫ
 modo prolatꝫ; ſit mſtplex quo-
 cūqꝫ modo proferatur. 13.
 22 Utrꝫ hec ſit diſtinguēda hꝫ 3^m modū
 ἀphibologie; Scu ſeculum. 14.
 23 Utrꝫ cōpoſitio z diuino ſint due fal-
 lacie diſtincte ſpecie. 15.
 24 Utrꝫ vnitas māl' voc cōplexo ſit ſuffi-
 ciēs cā diſtiguedi compositione z z
 diuisionem. 15.
 25 Utrꝫ fallacia cōpoſitiōis regraſ q̄ ſe-
 ſus cōpoſitus ſit falſus. 16.
 26 Utrꝫ hec oꝫ: Sedēte ambulare eſt
 poſſibile: ſub diuerſis plationibus
 poſſit diuera ſignificare. 17.
 27 Utrꝫ hꝫ ppō ſedēte abulare eſt poſſibile
 ſit vā i ſenſu diuiniōis. 18.
 28 Utrꝫ ſit vā i ſenſu cōpōnis. 18.
 29 Utrꝫ hec dictio z; in iſto palogismo
 Quiqꝫ ſūt duo z tria; poſſit copula
 re inter terminos vel ppōnes. 19.
 30 Utrꝫ hec dictio z; opereſur potentia
 lem multiplicitatēm. 19.
 31 Utrꝫ iſte palogism⁹: Quiqꝫ ſūt duo z
 tria; ſit veruſ i ſenſu cōpōnis. 19.
 32 Utrꝫ iſte palogism⁹: Qd vñū ſolū p̄ ſa-
 cē p̄la p̄ ſacē; ſit diſtiguedus ſim cō-
 poſitione et diuisionem put ly ſo-
 luſ tenetur aduerbialiter. 19.
 33 Utrꝫ ſit diſtiguedus hꝫ cōpōez z diu-
 ſiōez tenēdo ly ſolū noialiterr. 19.
 34 Utrꝫ accentus ſit due fallacie. 20.
 35 Utrum figura dictionis operetur ali-
 quam multiplicitatēm. 20.
 36 Utrum figura dictionis operetur ve-
 ram multiplicitatēm. 21.
 37 Utrꝫ hꝫ dictioſ ſit loc⁹ i dictione. 21.
 38 Utrꝫ iſte palogism⁹: muſa z poeta; ſit ſr
 terminat i a; z muſa ē fe. ge. zc. 22.
 39 Utrꝫ cōmutatio vñi p̄dicamēti i alio
 cauſet figuram dictionis. 22.
 40 Utrꝫ cōmutare rē vñi p̄dicamēti ſb
- vno mō acceptā i rē eiusdē generis
 vſ alteri ſub alio ſit acceptā ſit ſuffi-
 ciēs cā nō exiſtie figure dictioſ. 23.
 41 Utrꝫ cōmutare qle qd in b aliqd fa-
 ciat fallacia figure dictionis. 24.
 42 Utrꝫ ſub termino ſignificatē quale
 qd lateat diuerſitas iſterptatorū in
 3° figure dictionis. 24.
 43 Utrꝫ p̄tial idētitas alicui hñu i ſe di-
 uerſas nā ſr̄dē ſad aliqd p̄cipiās
 vñā illaz ſit cāe appētue acc̄nus. 25.
 44 Utrꝫ ſupi ſoſſit accidē ſuo iſelori. 25.
 45 Utrꝫ fallacia acc̄nus poſſit cari ex va-
 riatiōe alio ſtermi q̄ medij ſylogi-
 ſtici; vſ vtrū poſſit cari in dñr inter ex-
 variatiōe maiori mi. t me. zc. 25.
 46 Utrꝫ p̄cessus a re ſubiecta ad acc̄nſ
 faciat fallacia accidentis. 26.
 47 Utrꝫ variatiō medij ſit ſufficiēs nō
 exiſtie in fallacia accidētus. 27.
 48 Utrꝫ ille palogismus: coruſcus cog-
 ſciſ a te: coruſc⁹ ē venies; g zc. vtrū
 hic ſit fallacia accidentis. 27.
 49 Utrꝫ palogism⁹ accidētis poſſit fieri
 negatiue ſicut affirmatiue. 28.
 50 Utrꝫ ſit fallacia extra dictionē. 28.
 51 Utrꝫ ab aliq ſūprio cū determinatio-
 ne diuiniuente ad ſumptuſ ſimpli-
 citer teneat genera. zc. 28.
 52 Utrꝫ terminus cōis poſſit ſupponere
 p̄ tota ppōne cuius eſt pars. 29.
 53 Utrꝫ incipiēs ſic loqui; ego dico fal-
 ſuz; ſit ſimpli ſr̄ veruſ in dicendo. 30.
 54 Utrꝫ ſcuſi cui vña medietas eſt alba
 z alia nigra debeat dici album vel
 nigrum. zc. 30.
 55 Utrum ignorantia elenchi ſit locus
 diuinctus ab alijs. 31.
 56 Utrꝫ iſta pſequētia ſit bona; hoc eſt
 nō duplū; g hoc non eſt duplū. 31.

Finit tabula.

卷之三

Mil. dono M. N.

μητρανομιχτης

